

Den Europæiske Unions Tidende

L 301

Dansk udgave

Retsforskrifter

55. årgang
30. oktober 2012

Indhold

II Ikke-lovgivningsmæssige retsakter

AFGØRELSE

2012/660/EU:

- ★ **Kommissionens afgørelse af 27. marts 2012 om de foranstaltninger SA. 26909 (2011/C) som Portugal har gennemført i forbindelse med omstruktureringen af Banco Português de Negócios (BPN) (meddelt under nummer C(2012) 2043) ⁽¹⁾** 1

2012/661/EU:

- ★ **Kommissionens afgørelse af 27. juni 2012 om maltas planlagte statsstøtte SA.33015 (2012/C) til Air Malta plc. (meddelt under nummer C(2012) 4198) ⁽¹⁾**..... 29

Pris: 3 EUR

⁽¹⁾ EØS-relevant tekst

DA

De akter, hvis titel er trykt med magre typer, er løbende retsakter inden for landbrugspolitikken og har normalt en begrænset gyldighedsperiode.

Titlen på alle øvrige akter er trykt med fede typer efter en asterisk.

II

(Ikke-lovgivningsmæssige retsakter)

AFGØRELSE

KOMMISSIONENS AFGØRELSE

af 27. marts 2012

om de foranstaltninger SA. 26909 (2011/C) som Portugal har gennemført i forbindelse med omstruktureringen af Banco Português de Negócios (BPN)*(meddelt under nummer C(2012) 2043)***(Kun den portugisiske udgave er autentisk)****(EØS-relevant tekst)**

(2012/660/EU)

EUROPA-KOMMISSIONEN HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 108, stk. 2, første afsnit,

efter at have opfordret interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger ⁽¹⁾ i overensstemmelse med traktatens artikel 108, stk. 2, og under hensyntagen til deres bemærkninger, og

ud fra følgende betragtninger:

1. Sagsforløb

- (1) Den 2. november 2008 vedtog den portugisiske regering et lovforslag om nationalisering af de aktier, der udgjorde aktiekapitalen i Banco Português de Negócios, S.A. ("BPN" eller "banken"). Denne lov blev offentliggjort den 11. november 2008 med betegnelsen lov nr. 62-A/2008 ("lov om nationalisering"). Nationaliseringen af BPN blev gennemført den 12. november uden modydelse.
- (2) Den 5. november 2008 informerede de portugisiske myndigheder Kommissionen om den portugisiske regerings vedtagelse af lovforslaget. Den 11. og 13. november 2008 informerede de Kommissionen om offentliggørelsen af loven om nationalisering.
- (3) Kommissionen anmodede straks om supplerende oplysninger vedrørende alle støtteforanstaltninger til fordel for BPN i forbindelse med nationaliseringen og om en omstruktureringsplan for denne bank.

- (4) Portugal havde ikke forinden anmeldt nogen af de foranstaltninger, BPN havde iværksat til fordel for BPN. Landet informerede Kommissionen med betydelig forsinkelse og først efter at være blevet anmodet herom flere gange.

- (5) Kommissionen afsendte i den forbindelse den 14. november 2008 anmodninger om oplysninger om de konkrete statsstøtteforanstaltninger, der var iværksat til fordel for BPN, og anmodede også om at få forelagt en omstruktureringsplan. Kommissionen afsendte rykker-skrivelser den 5. januar 2009 og den 23. og 29. april 2009.

- (6) De portugisiske myndigheder besvarede anmodningerne om oplysninger den 8. januar 2009, den 28. april 2009 og den 23. juni 2009 uden at fremlægge hverken oplysninger om de konkrete statsstøtteforanstaltninger til fordel for BPN eller omstruktureringsplanen. I de portugisiske myndigheders brev af 23. juni 2009 blev det oplyst, at man var ved at overveje muligheden af at udskille BPN's aktiver og at sælge banken.

- (7) Kommissionen afsendte yderligere anmodninger om oplysninger den 17. juli 2009, den 4. og 14. september 2009, den 30. november 2009, den 5. februar 2010 og den 16. marts 2010.

- (8) De portugisiske myndigheder svarede den 14. august 2009 og oplyste, at BPN havde til hensigt at udstede Commercial Papers (CP'er) (kortfristede papirer, som udstedes på pengemarkedet) til en samlet maksimumværdi på 2 mia. EUR, som ville blive tegnet af Caixa Geral de Depósitos ("CGD") og ledsaget af en statsgaranti. De hævdede, at garantien var en direkte udløber af loven om nationalisering og således ikke udgjorde statsstøtte.

⁽¹⁾ EUT C 371 af 20.12.2011, s. 14.

Den 12. oktober 2009 fremsendte de portugisiske myndigheder supplerende oplysninger om CGD's og statens intervention og indsendte yderligere oplysninger den 21. november 2009, den 17. og 18. februar 2010 og den 31. marts 2010.

- (9) I forlængelse af mødet med de portugisiske myndigheder den 16. juni 2010 anmodede Kommissionen den 12. august 2010 på ny de portugisiske myndigheder om navnlig hurtigt at indsende omstrukturierungsplanen for BPN. Da denne plan ikke blev fremsendt, afsendte Kommissionen den 31. august 2010 en formel rykker-skrivelse i henhold til artikel 5, stk. 2, i Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 af 22. marts 1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af EF-traktatens 93 ⁽¹⁾ [artikel 108 i TEUF].
- (10) Den 14. september 2010 afsendte de portugisiske myndigheder et dokument med betegnelsen "Memorando: nacionalização, a reestruturação e a reprivatização projetada do Banco Português de Negócios, SA" (memorandum om den planlagte nationalisering, omstrukturering og privatisering af Banco Português de Negócios, SA) (i det følgende "memorandummet af 14. september 2010") som i brede træk beskrev omstrukturierungsplanen for BPN og de vigtigste elementer i privatiseringsprocessen.
- (11) Efter konstatering af, at der endnu manglede visse oplysninger i memorandummet af 14. september 2010, anmodede Kommissionen i et brev af 29. september 2010 de portugisiske myndigheder om supplerende oplysninger. Ved e-mail af 15. november 2010 anmodede de portugisiske myndigheder om forlængelse af svarfristen, som Kommissionen indrømmede dem ved brev af 18. november 2010. De portugisiske myndigheder fremsendte supplerende oplysninger ved brev af 26. november 2010 og ved e-mail af 25. januar 2011.
- (12) Den 16. februar 2011 anmodede Kommissionen om nærmere forklaringer angående forskellige forhold og supplerende oplysninger. De portugisiske myndigheder besvarede henvendelserne den 16. marts 2011.
- (13) I forbindelse med møderne inden undertegnelsen den 17. maj 2011 af aftalememorandummet ⁽²⁾ mellem Portugal på den ene side og Den Internationale Valutafond og Den Europæiske Centralbank og Europa-Kommissionen på den anden side havde Kommissionen et møde med BPN's ledelse den 27. april 2011. I henhold til aftalememorandummet skulle BPN være solgt inden udgangen af juli 2011. Den 20. maj 2011 fremsendte Kommissionen derfor nye anmodninger om oplysninger

om bankens omstrukturering og det planlagte salg. Eftersom de portugisiske myndigheder ikke fremsendte nogen besvarelse, blev der afsendt en rykkerskrivelse den 8. juli 2011 og en supplerende anmodning om nærmere forklaringer som følge af nyheder i pressen om tilførsel af yderligere statslige midler til BPN via en statsgaranti. Den 5. august 2011 fremlagde de portugisiske myndigheder en redegørelse for privatiseringsprocessen.

- (14) Der blev afholdt et møde med de portugisiske myndigheder den 10. august 2011. Under mødet og efterfølgende, den 28. august 2011, modtog Kommissionen supplerende oplysninger. Kommissionen modtog nye oplysninger den 14. september 2011 og den 14. oktober 2011.
- (15) Ved afgørelse af 24. oktober 2011 ("afgørelsen af 24. oktober 2011") iværksatte Kommissionen den procedure, der er fastsat i artikel 108, stk. 2, i traktaten, over for den støtte, der angiveligt er ydet til BPN og til Banco BIC Português S.A. ("BIC") ⁽³⁾, og sagen er registreret med nummeret SA.26909.
- (16) Afgørelsen af 24. oktober 2011 blev offentliggjort den 20. december 2011. Der blev ikke modtaget bemærkninger fra tredjeparter inden for den fastsatte frist på en måned.
- (17) Den 9. december 2011 forelagde Portugal Kommissionen den rammeaftale, der var undertegnet mellem BIC og de portugisiske myndigheder den samme dag ("rammeaftalen").
- (18) Den 20. januar 2012 fremlagde Portugal sin reaktion på de betragtninger, som var indeholdt i afgørelsen af 24. oktober 2011. Samme dato fremlagde de portugisiske myndigheder desuden supplerende oplysninger, bl.a. en ny omstrukturierungsplan for BPN ("omstrukturierungsplanen fra januar 2012") og et svar på supplerende spørgsmål om rammeaftalen, der blev stillet af Kommissionen den 21. december 2011. Disse oplysninger blev den 3. februar 2012 suppleret med en plan over aktiviteter og rentabilitet, der var udarbejdet af BIC, og som i forbindelse med nærværende afgørelse herefter betragtes som en integrerende del af omstrukturierungsplanen fra januar 2012. Den 10., 17. og 23. februar 2012 var der blevet indsendt supplerende oplysninger som svar på supplerende spørgsmål, som Kommissionen havde sendt til de portugisiske myndigheder den 8., 14. og 17. februar 2012. Den 16. marts 2012 redegjorde Portugal over for Kommissionen for forskellige tilsagn.

⁽¹⁾ EFT L 83 af 27.3.1999, s. 1.

⁽²⁾ Portugal, "Aftalememorandum om økonomiske og politiske betingelser, den 17. maj 2011" http://ec.europa.eu/economy_finance/eu_borrower/mou/2011-05-18-mou-portugal_en.pdf.

⁽³⁾ Som beskrevet mere detaljeret i pkt. (53) er BIC en lille bank, som har drevet aktiviteter i Portugal siden 2008.

- (19) Under dette forløb blev der gennemført en række udvekslinger af oplysninger, telekonferencer og møder mellem den portugisiske stat, BPN og Kommissionen.

2. Beskrivelse af støttemodtagerne og foranstaltningerne

2.1 Støttemodtageren og dennes problemer

- (20) BPN er en finansiel institution, der er hjemmehørende i Portugal, og som yder en bred vifte af banktjenester. Den blev nationaliseret den 11. november 2008 på et tidspunkt, hvor den rådede over et netværk på 213 filialer (heraf 4 i Frankrig), ca. 2 200 ansatte og samlede aktiver til en værdi af 6,6 mia. EUR, hvilket svarer til næsten 2 % af den portugisiske detailbanksektors samlede aktiver.
- (21) Ifølge de portugisiske myndigheder⁽¹⁾ havde BPN haft likviditetsproblemer siden 2008, og kreditvurderingsbureauet Moody's vurdering af banken faldt fra Baa1 til Baa3 den 18. juli 2008⁽²⁾. BPN's situation havde i slutningen af august en positiv likviditet på 316 mio. EUR, men den 22. oktober 2009 var der et alvorligt likviditetsminus på 831 mio. EUR, og på dens indskudskonto hos Banco de Portugal ("BdP") blev der dagligt registreret meget små overskud, der lå meget langt fra det gennemsnit, lovgivningen kræver. I denne fase i løbet af oktober 2008 blev der truffet en række initiativer, der skulle gøre det muligt for banken at overvinde sine likviditetsproblemer og forhindre, at den ikke kunne opfylde sine forpligtelser med hensyn til betalinger, navnlig gennem en særlig likviditetsstøtte i form af lån og andre operationer gennemført af BdP og den statslige institution Caixa Geral de Depósitos ("CGD")⁽³⁾.
- (22) Over for omfanget af bankens tab konkluderede de portugisiske myndigheder, at det ikke ville være rentabelt at gennemføre nye likviditetsstøtteforanstaltninger i betragtning af de meget store risici, som de deltagende institutioner (BdP og CGD) stod over for⁽⁴⁾. BPN's aktionærer fremlagde en plan, men regeringen konkluderede på grundlag af en vurdering foretaget af BdP, at den ikke var gennemførlig. Eftersom BPN ikke længere opfyldte solvenskravene på grund af de mange værdiforringede aktiver⁽⁵⁾, foreslog regeringen parlamentet, at staten overtog BPN vederlagsfrit⁽⁶⁾. Dette forslag blev godkendt den 11. november 2008 med lov nr. 62-A/2008 ("lov om nationalisering").

(1) Note vedrørende Banco Português de Negócios af 17. februar 2010.
 (2) Se f. eks. s. 96 i Relatório de Estabilidade Financeira do Banco de Portugal (rapport fra BdP om den finansielle stabilitet) for året 2008.
 (3) CGD er en bank, der ejes fuldt ud af den portugisiske stat.
 (4) Note vedrørende Banco Português de Negócios af 17. februar 2010, s. 4.
 (5) Det blev efter nationaliseringen skønnet, at disse værdiforringede aktiver udgjorde mere end 20 % af bankens aktiver på det pågældende tidspunkt, jf. memorandummet af 14. september, s. 17.
 (6) Ifølge vurderinger foretaget af Deutsche Bank og Deloitte havde BPN på tidspunktet for nationaliseringen en negativ likviditet og en negativ finansiell værdi.

- (23) Ifølge de portugisiske myndigheder skyldtes de værdiforringede aktiver uregelmæssigheder og ulovligheder, der blev påvist af BdP og ved eksterne revisioner gennemført i juni 2008, og som BdP senere i en rapport kvalificerede som adfærd, der var svigagtig, vedholdende og bevidst på allerhøjeste niveau i gruppen⁽⁷⁾. Denne praksis gav anledning til efterforskning, iværksættelse af flere procedurer for administrative overtrædelser og indgivelse af en klage hos statsanklageren.

- (24) I overensstemmelse med loven om nationalisering blev CGD pålagt at forvalte BPN, udnævne medlemmerne af dens styringsorganer og, inden for en frist på 60 dage efter nationaliseringen, at opstille bankens forvaltningsmålsætning. Loven om nationalisering fastsatte ligeledes, at Caixa Geral de Depósitos' kredit- eller likviditetsforanstaltninger til fordel for BPN i forbindelse med nationaliseringen og som stedfortræder for staten var omfattet af statens garanti⁽⁸⁾.

2.2 Indledende finansielle støtteforanstaltninger forud for nationaliseringen

- (25) Forud for nationaliseringen i november 2008 havde BPN allerede nydt godt af forskellige finansielle støtteforanstaltninger, som af de portugisiske myndigheder blev beskrevet som "særlig likviditetsstøtte"⁽⁹⁾. Den 17. februar 2010 meddelte de portugisiske myndigheder Kommissionen, at BPN i perioden frem til 30. oktober 2008 havde modtaget særlig likviditetsstøtte, både fra CGD og BdP, der beløb sig til i alt 501,6 mio. EUR bestående af fire lån fra CGD til BPN til en værdi af i alt 315 mio. EUR⁽¹⁰⁾ og likviditetsredningsstøtte, der blev ydet i 2008 af BdP og beløb sig til 186,6 mio. EUR⁽¹¹⁾.
- (26) Selv om pengene var blevet tilbagebetalt til BdP efter nationaliseringen, blev de fire lån, der var ydet af CGD, først tilbagebetalt den 9. marts 2009 med BPN's første udstedelse af Commercial Papers (CP'er).

(7) Relatório de estabilidade Financeira do Banco de Portugal para o ano de 2008, jf. s. 16 i memorandummet af 14. september 2010.
 (8) Artikel 2, stk. 9, i loven om nationalisering.
 (9) Se s. 3 i note indsendt af de portugisiske myndigheder med titlen "Nota: Banco Português de Negócios, S.A." af 17. februar 2010.
 (10) CGD indgik i oktober 2008 tre aftaler med BPN om kortfristede lån: (i) den 9. oktober 2008 om et beløb på 200 mio. EUR med sikkerhed i visse aktiver og løfte om pant i fast ejendom, der kontrolleres af BPN, (ii) den 28. oktober 2008 om et supplerende beløb på 15 mio. EUR og (iii) den 29. oktober om et nyt lån på 20 mio. EUR. CGD ydede et fjerde kortfristet lån med henblik på at forbedre BPN's likviditet. Det beløb sig til 80 mio. EUR og blev undertegnet den 3. november 2008. De fire lån blev ydet til Euriborsatsen på månedsbasis plus et spread på 1 %. Det andet, tredje og fjerde lån nød alle godt af den samme garanti som det første lån på 200 mio. EUR.
 (11) Ifølge noten om BPN af 17. februar 2010 blev aftalen om likviditetsredningsstøtten undertegnet den 17. oktober 2008, og beløbet blev forhøjet den 27. oktober 2008.

2.3 Finansielle støtteforanstaltninger efter nationaliseringen

- (27) BPN gennemførte i marts 2009 en udstedelse af CP'er - hvis tegning var garanteret af CGD, og som var ledsaget af statsgarantier - til en samlet værdi af 2 mia. EUR. Kommissionen blev først informeret om disse statsgarantier den 14. august 2009.
- (28) Ved brev af 17. februar 2010 oplyste de portugisiske myndigheder ligeledes, at CGD den 27. oktober 2008 havde fået tilladelse til at tegne CP'er til en supplerende værdi af 1 mia. EUR med statsgaranti. Ved e-mail af 14. juni 2010 blev Kommissionen senere også informeret om, at de samlede statsgarantier for de CP'er, der var udstedt af BPN og tegnet af CGD, var steget til 4 mia. EUR, eftersom BNP i april 2010 gennemførte en tredje udstedelse af CP'er til et beløb på 1 mia. EUR. Disse CP'er blev tegnet af CGD.
- (29) Det skal i den forbindelse anføres, at BPN fra nationaliseringen i november 2008 og frem til juni 2011 hele tiden havde adgang til pengemarkedskreditfaciliteter ydet

af CGD. De beløb, som BPN skyldte CGD inden for rammerne af disse kortfristede instrumenter, beløb sig den 28. februar 2009 til ca. 2,2 mia. EUR. Ifølge de portugisiske myndigheders oplysninger blev disse beløb reduceret med udstedelsen af de CP'er, der er omhandlet i pkt. 27 og 28 ⁽¹⁾.

- (30) I juni 2011 udgjorde BPN's eksponering med hensyn til pengemarkedsmidler fra CGD ca. en mia. EUR. Selv om finansieringen blev behandlet på daglig basis, havde den ifølge de portugisiske myndigheder en strukturel karakter med længere frister ⁽²⁾ og var ligeledes blevet erstattet med den fjerde og sidste udstedelse af CP'er i juni 2011 - over to omgange med 500 mio. EUR hver gang.
- (31) Ifølge de portugisiske myndigheders oplysninger fra den 3. februar 2012 var det beløb, som BPN skyldte CGD (ud over udstedelserne af CP'er), på 433,7 mio. EUR den 31. december 2011 og på 232 mio. EUR den 31. januar 2012.

Tabel nr. 1

Oversigt over BPN-likviditet hidrørende fra CGD - situation pr. 31. december 2011

	Med eksplicit statsgaranti	CGD-lån (uden eksplicit statsgaranti)	I alt
BPN	1 400 000 000,00	433 732 654,56	1 833 732 654,56
Særligt etablerede instrumenter ⁽¹⁾	3 100 000 000,00	795 111 660,00	3 895 111 660,00
I alt	4 500 000 000,00	1 228 844 314,56	5 728 844 314,56

Kilde: De portugisiske myndigheder.

⁽¹⁾ De særlige instrumenter blev regnskabsmæssigt udskilt fra BPN den 31. december 2010, idet de formelt blev overtaget direkte af staten den 15. februar 2012.

- (32) Det skal bemærkes, at i henhold til artikel 2, stk. 9, i loven om nationalisering, var alle CGD's kredit- eller likviditetsstøtteforanstaltninger til fordel for BPN i forbindelse med nationaliseringen omfattet af den portugisiske stats garanti.
- (33) Det er således klart, at alle de beløb, der er angivet i tabel nr. 1, var omfattet af statsstøtte i medfør af artikel 2, stk. 9, i loven om nationalisering og forskellige bekendtgørelser fra økonomi- og finansministeriet. Forrentningen for statsgarantierne blev fastsat til 0,2 % pr. år.

2.4 BPN's omstrukturering

Omstruktureringsplanen fra 2010

- (34) Den 16. september 2010 sendte de portugisiske myndigheder Kommissionen en indledende omstruktureringsplan dateret den 13. september 2010 ("omstruktureringsplanen fra 2010").

- (35) I denne plan forklarede de portugisiske myndigheder, at de havde til hensigt at opsplitte BPN i en "god" bank og en "dårlig" bank og efterfølgende ville forsøge at sælge den gode bank.

Oversigt over den bank, der skal reprivatiseres: oprettelse af Special Purpose Vehicles (SPV'er) (virksomheder til specielle formål)

- (36) Staten havde til hensigt at sælge den "gode" bank, BPN S.A., som udelukkende skulle være en detailbank. Salget skulle gennemføres ved offentligt udbud. Dette skulle ske ved opfordring til interessetilkendegivelse, og udbudsbetingelserne herfor blev godkendt den 16. august 2010 af de portugisiske myndigheder ⁽³⁾.

⁽¹⁾ Se s. 32 i omstruktureringsplanen fra januar 2012.

⁽²⁾ Se s. 28 i omstruktureringsplanen fra januar 2012.

⁽³⁾ Ministerrådsbeslutning nr. 57-B/2010 om reprivatisering af BPN. Det lovdekret, som fastsætter den juridiske ramme for privatisering af BPN, blev vedtaget i november 2009.

- (37) Ifølge omstruktureringsplanen fra 2010 var visse aktiver og passiver ikke omfattet af reprivatseringen og ville blive overført til tre nye SPV'er, Parvalorem, Parups og Parparticipadas. Disse SPV'er skulle indledningsvis forblive inden for rammerne af BPN og efterfølgende overføres til staten efter salg. Lånene og kreditterne skulle overføres til Parvalorem, den faste ejendom og investeringsmidlerne skulle overføres til Parups, og filialerne skulle overføres til Parparticipadas. De portugisiske myndigheder godkendte værdien af de samlede aktiver, som skulle overføres til SPV'erne (3 885 mio. EUR). Heraf skulle 2 507 mio. EUR overføres til Parvalorem, 1 228 mio. EUR til Parups og 150 mio. EUR til Parparticipadas.
- (38) Lånene blev overført med deres nominelle værdi. Fondsandele, værdipapirerne og den faste ejendom skulle overføres til købsprisen, og de virksomheder, som BPN ejede, skulle overføres til deres bogføringsværdi. De portugisiske myndigheder vurderede, at de samlede værdiforringede aktiver i december 2010 var på 1 798 mio. EUR fordelt på følgende måde: i) kreditter: 1 474 mio. EUR; ii) fast ejendom: 16 mio. EUR; iii) fondsandele: 247 mio. EUR; og iv) værdipapirer: 61 mio. EUR. Ifølge de oplysninger, der blev lagt frem af de portugisiske myndigheder den 20. januar 2012, blev disse aktiver overført til SPV'erne den 23. og 30. december 2010⁽¹⁾. SPV'erne forblev således inden for rammerne af BPN indtil den 15. februar 2012, hvor de blev udskilt fra banken og overført til en anden virksomhed, der kontrolleres af staten.
- (39) Ifølge de portugisiske myndigheder blev overførslen af aktiver til SPV'erne foretaget på grundlag af objektive kriterier under hensyntagen til omfanget af værdiforringede aktiver og det forhold, at visse aktiviteter efter nationaliseringen ikke var hovedaktiviteter for BPN (forbrugslån, investeringsbank, forvaltning af aktiver, forvaltning af investeringsmidler, forsikringer og internationale aktiviteter). BPN skulle omstille sig til udelukkende at være en detailbank med en begrænset eksponering over for den usikkerhed, der er forbundet med finansiering inden for engrosbankvirksomhed.
- (40) SPV'erne finansierede erhvervelsen af disse aktiver over to finansieringslinjer på hver 3 895 mio. EUR bestående af obligationer til en værdi af 3 100 mio. EUR erhvervet af CGD og lån fra CGD med sikkerhed i aktiver på i alt 795 mio. EUR. Indtægterne fra salget af aktiverne til SPV'erne gjorde det muligt for BPN at tilbagebetale den finansiering på 3,9 mio. EUR, som banken havde fået hos CGD – 3,6 mia. af de oprindelige 4 mia. EUR hidrørende fra CP'er (hvilket indebar, at BPN ikke skulle betale et beløb på 400 mio. EUR i gældsbeviser med statsgaranti) og kortfristede lån for 300 mio. EUR hidrørende fra pengemarkedet.
- (41) Balancesummen for BPN blev som følge af overførslen af aktiver reduceret med ca. 30 %.
- (42) Det fremgår af de oplysninger, der blev modtaget fra de portugisiske myndigheder, at staten – for at BPN kunne opfylde de retlige krav (herunder navnlig nå de 9 %, der var krævet som tier 1-kernekapital for 2011⁽²⁾), og eftersom BPN's egenkapital blev ved med at være negativ efter overførslen af aktiver til SPV'erne – var nødt til at tilføre ny kapital til BPN (ca. 417 mio. EUR)⁽³⁾.

De første to indkaldelser af forslag om reprivatsering

- (43) Grundprisen for BPN (ekskl. aktiver, der skulle overføres til SPV'erne), som var fastsat i det udbud, der blev offentliggjort af Portugal, var på 171,1 mio. EUR i overensstemmelse med de vurderinger, der var foretaget af eksterne konsulenter: Deloitte ([...])^(*) mio. EUR og Deutsche Bank ([...] mio. EUR). BPN's nye CGD-ledelse havde i mellemtiden indledt en omstrukturering af banken. Driftsomkostningerne blev reduceret med [1-10] % mellem december 2008 og december 2010. BPN's aktiviteter blev reduceret, således at banken kunne koncentrere sig om kun at drive detailbankvirksomhed. Denne reduktion af aktiviteterne medførte ikke kun en nedgang i indlånene som følge af nationaliseringen, men også overførsler af aktiver til de tre SPV'er. Disse foranstaltninger mindskede tabene i 2010 til [50-150] mio. EUR sammenlignet med de [150-250] mio. EUR, der blev registreret i 2009. Den nye ledelse begyndte i starten af 2009 at lancere [...] nye produkter og kampagner i et forsøg på at forbedre bankens image og dens produkter. Den nye ledelse traf også forskellige foranstaltninger for at forbedre risikostyringen og bankens interne kontrolsystemer.
- (44) Efter de to første indkaldelser af privatiseringsforslag var der ingen tredjeparter, der udviste interesse før den 30. september og den 30. november 2010.
- (45) Som følge af den fejlslagne udbudsprocedure gav Portugal i januar 2011 udtryk for, at man havde til hensigt at omstrukturere BPN og styrke dens selvstændighed i forhold til CGD ved at udpege en ny bestyrelse, som var uafhængig af CGD. Den portugisiske stat søgte ligeledes at fremskynde forbedringen af bankens drift ved at ændre dens branding og erhvervsmæssige identitet og ved at styrke genopretningsplanen gennem reduktion af omkostninger og fremme af den kommercielle dynamik. På trods af flere anmodninger blev der ikke indsendt nogen omstruktureringsplan til Kommissionen.
- (46) I aftalememorandummet fra 17. maj 2011 forpligtede regeringen sig til at iværksætte en ny privatiseringsproces.

⁽²⁾ Se meddelelse fra den portugisiske nationalbank ("Aviso do Banco de Portugal n.º 3/2011"), som fastsatte, at kreditinstitutterne pr. 31. december 2011 skulle have en tier 1-kernekapitalprocent på 9 %.

⁽³⁾ Se de portugisiske myndigheders svar af 17. februar 2012, Q. 7.

^(*) Fortrolige oplysninger.

⁽¹⁾ Se s. 35 i omstruktureringsplanen fra januar 2012.

(47) I aftalememorandummet forpligtede de portugisiske myndigheder sig til at indlede en salgsprocedure for BPN i henhold til en fremskyndet tidsplan og uden en minimumspris. Til dette formål er der en ny plan på vej til EU, som skal godkendes i overensstemmelse med konkurrencereglerne. Formålet er at finde en køber, senest inden udgangen af juli 2011. For at lette salget har man fra BPN udskilt de eksisterende SPV'er, som er urentable og ikke-kerneaktiver, og til disse SPV'er vil der også kunne overføres andre aktiver som led i forhandlingerne med de eventuelle købere. For at gøre dem mere attraktive er BPN ligeledes ved at lancere et andet program omfattende mere vidtgående omkostningsnedsættelser. Når der er fundet en løsning, vil CGD's statsgaranterede krav på BPN og alle SPV'erne blive overført til staten i henhold til en tidsplan, der fastlægges til den tid ⁽¹⁾.

Salg til BIC

(48) Der blev i starten af maj 2011 lanceret et tredje privatiseringsinitiativ uden minimumspris med henblik på at finde en køber til BPN inden den 31. juli 2011 som fastsat i aftalememorandummet.

(49) Der blev iværksat en udbudsprocedure, inden for hvilken der blev etableret kontakter med mulige interesserede købere. Der blev ligeledes udarbejdet en oversigt over investeringspotentialer ("Investment Opportunity Overview" – "IOO"). I overensstemmelse med IOO'en skulle umiddelbart interesserede fremlægge forslag for 100 % af BPN's aktiver, men de kunne anmode om, at der fra BPN's balance blev fratrukket yderligere aktiver og passiver. De kunne også anmode om mere omfattende rekapitaliseringsløsninger. Der blev undertegnet et memorandum om procedureregler for BPN og mulige bydende, der gav dem adgang til et datarum, der var oprettet den 15. juni 2011, i en periode på fem uger.

(50) Den 20. juli 2011 var der afgivet fire bindende bud. Disse bud blev analyseret af bestyrelserne for CGD og BPN, som fremlagde deres vurdering for aktionæren - staten - den 25. juli 2011.

(51) Tre af de fire kandidater, som afgav bindende bud, blev forkastet. Ifølge de portugisiske myndigheder havde to bydende (Montepio og Aníbal Ribeiro) ikke opfyldt kravene i det memorandum, der var undertegnet med BPN ⁽²⁾. Montepio fremlagde ikke noget bud vedrørende erhvervelsen af BPN's aktiver, kun om udvalgte aktiver og passiver, mens Aníbal Ribeiro ikke fremlagde tilstrækkelige beviser for sin evne til ledelsesmæssig og finansiell styring af en bank. Det tredje forslag, fra NEI ⁽³⁾, opfyldte memorandumets krav, men indeholdt ikke tilstrækkelig dokumentation for evnen til at lede banken og for finansiell soliditet med henblik på opfyldelse af BPN's kommende kapitalbehov.

(52) Med udgangspunkt i det eneste gyldige bud, som blev indgivet i forbindelse med udbudsproceduren, dvs. BIC's bud af 20. juli 2011 ("BIC's bud af 20. juli 2011"), besluttede regeringen den 31. juli 2011 udelukkende at fortsætte forhandlinger med BIC.

(53) BdP gav den 9. oktober 2007 BIC tilladelse til at drive kommerciel bankvirksomhed, og den indledte sine aktiviteter i Portugal i maj 2008 - i første række som erhvervsbank og bank for privatkunder. De vigtigste investorer i BIC er en gruppe af investorer fra Angola, der omfatter portugisiske aktionærer som f.eks. Amorim Projetos SA (hvis deltagelse er på 25 %). I december registrerede den en omsætning på 389 mio. EUR, og de samlede aktiver var på 1000 mio. EUR. Den 31. marts 2011 rådede den over en kapital på 32 mio. EUR og 7 filialer. Ifølge oplysninger fra Portugal er BIC's markedsandel på de områder, hvor den har aktiviteter, på under en 1 % ⁽⁴⁾.

Salgsbetingelser:

(54) Ifølge de oplysninger, der blev lagt frem af de portugisiske myndigheder efter BIC's bud af 20. juli 2011 ⁽⁵⁾ mundede disse forhandlinger ud i undertegnelsen den 9. december 2011 af en rammeaftale om salget af BPN til BIC ⁽⁶⁾.

(55) BIC's forslag af 20. juli 2011, som kun fastsætter generelle betingelser, fastsætter følgende:

i. En rekapitalisering fra statens side, således at BPN kan opnå en tier 1-kernekapitalprocent på [9-18] % plus [100-300] mio. EUR

ii. Fjernelse af en del af lånene, som skal udvælges af BIC, således at der sikres et forhold mellem udlån og indlån på [110-150] %

iii. Overførsel af alle ikke-rentable lån over en tærskel på ca. [...] mio. EUR (skønnet hensættelsesniveau for lån i BPN)

⁽¹⁾ Punkt 2.10 og 2.11 i aftalememorandummet.

⁽²⁾ Der blev undertegnet et memorandum om procedurereglerne for BPN og de parter, der var interesseret i at få adgang til datarummet.

⁽³⁾ Núcleo Estratégico de Investidores (NEI) er en gruppe af investorer.

⁽⁴⁾ Se det dokument, der er indsendt af de portugisiske myndigheder med titlen "Plano Revisto" (revideret plan) af 20. januar 2012, s. 125.

⁽⁵⁾ Minuta de contrato de compra e venda das ações no âmbito da reprivatização do Banco Português de Negócios, S.A.

⁽⁶⁾ I henhold til artikel 2, stk. 5, litra c), i rammeaftalen ophører aftalens gyldighed, hvis handelen ikke er afsluttet senest den 31. marts 2012 (med forbehold af, at BIC forlænger denne frist).

- iv. BIC's ret til fra BPN's balance at fratrække yderligere aktiver og passiver (f.eks. lån ydet til kreditinstitutter, finansielle aktiver, fast ejendom, visse indlån, andre aktiver og andre passiver), som er erhvervet uden for dens normale aktiviteter
- v. Overførsel fra BPN af indlån, der er udvalgt af BIC, og som ikke er i overensstemmelse med markedsbetingelserne
- vi. CGD yder BIC en likviditetslinje på højst [150-650] mio. EUR i en periode på [...] år til en rentesats svarende til Euriborsatsen for [...] måneder. Dette beløb hæves, hvis indlånene når ned under [...] mia. EUR
- vii. Opretholdelse af 5-600 arbejdspladser hos BPN (i alt 1 600 ansatte) og af 160-170 filialer, som er beliggende i bankens egne bygninger eller er omfattet af lejekontrakter med en maksimal løbetid på 12 måneder
- viii. Overførsel til staten af omkostninger i tilknytning til tvister
- ix. En købspris på 30 mio. EUR, som betales af BIC.
- (56) Efter forhandlingsperioden på godt 5 måneder fastsætter rammeaftalen følgende:
- i. Rekapitalisering fra statens side for at nå minimumskapitalniveauet og det supplerende niveau, der er krævet af BIC. BIC krævede et endeligt kapitalniveau på [200-400] mio. EUR efter de justeringer af balancen, som den havde foreslået ⁽¹⁾
- ii. Annulleringen af en del af de lån, BPN ligger inde med, ud over de lån, der allerede var overført til SPV'erne den 30. september 2010 ⁽²⁾. Annulleringen af supplerende lån gjorde det muligt at nå et forhold mellem udlån og indlån på [110-150] %. Dette forhold blev fastsat til [110-150] % i BIC's bud af 20. juli 2011
- iii. BIC's ret til fra balancen at fratrække yderligere aktiver og passiver (f.eks. lån ydet til kreditinstitutter, finansielle aktiver, fast ejendom, visse indlån, andre aktiver og andre passiver)
- iv. BIC's ret til inden for en frist på [...] måneder at sælge lån, der ikke er rentable i mindst [...] dage (op til [...] af den nominelle værdi af hele den låneportefølje, der er udvalgt af BIC, efter udligning med eksisterende indlån) og for så vidt angår det beløb, der overstiger indlånsniveauet ([...] mio. EUR ⁽³⁾) ⁽⁴⁾.
- v. BIC har ret til at overføre hensættelser til satser på mindst [...] basispoint over referencesatsen ⁽⁵⁾ eller til fra staten at modtage forrentningsdifferencen ⁽⁶⁾.
- vi. BIC har ret til inden fristudløb at anmode om overførsel af andre BNP-aktiver og -passiver som f. eks. lån til kreditinstitutter, fysiske og finansielle aktiver m.m.
- vii. CGD yder indtil [> 2013] BIC likviditetsstøtte på højst [150-350] mio. EUR år til en rentesats svarende til Euriborsatsen for [...] ⁽⁷⁾ måneder plus et spread på [...] basispoints. Denne kreditlinje kan stilles til rådighed, hvis indlånene når ned under [...] mia. EUR
- viii. Opretholdelse af en kreditlinje hos CGD på [150-500] mio. EUR indtil [> 2013] til det igangværende CP-program med statsgaranti, i en treårig periode, men med en forpligtelse fra CGD's side til ikke at anmode om tilbagebetaling af lånet før [...]
- ⁽¹⁾ Det kapitalindskud, der er nødvendigt for at nå det niveau, BIC har ønsket, blev skønnet af de portugisiske myndigheder på følgende måde: Ca. [...] mio. EUR i september 2011, [...] mio. EUR i november 2011 og 600 mio. EUR i januar 2012.
- ⁽²⁾ SPV'erne ophørte med at være under BPN's kontrol den 15. februar 2012 og blev overført til staten.
- ⁽³⁾ De portugisiske myndigheder har oplyst, at de nuværende ikke-rentable lån beløb sig til [...] mio. EUR i september 2011, jf. dokument indsendt af de portugisiske myndigheder med titlen "Plano Revisto" af 20. januar 2012, s. 126.
- ⁽⁴⁾ Ifølge de portugisiske myndigheder skulle de planlagte foranstaltninger sikre, at BIC ikke anvendte denne mulighed i praksis, fordi de ikke-rentable lån det første år efter salget i så fald ville skulle stige med ca. [...] %.
- ⁽⁵⁾ Denne referencesats kan variere alt efter indlånenes varighed og valutaen (EURIBOR/LIBOR).
- ⁽⁶⁾ Denne mulighed blev fastsat i rammeaftalen for ikke at påtvinge BIC de u hensigtsmæssige beslutninger, der blev truffet af den tidligere BPN-ledelse.
- ⁽⁷⁾ I henhold til svaret fra de portugisiske myndigheder af 2. september 2011 og det dokument, der er indsendt af disse myndigheder ("Plano Revisto" af 20. januar 2012, s. 126) kan BIC anvende denne likviditetslinje i en periode på højst tre år inden for en trækningsperiode på 4 år.

ix. Opretholdelse af ca. halvdelen af BPN's arbejdsstyrke (mindst 750 ud af de ca. 1 600 ansatte). Samlede omkostninger ved lukning af de filialer, som BIC ikke erhverver, og betaling af kompensation til afskedigede arbejdstagere eller til arbejdstagere, som måtte skifte arbejdssted, afholdes af staten

x. Overførsel til staten af omkostninger i tilknytning til tvister

xi. En købspris på 40 mio. EUR, som betales af BIC

xii. En prisklausul med hensyn til deling, sammen med staten, af 20 % af BPN's nettofortjeneste (efter skat) i de kommende 5 år, hvis denne nettofortjeneste samlet udgør mere end 60 mio. EUR

xiii. BIC har forpligtet sig til, i forhold til BPN, ikke at udbetale dividende eller udbytte til aktionærerne i en periode på 5 år.

(57) I henhold til omstrukturierungsplanen fra januar 2012 bliver den kombinerede enhed, der bliver resultatet af salget af BPN til BIC ("den kombinerede enhed"), rentabel i løbet af [...] år – både hvis man ser på et reference-scenarie og et mindre gunstigt scenarie. Det blev således skønnet, at tier 1-kernekapitalsprocenten for den kombinerede enheds risikovægtede aktiver vil falde med [10-15] % til [...] % efter det femte år. Dette skøn er baseret på de negative resultater de første år efter BIC's omstrukturering og stigningen i bankens aktiviteter, som igen skal gøres rentable ved større kreditgivning til økonomien. Der er tale om at investere i filialer og bankens image og integration af processer, procedurer og organisation og it. Afkastet af egenkapital skal stige fra – [1.5] % i år 1 til + [1-5] % i år 5, mens afkastet for aktiverne forventes at stige fra -[0,2] i år 1 til + [0-2] % i år 5.

(58) I henhold til et mindre gunstigt scenarie med flere ikke-rentable lån og øgede finansieringsomkostninger vil tier 1-kernekapitalsprocenten falde til [8-12] % efter år 5 sammenlignet med [10-15] % som registreret ved udløbet af år 1.

(59) Endelig skød den portugisiske stat den 15. februar 2012 600 mio. EUR ind i BPN ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ E-mail fra de portugisiske myndigheder modtaget den 17. februar 2012 som reaktion på Kommissionens anmodning om oplysninger af 8. februar 2012, spørgsmål nr. 17. Ifølge dette svar gjorde denne kapitalindsprøjtning det muligt for CGD at tilbagebetale markedslån for 210 mio. EUR.

3. Begrundelse for indledning af den formelle undersøgelsesprocedure

(60) Kommissionen gav i sin afgørelse af 24. oktober 2011 udtryk for tvivl med hensyn til følgende punkter:

— rentabiliteten for BPN som integreret del af den erhvervende virksomhed

— hvorvidt den ydede støtte til BPN var begrænset til et minimum, og salget til BIC var den billigste løsning sammenlignet med en afvikling

— hvorvidt foranstaltningerne til begrænsning af konkurrencefordrejninger var tilstrækkelige

— og hvorvidt salgsprocessen ikke indebar en støtte til køberen.

4. Bemærkninger fra tredjeparter

(61) Kommissionen modtog ikke bemærkninger fra tredjeparter.

5. Den portugisiske stats holdning

5.1 Den portugisiske stats holdning til beslutningen om at indlede proceduren

(62) De portugisiske myndigheder gør gældende, at omstrukturierungsplanen fra januar 2012 er i overensstemmelse med meddelelsen om omstrukturering. Ud over denne plan fremlagde de portugisiske myndigheder ved brev af januar 2012 forskellige kommentarer til afgørelsen af 24. oktober 2011.

(63) De portugisiske myndigheder vurderede, at tre typer foranstaltninger til fordel for BPN ikke udgjorde statsstøtte.

(64) Portugal gør for det første gældende, at foranstaltningerne til støtte for BPN forud for nationaliseringen, dvs. redningsstøtten til styrkelse af likviditeten og lånene fra CGD i oktober og november 2008, ikke udgør nogen form for statsstøtte. Portugal hævder, at redningsstøtten til styrkelse af likviditeten blev ydet uafhængigt af BdP - til en ekstraordinært høj rente og med sikkerhedsstillelse fra BPN's side. Lånene fra CGD i oktober og november 2008 blev ydet på markedsvilkår til en konkurrencedygtig rente og med passende sikkerhedsstillelse, og de giver derfor ikke BPN nogen økonomisk fordel.

- (65) Portugal afviser for det andet, at der er ydet nogen form for statsstøtte i forbindelse med CGD's finansieringsstøtte til BPN efter nationaliseringen af sidstnævnte (f.eks. i forhold til interbankmarkedsforanstaltninger eller CGD's tegning af CP'er). Portugal fremfører, at der var tale om kommercielle transaktioner på vilkår svarende til dem, der ville være gældende for forsigtige investorer i en markedsøkonomi. De giver derfor ikke BPN nogen økonomisk fordel.
- (66) De portugisiske myndigheder mener endelig heller ikke, at der blev ydet nogen form for statsstøtte til BIC som køber af BPN. De portugisiske myndigheder gør gældende, at salgsprocessen var gennemsigtig, objektiv og ikke-diskriminerende. BIC's bud var globalt set det økonomisk mest fordelagtige og bør derfor anses for at afspejle markedsprisen. Den rammeaftale, der blev undertegnet den 9. december 2011, afspejlede i store træk betingelserne i BIC's bud af 20. juli 2011. De portugisiske myndigheder mener også, at selv om salgsprisen var negativ, ville det eneste alternativ til salget (BPN's afvikling) have tvunget staten til at bære en større finansiel byrde og bragt det nationale finansielle systems stabilitet i fare.
- (67) Samtidigt erkender Portugal, at visse foranstaltninger til fordel for BPN udgør statsstøtte. Der er tale om følgende foranstaltninger: statsgarantien for de CP'er, BPN har udstedt, overførslen af udvalgte aktiver til SPV'erne i 2010, rekapitaliseringen af BPN den 15. februar 2012 med henblik på salg og visse foranstaltninger, der blev indrømmet inden for rammerne af det planlagte salg til BIC (f.eks. statsgarantien i forbindelse med udstedelsen af CP'er, som opretholdes efter salget).
- (68) Portugal hævder desuden, at alle de foranstaltninger, der udgør statsstøtte, er forenelige med EU-retten, eftersom de har til formål at afhjælpe en alvorlig forstyrrelse af den portugisiske økonomi, jf. traktatens artikel 107, stk. 3, litra b).
- (69) Ifølge Portugal gør omstrukturingsplanen fra januar 2012 det muligt for BPN at genoprette sin rentabilitet på langt sigt - uden supplerende støtte. For det første gennemførte staten omstruktureringen af BPN ved udskillelse af aktiver og overførsel af nogle af disse til SPV'erne, ved en reduktion af dens tilstedeværelse på markedet med mere end 50 %, ved indstilling af de aktiviteter, der ikke udgjorde en del af vigtigste detailbanksaktiviteter, samt ved forskellige risikostyringsforanstaltninger og en forsigtig forretningsstrategi. I henhold til BIC's prognoser vil den kombinerede enhed, efter BPN's integration i BIC, for det andet få positive resultater [...] omstrukturingsplanen – både for så vidt angår referencescenariet og et mindre gunstigt scenarie. For det tredje
- er den negative salgspris acceptabel, eftersom afvikling er mere omkostningskrævende for staten og ville bringe den finansielle stabilitet i fare.
- (70) Portugal finder, at foranstaltningerne begrænser sig til det nødvendige minimum, hvis man skal sikre stabiliteten i Portugals finansielle sektor og igen gøre BPN's rentabel.
- (71) Portugal fremfører også, at salget er det eneste alternativ til den mere omkostningskrævende afvikling. Andre løsninger (integration i CGD og omstrukturering som selvstændig enhed) ville ikke gøre det muligt at generere tilstrækkelige indtægter, i nutidsværdi, til at opveje den indledende finansiering, der ville skulle gennemføres. Portugal vurderer, at omkostningerne ved salget til BIC ligger på mellem [...] og [...] mio. EUR (ekskl. de mulige konsekvenser af uforudsete udgifter, som iflg. Portugal ikke vil opstå), dvs. lavere end afviklingsomkostningerne i forbindelse med forskellige alternative scenarier.
- (72) Likviditetsstøtten til BPN gennem garantien for BPN's udstedelse af CP'er efter nationaliseringen var desuden nødvendig for at sikre fortsættelsen af bankens aktiviteter under omstruktureringen.
- (73) Hvad angår udvælgelsen af aktiver, der blev overført til SPV'er, vurderer Portugal, at den fandt sted ud fra objektive kriterier og havde til formål at fremme BPN's langsigtede rentabilitet og skabe interesse hos potentielle købere i reprivatiseringsprocessen. Portugal hævder ligeledes, at de supplerende overførsler af aktiver i forbindelse med salget til BIC, er tilstrækkelige til at sikre BPN's fremtidige rentabilitet og begrænset til det minimum, der er nødvendigt for at sikre salget.
- (74) Portugal fremfører, at forøgelsen af BPN's kapital, der fandt sted den 15. februar 2012, skal sikre, at banken ikke kommer til at mangle kapital i den periode, der er omfattet af omstrukturingsplanen fra januar 2012. I henhold til planens beregninger vil tier 1-kernekapitalprocenten falde til [10-15] % i 2016 i referencescenariet og til [8-12] % i et mindre gunstigt scenarie - sammenlignet med det minimum på 10 %, der bliver obligatorisk fra udgangen af 2012. Portugal gjorde også gældende, at BIC's foreslåede salgsbetingelser, i forbindelse med et åbent og gennemsigtigt salg uden minimumspris, udgør det nødvendige minimum for at sikre BPN's fremtidige rentabilitet, eftersom en afvikling ville være mere omkostningskrævende og kunne bringe den finansielle stabilitet i fare.

- (75) Portugal anfører også, at både BPN's tidligere aktionærer og banken selv i tilstrækkeligt omfang delte eller vil dele udgifterne i forbindelse med omstrukturingsprocessen og sikre en passende deling af byrderne. BPN's tidligere aktionærer modtog ingen form for kompensation efter nationaliseringen og tabte al den kapital, de havde investeret i banken.
- (76) Portugal finder det imidlertid ikke passende at kræve, at kunder med efterstillet gæld i BPN også deltager i byrdedelingen på grund af de specifikke salgsvilkår for disse instrumenter [...]. I visse tilfælde gør de tekniske specifikationer for produkterne det ikke muligt for BPN at afvise at udbetale renter og tilbagebetale kapital.
- (77) Iflg. Portugal bidrager BPN også i betydeligt omfang til omstrukturingsprocessen, eftersom dens ledelse blev skiftet ud efter nationaliseringen, forretningsstrategien og risikostyringen blev ændret betydeligt, og bankens aktiviteter vil blive reduceret med mere end 50 %.
- (78) Portugal erkender, at overførslen af aktiver til SPV'erne til deres bogføringsværdi skete til en værdi, der lå over aktivernes reelle økonomiske værdi – uden modydelse til staten. Portugal finder imidlertid, at BPN's egetbidrag er sikret gennem bankens vederlagsfri nationalisering, som blev efterfulgt af en omfattende omstrukturering. Portugal hævder, at en eventuel fordel for BPN i forbindelse med udskillelsen af aktiver og deres overførsel til SPV'erne, ville være delvist opvejet gennem bankens reprivatiseringspris, der var den højst mulige. Portugal finder også, at statsgarantien forrentes på passende vis. På trods af, at forrentningen (0,2 % p.a.) ligger under, hvad der kræves for statsgarantier⁽¹⁾, tilfalder enhver indtægt, som BPN måtte have (eller enhver udgift, som ikke afholdes), staten, som på nuværende tidspunkt besidder 100 % af bankens aktier.
- (79) Hvad angår forøgelsen af BPN's kapital, der fandt sted den 15. februar 2012, fremfører Portugal, at den ikke ændrer bankens aktionærstruktur, og at kapitalen - i det mindste delvist - kommer tilbage ved salget af BPN, eftersom det bidrager til at undgå en mere omkostningskrævende afvikling.
- (80) Portugal finder ligeledes, at de foranstaltninger, staten har truffet eller vil træffe, ikke er konkurrencefordrejende.
- Portugal anfører, at den kombinerede enhed får en markedsandel på mindre end 1 % ([0-1] % hvad angår dens markedsandel i banksektoren; den bliver nr. 14 med hensyn til kreditter til kunder og nr. 15 med hensyn til indlån). Herudover er det kun lidt sandsynligt, at foranstaltningerne får en negativ indvirkning på udenlandske bankers adgang til det nationale marked, hvilket illustreres af, at BIC selv ejes af en angolansk finansgruppe. Portugal vurderer ligeledes, at der ikke foreligger nogen moralsk risiko, eftersom banken er nationaliseret, dens ledelse er skiftet ud, aktionærene fik ikke nogen form for kompensation, og banken undergik en vidtgående omstrukturering.
- (81) Til gengæld finder Portugal, at de forskellige foranstaltninger, der er iværksat i forbindelse med denne proces, er passende og tilstrækkelige til at begrænse eventuelle konkurrencefordrejninger. BPN's tilstedeværelse på markedet forud for nationaliseringen var begrænset (9. største bank i Portugal med markedsandele på mellem [1-5] % og [1-5] % afhængigt af markederne), den blev omstruktureret, dens tilstedeværelse på markedet blev reduceret med mere end 50 %, og dens aktiviteter koncentreret om detailbankvirksomhed. Nationaliseringen skete uden betaling af kompensation til de tidligere aktionærer, og BPN's forretningsstrategi og risikostyring blev ændret efter nationaliseringen.
- (82) De portugisiske myndigheder gør ligeledes gældende, at salgsprocessen for BPN var åben og gennemsigtig. BIC kan endelig ikke udbetale dividende før 2016, og det forbud skal sikre, at den finansielle støtte, der er ydet til BPN, anvendes til at sikre bankens langsigtede rentabilitet. Den overskudsdelingsaftale, der er indgået mellem staten og BIC, hvad angår resultater, der overstiger [...] mio. EUR, gør det muligt at inddrive en del af udgifterne til bankens omstrukturering. BIC har indgået en forpligtelse til ikke at henvise til statsstøtten i sine forretningsmeddelelser, og det sikrer ifølge de portugisiske myndigheder, at støtten ikke anvendes til skade for konkurrenterne. De andre mulige kompromiser, som er omhandlet i Kommissionens meddelelse om omstrukturering af banker (som foranstaltninger til fremme af åbning af markedet, grænser for markedsandele eller afhændelse af aktiver og supplerende aktiviteter), vedrører ikke omstrukturingskonteksten for BPN.
- 5.2 Den portugisiske stats forpligtelser
- (83) Hvad angår gennemførelsen af omstruktureringsplanen, har de portugisiske myndigheder påtaget sig følgende forpligtelser:
- Kapitalniveau
- (84) Tier 1-kernekapitalsprocenten for BPN på tidspunktet for salget til Banco BIC må ikke være på mere end [10-18] %.

⁽¹⁾ Se navnlig meddelelsen om statsstøttereqlernes anvendelse på foranstaltninger truffet over for pengeinstitutter i forbindelse med den aktuelle globale finanskriser (EUT C 270 af 25.10.2008, s. 8).

- (85) Hvis Banco BIC eller den kombinerede enhed vælger at overføre lånene til staten eller til enhver anden enhed, der er kontrolleret af staten efter salget, skal den betale staten den kapital, der er forbundet med sådanne lån, nærmere betegnet [10-18] % af de risikovægtede aktiver for lånene.

Ikke-rentable lån

- (86) Banco BIC og den kombinerede enhed kan ikke overføre ikke-rentable lån til staten eller til enhver anden enhed, der kontrolleres af staten, efter [> 2013].
- (87) Banco BIC eller den kombinerede enhed kan kun overføre ikke-rentable lån til staten eller til enhver anden enhed, som kontrolleres af staten, på de vilkår, der er fastsat i betragtning (85), hvis alle de reserver, der på salgsdatoen står opført i BPN's regnskaber, er helt opbrugt.

Likviditetslinjer

- (88) Den nuværende kreditlinje på [150-500] mio. EUR, der er fastsat i rammeaftalen i forbindelse med programmet for BPN's udstedelse af CP'er og garanteret af staten, kan ikke opretholdes mere end [...] år fra salgsdatoen.
- (89) Forrentningen for kreditlinjen på [200-400] mio. EUR, som CGD yder Banco BIC og den kombinerede enhed, skal som minimum fastsættes til Euriborsatsen + [...] basispoint.
- (90) Portugal skal anmode om Kommissionens forudgående godkendelse, inden CGD eller staten, efter salget, yder eventuelle kreditlinjer eller garantier til fordel for Banco BIC eller den kombinerede enhed inden den 31. december 2016.

Forbud mod køb

- (91) Banco BIC og den kombinerede enhed kan ikke gennemføre nogen virksomhedserhvervelse inden den 31. december 2016, medmindre den samlede akkumulerede bruttokøbspris, som Banco BIC og den kombinerede enhed skal betale for alle erhvervelser i løbet af et regnskabsår er på under [...] mio. EUR. Den samlede akkumulerede bruttokøbspris for disse erhvervelser skal beregnes uden at inkludere overtagelse eller overførsel af gæld i forbindelse med sådanne erhvervelser.

Efterstillet gæld

- (92) Før den 31. december 2016 kan Banco BIC, den kombinerede enhed og Portugal ikke udøve call option-retigheder i forbindelse med efterstillet gæld, der udstedes af BPN inden salgsdatoen.

Markedsføring

- (93) Banco BIC eller den kombinerede enhed må ikke henvise til statsstøtten i sine markedsføringskampagner og i sine forretningsmeddelelser til investorer.

6. Vurdering

6.1. Er der tale om statsstøtte?

- (94) Artikel 107, stk. 1, i TEUF fastsætter, at bortset fra de i traktaterne hjemlede undtagelser er statsstøtte eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner, uforenelig med det indre marked. En statsforanstaltning anses derfor for at være en statsstøtte, hvis den opfylder følgende (kumulative) kriterier:

— statsmidler

— selektiv fordel

— fordrejning af konkurrencen, og

— indvirkning på samhandelen mellem medlemsstater.

6.1.1. Foranstaltninger til fordel for BPN og den økonomiske aktivitet efter salget.

6.1.1.1 Foranstaltninger forud for nationaliseringen

- (95) Portugal bestrider, at foranstaltningerne til fordel for BPN forud for nationaliseringen udgør statsstøtte. Foranstaltningerne består af den særlige likviditetsredningsstøtte og de fire lån, der blev ydet af CGD inden nationaliseringen af BPN i oktober og november 2008.

Likviditetsredningsstøtte

- (96) Som det erindres af de portugisiske myndigheder i deres bemærkninger til Kommissionens afgørelse af 24. oktober 2011, så blev den likviditetsredningsstøtte, der blev ydet til BPN inden nationaliseringen, besluttet uafhængigt af Banco de Portugal. Renten var ekstraordinært høj, BPN måtte stille sikkerhed, og der var ikke tale om statsgaranti.
- (97) Da denne støtte blev ydet (den 17. og 27. oktober 2008), var der ikke blevet truffet beslutninger om BPN's solvens og nationalisering (disse beslutninger blev først truffet i starten af november 2008). Likviditetsredningsstøtten var ikke en del af den samlede støttepakke, idet der snarere var tale om en likviditetsoperation inden for rammerne af Bdp's normale aktiviteter.

- (98) Kommissionen fandt derfor, at der i overensstemmelse med meddelelsen om bankerne ⁽¹⁾ ikke forelå elementer af statsstøtte i BpP's ydelse af likviditetsredningsstøtte til BNP.

Lån ydet af CGD

Statsmidler

- (99) Hvad angår de lån, der er ydet af CGD, påpeger Kommissionen, at BPN inden sin nationalisering modtog lån fra CGD til en samlet værdi af 315 mio. EUR og ikke 235 mio. EUR ⁽²⁾.
- (100) Kommissionen minder om, at CGD ejes 100 % af staten, som udpeger medlemmerne af dens bestyrelse. For at fastslå, om der er tale om statslån, skal de vurderes ud fra de specifikke vilkår for deres ydelse, for at det kan bestemmes, om CGD handlede ud fra særlige begrundede og ikke i overensstemmelse med normal forretningsmæssig praksis. Følgende overvejelser er relevante i den forbindelse:
- (101) For det første: da de tre første lån blev ydet i oktober 2008, var BPN's problemer allerede almindeligt kendte. BPN havde ifølge de portugisiske myndigheder haft likviditetsproblemer siden sommeren 2008. Disse problemer var kommet frem efter betydelige udskiftninger i BPN's øverste ledelse (ved to lejligheder fra starten af 2008), efter revisioner, BpP havde foretaget i BPN i juni, og efter at Moody's den 18. juli 2008 sænkede sin kreditvurdering for BNP til Baa3. På den anden side blev det andet, det tredje og det fjerde lån ydet efter den 22. oktober 2008, på hvilket tidspunkt BPN ifølge Portugal stod over for en alvorlig likviditetsmangel. Enhver långiver, der følger normal forretningsmæssig praksis, ville have anmodet BPN om de nødvendige oplysninger for at få et overblik over bankens likviditetssituation og dens tilbagebetalingsevne, inden den blev ydet et supplerende lån, og ville således have fået kendskab til BPN's prekære finansielle situation.
- (102) For det andet var lånene meget betydelige sammenholdt med værdien af BPN's balance og dens passiver på daværende tidspunkt, og CGD udsatte sig derfor for en betydelig individuel risiko i forhold til en bank i vanskeligheder.
- (103) Lånene blev for det tredje ydet i oktober og november 2008. Det var lidt efter, at Lehman Brothers var gået fallit og på et tidspunkt, hvor interbankmarkederne stort set ikke var tilgængelige - selv ikke for de mest solide finansielle institutioner - og slet ikke for dem, der kæmpede med alvorlige likviditetsproblemer.

⁽¹⁾ Meddelelsen om statsstøttereglernes anvendelse på foranstaltninger truffet over for pengeinstitutter i forbindelse med den aktuelle globale finanskriser (EUT C 270 af 25.10.2008, s. 8).

⁽²⁾ Jf. meddelelsen af 20. januar 2012, som omtaler et lån på 80 mio. EUR ydet den 3. november 2008.

- (104) Hvad angår det fjerde lån, påpeger Kommissionen for det fjerde, at CGD ikke kun forvaltede BPN i statens interesse i medfør af artikel 2, stk. 7, i loven om nationalisering, men også var dækket af statsgarantier i medfør af artikel 2, stk. 9, i loven om nationalisering for så vidt angår alle kreditoperationer eller likviditetsstøtteoperationer, der eventuelt gennemførtes til fordel for BPN i forbindelse med nationaliseringen, og "som stedfortræder for staten".

- (105) På grund af den generelle finansielle og økonomiske situation og navnlig BPN's kendte vanskeligheder var det meget usandsynligt, at en anden institution ville have sikret BPN den pågældende likviditet, og det forklarer, hvorfor de portugisiske myndigheder anså CGD's likviditetsstøtte for at have en "særlig" karakter (se betragtning (25)).

- (106) Kommissionen konkluderer på baggrund af alle disse overvejelser, at CGD's beslutning om at yde de pågældende lån forud for nationaliseringen ikke var en normal forretningsmæssig beslutning. Beslutningen må anses for direkte at kunne tilskrives staten, og lånene udgør derfor statsmidler.

Fordel

- (107) Eftersom lånene gjorde det muligt for BPN at opnå likviditet, som den ikke ville kunne have opnået på markedet, sikrede de BPN den likviditet, som var nødvendig for at banken kunne fortsætte sine aktiviteter og konkurrere - navnlig med hensyn til lån og indlån - på de penge-markeder, hvor den var til stede.
- (108) Kommissionen vurderede derfor, at BPN opnåede en økonomisk fordel.

Selektivitet

- (109) De omhandlede foranstaltninger er selektive, eftersom de kun begünstigede BPN.

Konkurrencefordrejning og indvirkning på samhandelen

- (110) På trods af Portugals bemærkninger, ifølge hvilke BPN kun indtog en 9. plads i den portugisiske banksektor inden nationaliseringen, skabte eller truede CGD's foranstaltninger med at skabe konkurrencefordrejninger, idet de stillede BPN fordelagtigt i forhold til de andre konkurrerende banker ved at gøre det muligt for den at opnå likviditet, som den ellers ikke ville kunne have opnået på markedet.

- (111) Eftersom BPN drev aktiviteter på nationalt, europæisk og internationalt plan, da lånene blev ydet, herunder f.eks. via sin filial i Frankrig, vil foranstaltningen også kunne få indflydelse på samhandelen mellem medlemsstaterne.

Konklusion

- (112) Kommissionen vurderer derfor, at de fire lån, der i alt beløber sig til 315 mio. EUR, og som CGD ydede til BPN i oktober og november 2008, udgør statsstøtte.

6.1.1.2. Foranstaltninger, der er indrømmet efter nationaliseringen, og som ikke er specifikt er relateret til salget til BIC

- (113) Kommissionen fastslog allerede i sin afgørelse af 24. oktober 2011, at nationaliseringen ikke udgjorde statsstøtte til fordel for BPN's aktionærer.

- (114) Følgende foranstaltninger, som ikke var specifikt relateret til salget til BIC, blev indrømmet efter nationaliseringen af BPN:

(a) Statsgarantien for gældsbeviser udstedt af BPN og finansieret af CGD, herunder udstedelse af CP'er tegnet af CGD og anvendelse af pengemarkedskreditfaciliteter indrømmet af CGD

(b) Overførsel af aktiver og passiver til tre statsejede SPV'er.

Statsgarantien for gældsbeviser udstedt af BPN

Statsmidler

- (115) Statsgarantien for BPN's CP'er (og SPV'ernes), som blev tegnet af CGD og indrømmet BPN efter nationaliseringen, blev finansieret direkte af medlemsstaten. I henhold til artikel 2, stk. 9, i loven om nationalisering var alle de kreditoperationer eller likviditetsstøtteforanstaltninger, CGD gennemførte til fordel for BPN (eller SPV'erne) i forbindelse med nationaliseringen, desuden omfattet af den portugisiske stats garanti. Der er derfor ingen tvivl om, at al den finansieringsstøtte, som CGD ydede til BPN (eller til SPV'erne) efter nationaliseringen, omfattede statsmidler.

- (116) Det skal også fremhæves, at CGD efter nationaliseringen var den eneste enhed, der ydede finansieringsstøtte til BPN eller til SPV'erne, og at dens risikoeksponering med tiden blev øget, da anden gæld forfaldt, idet den hverken var blevet fornyet af de oprindelige långivere eller erstattet af lån fra andre institutioner. Eftersom BPN havde finansielle vanskeligheder, og dens usikre fremtid var almindeligt kendt, kan det ikke overraske, at banken ikke havde alternative finansieringskilder.

Fordel

- (117) Statsgarantierne gjorde det muligt for BPN at opnå finansiell støtte i en situation, hvor den ikke havde andre alternativer.

- (118) De gjorde det muligt for BPN at fortsætte sine aktiviteter som konkurrent på markedet (ikke kun at opretholde aktiviteter, men sandsynligvis også iværksætte nye aktiviteter) og opfylde sine forpligtelser over for kunder og andre spillere på markedet.

- (119) Kommissionen konkluderer derfor, at statsgarantierne giver BPN en økonomisk fordel.

Selektivitet

- (120) De omhandlede foranstaltninger er selektive, eftersom de begunstigede en specifik enhed, nemlig BPN. Hvad angår likviditetslinjen, som opretholdes efter salget, begunstigede foranstaltningerne desuden den kombinerede enhed.

Konkurrencefordrejning og indvirkning på samhandelen

- (121) I betragtning af BPN's stilling i den portugisiske finanssektor, af det forhold, at den finansielle sektor er åben for intens konkurrence i Unionen, samt det forhold, at BPN konkurrerer med et betydeligt antal filialer af udenlandske banker i Portugal, vurderer Kommissionen, at enhver fordel hidrørende fra statsmidler vil kunne påvirke samhandelen i Unionen og skabe konkurrencefordrejning, jf. traktatens artikel 107, stk. 1.

Konklusion

- (122) BPN's statsgarantier gjorde det muligt for denne bank at modtage en betydelig finansiering, som ikke var tilgængelig på markedet, og gav den derfor en selektiv fordel. De gjorde det muligt for BPN at blive på markedet og fortsætte sine aktiviteter uden at være berørt af sin tidligere situation. Disse foranstaltninger udgør statsstøtte.

Overførsel af aktiver til SPV'erne

Statsmidler

- (123) Overførslen af visse BPN-aktiver til SPV'erne, som ejes 100 % af medlemsstaten, indebærer, at medlemsstaten har det fulde finansielle ansvar herfor og påtager sig alle risici for SPV'ernes aktiver, hvoraf i det mindste nogle kan være gået tabt for bestandig. Denne foranstaltning omfatter derfor statsmidler.

Fordel

- (124) Efter Kommissionens opfattelse indebærer overførslen af aktiver til SPV'erne forud for salget til en bogføringsværdi af 3,9 mio. EUR (med skønnede værdiforringerede aktiver til en værdi af 1,8 mio. EUR) en fordel for BPN, eftersom der ikke var garanteret nogen *ex ante*-gennemsigtighed, aktiverne ikke blev markedsværdisat, og staten ikke oppebar indtægter i forbindelse med overførslen.
- (125) Kommissionen finder, at overførslen af aktiver til deres bogføringsværdi og ikke til deres markedsværdi giver BPN en økonomisk fordel i forhold til dens konkurrenter.

Selektivitet

- (126) De omhandlede foranstaltninger er selektive, eftersom de udelukkende begunstigede en specifik enhed, nemlig BPN.

Konkurrencefordrejning og indvirkning på samhandelen

- (127) I betragtning af BPN's stilling i den portugisiske finanssektor, af det forhold, at den finansielle sektor er åben for intens konkurrence i Unionen, samt det forhold, at BPN konkurrerer med et betydeligt antal filialer af udenlandske banker i Portugal, vurderer Kommissionen, at enhver fordel hidrørende fra statsmidler vil kunne påvirke samhandelen i Unionen og skabe konkurrencefordrejning, jf. traktatens artikel 107, stk. 1.

6.1.1.3. Foranstaltninger, der er indrømmet efter nationaliseringen, og som er relateret til salget til BIC

- (128) Ud over de foranstaltninger, som BPN blev indrømmet efter nationaliseringen, og som ikke var relateret til salget til BIC, blev banken også indrømmet andre foranstaltninger i tilknytning til salget til BIC. Disse foranstaltninger omfatter:

- rekapitalisering af BPN med henblik på salget
- overførsel, i tilknytning til salget, af supplerende BPN-aktiver og -passiver
- BIC's ret til efter salget at overføre ikke-rentable lån til staten
- overførsel til staten af omkostninger i tilknytning til tvister med henblik på salget
- CGD's ydelse af en likviditetslinje efter salget og opretholdelse af en kreditlinje i form af CP'er med statsgaranti, efter salget, til en værdi af [150-500] mio. EUR.

Rekapitalisering af BPN med henblik på salget*Statsmidler*

- (129) Der blev den 15. februar 2012 gennemført en rekapitalisering af BPN med et beløb på 600 mio. EUR. Denne

foranstaltning blev gennemført direkte af staten med statsmidler med henblik på salget til BIC.

Fordel

- (130) Rekapitaliseringen af BPN med et beløb på 600 mio. EUR, som fandt sted den 15. februar 2012, blev beregnet således, at BPN kunne sikres en kapital på [200-400] mio. EUR på salgstidspunktet. Da BIC afgav sit bud den 20. juli 2011, svarede det sidstnævnte beløb til en skønnet tier 1-kernekapitalsprocent på [10-18] %, hvilket ligger et betydeligt stykke over det lovgivningsmæssige krav (9 % af tier 1-kernekapitalen ved udgangen af 2011 og 10 % ved udgangen af 2012) ⁽¹⁾.

- (131) Kommissionen finder, at kapitalindsprøjtningen indebærer en økonomisk fordel for BPN og for dens økonomiske aktiviteter efter salget. Fordelen ligger i, at BPN efter rekapitaliseringen råder over den nødvendige kapital til at opfylde og også gå ud over de lovgivningsmæssige krav, og denne kapital er også til rådighed for den kombinerede enhed. Denne kapital gør det muligt for BPN og vil også gøre det muligt for den kombinerede enhed at drive aktiviteter på markederne og yde nye lån i en økonomisk kontekst, hvor dens konkurrenter ser sig nødsaget til at reducere deres aktiviteter.

Selektivitet

- (132) De omhandlede foranstaltninger er selektive, eftersom de udelukkende begunstiger en specifik enhed – BPN – og den kombinerede enhed, som fortsætter sin økonomiske aktiviteter efter salget.

Konkurrencefordrejning og indvirkning på samhandelen

- (133) Portugal gør gældende, at BPN fortsatte med at reducere sin markedsandel efter nationaliseringen, og at den kombinerede enhed vil få en markedsandel på under 1 % for så vidt angår kredit til kunder, klientmidler eller bankprodukter og på under 2 % for alle de relevante markeder. Foranstaltningerne skaber derfor eller vil kunne skabe konkurrencefordrejninger, eftersom de efter salget stiller BPN og den kombinerede enhed i en fordelagtig position i forhold til andre konkurrerende banker. Den kombinerede enheds overskydende kapital beskytter de økonomiske aktiviteter over for de investeringsrisici, som andre konkurrenter står over for. Den øger også muligheden for, at begge de begunstigede kan råde over supplerende likviditet og kan lette en fremtidig ekspansion for BPN og den kombinerede enhed i en økonomisk kontekst, hvor konkurrenter med aktiviteter i Portugal ser sig nødsaget til at reducere deres aktiviteter.

⁽¹⁾ Se "Aviso do Banco de Portugal n.º 3/2011", som fastsætter, at kreditinstitutterne skal have en konsolideret tier 1-kernekapitalprocent på 9 % pr. 31. december 2011.

- (134) I betragtning af BPN's stilling i den portugisiske finanssektor, af det forhold, at den finansielle sektor er åben for intens konkurrence i Unionen, samt det forhold, at BPN konkurrerer med et betydeligt antal filialer af udenlandske banker i Portugal, vurderer Kommissionen, at enhver fordel hidrørende fra statsmidler vil kunne påvirke samhandelen i Unionen og skabe konkurrencefordrejning, jf. traktatens artikel 107, stk. 1.

Konklusion

- (135) Rekapitaliseringen af BPN med 600 mio. EUR, som fandt sted i februar 2012, udgør statsstøtte.

Overførsel, i tilknytning til salget, af supplerende BPN-aktiver og -passiver

- (136) De foranstaltninger, der er relateret til salget til BIC, omfatter denne banks ret til inden operationens afslutning at anmode om overførsel af andre BNP-aktiver og -passiver som f. eks. lån til kreditinstitutter og fysiske og finansielle aktiver. De omfatter også BIC's ret til at overføre indlån til satser på mindst [...] basispoint over referencesatsen eller til fra staten at modtage forrentningsdifferencen for sådanne indlån.

Statsmidler

- (137) Udskillelsen fra BPN af visse lån og passiver (herunder indlån), som er udvalgt af BIC, er direkte finansieret af medlemsstaten. Ethvert af de elementer, der er udskilt fra BPN, overføres til deres bogføringsværdi til SPV'erne, som fuldt ud er i statens besiddelse, eller overføres på anden vis til dens finansielle ansvarsområde. Det er således staten, der bærer den finansielle byrde i forbindelse med forvaltning og afhændelse af disse aktiver og passiver. Medlemsstaten vil også skulle finansiere differencen mellem den gældende rente for indlån og tærsklen på [...] basispoints over referencesatsen.

Fordel

- (138) Det er Kommissionens vurdering, at overførslen af supplerende aktiver og passiver til SPV'erne forud for salget udgør en fordel for BPN og for den kombinerede enhed, eftersom der ikke var sikret *ex ante*-gennemsigtighed, aktiverne ikke var markedsværdisat, og staten ikke modtog modydelser i forbindelse med overførslen.

- (139) Kommissionen finder, at overførslen af aktiver til deres bogføringsværdi og ikke til deres markedsværdi giver BPN og den kombinerede enhed en økonomisk fordel i forhold til deres konkurrenter. BIC kan i henhold til denne betingelse i rammeaftalen helt efter eget skøn udvælge de aktiver, der skal udskilles, aktiverne vil ikke

blive markedsværdisat, og staten vil ikke modtage godtgørelse i denne forbindelse. Tværtimod, eftersom denne løsning reducerer BPN's risikovægtede aktiver, vil det føre til en forøgelse af bankens kapitalprocent og dermed også af dens evne til at yde nye lån og drive aktiviteter på markedet. Efter salget ville denne fordel blive overført til den kombinerede enhed.

- (140) Statens godtgørelse af differencen mellem rentesatsen for indlånene og tærsklen på [...] basispoints over referencesatsen, fjerner en omkostning, som BPN ville skulle afholde under normale omstændigheder, og giver den dermed en fordel.

Selektivitet

- (141) De omhandlede foranstaltninger er selektive, eftersom de udelukkende begunstiger en specifik enhed – BPN – og den økonomiske aktivitet, som fortsætter efter salget.

Konkurrencefordrejning og indvirkning på samhandelen

- (142) Foranstaltningerne skaber eller vil kunne skabe konkurrencefordrejninger, fordi de efter salget til BIC stiller BPN og den kombinerede enhed i en fordelagtig situation over for andre konkurrerende banker, eftersom de i modsætning til andre banker ikke bliver nødt til at reducere deres aktiviteter, og fordi de gør det muligt for BPN og den kombinerede enhed at yde mere kredit til økonomien.

- (143) I betragtning af BPN's stilling i den portugisiske finanssektor, af det forhold, at den finansielle sektor er åben for intens konkurrence i Unionen, samt det forhold, at BPN konkurrerer med et betydeligt antal filialer af udenlandske banker i Portugal, vurderer Kommissionen, at enhver fordel hidrørende fra statsmidler vil kunne påvirke samhandelen i Unionen og skabe konkurrencefordrejning, jf. traktatens artikel 107, stk. 1.

Konklusion

- (144) Overførslen af supplerende aktiver og passiver (herunder indlån) fra BPN's balance til SPV'erne forud for salget udgør statsstøtte.

BIC's ret til efter salget at overføre ikke-rentable lån til staten

- (145) BIC's ret til inden for en frist på [...] måneder at sælge lån, der ikke er rentable i mindst [...] dage (op til [...] % af den nominelle værdi af hele den låneportefølje, der er udvalgt af BIC, efter kompensation i forhold til eksisterende indlån) og for så vidt angår det beløb, der overstiger hensættelsesniveauet ([...] mio. EUR).

Statsmidler

- (146) BIC's ret til efter salget at fratrække balancen supplerende aktiver og passiver er direkte finansieret af medlemsstaten. Ethvert af de elementer, der er udskilt fra BPN, overføres til deres bogføringsværdi til SPV'erne, som fuldt ud er i statens besiddelse, eller overføres på anden måde til dens finansielle ansvarsområde. Det er således medlemsstaten, der bærer den finansielle byrde i forbindelse med forvaltning og afhændelse af disse aktiver og passiver.

Fordel

- (147) Kommissionen finder, at muligheden for at udskille ikke-rentable lån efter salget gør det muligt for BPN og den kombinerede enhed at udvide deres aktiviteter og yde mere kredit i en økonomisk kontekst, hvor andre konkurrenter med aktiviteter i Portugal ser sig nødsaget til at reducere deres operationer. Hvis det samme kapitalniveau opretholdes, vil bankens kapitalprocent blive øget ved udskillelse af ikke-rentable lån og reduktion af risikovægtede aktiver. Dens evne til at yde nye lån og drive aktiviteter på markedet vil derfor blive forbedret.
- (148) Den kombinerede enhed har også en fordel i forhold til konkurrenter, som vil skulle absorbere tab på aktiver af mindre god kvalitet og derfor vil få begrænset deres disponible kapital til ydelse af nye lån. Den kombinerede enhed vil derimod ikke registrere en nedgang i sit kapitalgrundlag på grund af disse værdiforringelser og forringelse af låneporteføljens værdi.
- (149) BIC's mulighed for overførsel til staten af andre ikke-rentable lån inden for en frist på højst [...] efter salgsdatoen kunne ændre bankens risikovægtede aktiver og resultere i en tier 1-kernekapital, der ligger over niveauet på [10-18] %, som indgår i BIC's bud af 20. juli 2011. Kommissionen bemærker sig i denne kontekst Portugals forpligtelse, som går ud på, at hvis Banco BIC eller den kombinerede enhed vælger efter salget at overføre lånene til staten eller til enhver anden enhed, der kontrolleres af staten, skal den godtgøre staten den kapital, der er forbundet med sådanne lån, med [10-18] % af de risikovægtede aktiver for lånene og kan desuden kun overføre de ikke-rentable lån til staten og betale staten den kapital, der er forbundet med sådanne lån, når den har opbrugt de hensættelser, der i BNP's regnskaber var tilgængelige på salgsdatoen.

Selektivitet

- (150) Den omhandlede foranstaltning er selektiv, eftersom den udelukkende begunstiger en specifik enhed – BPN – og de økonomiske aktiviteter, som fortsætter efter salget.

Konkurrencefordrejning og indvirkning på samhandelen

- (151) Foranstaltningen skaber eller vil kunne skabe konkurrencefordrejninger, fordi den efter salget til BIC stiller BPN og den kombinerede enhed i en fordelagtig situation over for andre konkurrerende banker, eftersom BPN og den konkurrerende enhed i modsætning til andre banker ikke bliver nødt til at reducere deres aktiviteter og herved kan yde mere kredit til økonomien.
- (152) I betragtning af BPN's stilling i den portugisiske finanssektor, af det forhold, at den finansielle sektor er åben for intens konkurrence i Unionen, samt det forhold, at BPN konkurrerer med et betydeligt antal filialer af udenlandske banker i Portugal, vurderer Kommissionen, at enhver fordel hidrørende fra statsmidler vil kunne påvirke samhandelen i Unionen og skabe konkurrencefordrejning, jf. traktatens artikel 107, stk. 1.

Konklusion

- (153) Da der ikke foreligger en forpligtelse til at tilbagebetale kapital i tilknytning til lånene, gør foranstaltningen det muligt for BPN og den kombinerede enhed med tilbagevirkende kraft at ændre de risikovægtede aktiver efter salget, og det vil resultere i en relativt højere kapitalisering af banken. Det giver derfor banken en fordel og skaber konkurrencefordrejning i forhold til andre spillere på markedet. Foranstaltningen udgør statsstøtte.

Overførsel af tvistrisici til staten*Statsmidler*

- (154) Overførslen af BPN tvistrisici til staten er et passiv, som overtages af staten.

Fordel

- (155) Ved at overtage et passiv fra BPN giver staten denne bank og den kombinerede enhed en fordel i sammenligning med andre banker, som skal absorbere lignende passiver i deres balance.

Selektivitet

- (156) Den omhandlede foranstaltning er selektiv, eftersom den udelukkende begunstiger en specifik enhed (BPN og den kombinerede enhed efter salget til BIC).

Konkurrencefordrejning og indvirkning på samhandelen

- (157) Foranstaltningen sikrer BPN og den kombinerede enhed kapital på et tidspunkt, hvor der ikke findes alternativer på markedet, og hvor de konkurrerende banker er tvunget til at absorbere lignende passiver i deres balancer.

- (158) I betragtning af BPN's stilling i den portugisiske finanssektor, af det forhold, at den finansielle sektor er åben for intens konkurrence i Unionen, samt det forhold, at BPN konkurrerer med et betydeligt antal filialer af udenlandske banker i Portugal, vurderer Kommissionen, at enhver fordel hidrørende fra statsmidler vil kunne påvirke samhandelen i Unionen og skabe konkurrencefordrejning, jf. traktatens artikel 107, stk. 1.

Konklusion

- (159) Foranstaltningen er en kapitalstøtteforanstaltning og udgør statsstøtte.

CGD's ydelse af likviditetsstøtte til den kombinerede enhed efter salget og opretholdelse af en likviditetslinje i form af CP'er til en værdi af [150-350] mio. EUR

Statsmidler

- (160) CGD's tilrådgivelsesstilling for den kombinerede enhed af likviditetslinje på [150-350] mio. EUR efter salget og CGD's opretholdelse af en kreditlinje i form af CP'er på [150-500] mio. EUR for BPN må anses for at kunne tilskrives staten under hensyn til de særlige omstændigheder for denne tilrådgivelsesstilling.
- (161) CGD ejes for det første 100 % af staten, som udpeger medlemmerne af CGD's bestyrelse. Som angivet i betragtning (101) og (24) blev CGD ved lov udpeget til at forvalte BPN og fik også en statsgaranti i medfør af artikel 2, stk. 9 i loven om nationalisering, hvad angår alle kredit- eller likviditetsstøtteoperationer, der eventuelt gennemføres til fordel for BPN i forbindelse med nationaliseringen, og til at være "stedfortræder for staten". Denne garanti anvendes fortsat på kreditlinjen på [150-500] mio. EUR.
- (162) For det andet blev beslutningerne om likviditets- og kreditlinjerne ikke truffet uafhængigt af CGD, men de indgik i de salgsbetingelser, der var blevet forhandlet mellem BIC og de portugisiske myndigheder.
- (163) CGD's ydelse af en likviditetslinje på [200-400] mio. EUR til den kombinerede enhed efter salget og CGD's opretholdelse af en kreditlinje omfattende CP'er på [150-500] mio. EUR efter salget kan således direkte tilskrives medlemsstaten.

Fordel

- (164) Disse foranstaltninger gjorde det muligt for BPN og den kombinerede enhed at få let og billig adgang til likviditet.

- (165) Hvad angår kreditlinjen på [200-400] mio. EUR, som CGD ydede til BIC, påpeger Kommissionen, at den skaber en sikkerhedsmargin med hensyn til finansieringssituationen for den kombinerede enhed, i fald der opstår udstømning af indlån efter salget. CGD yder ikke en sådan kreditlinje til andre enheder end den kombinerede enhed. Kreditlinjen udgør derfor en økonomisk fordel for den kombinerede enhed.

- (166) Opretholdelsen indtil [...] af en kreditlinje på [150-500] mio. EUR til igangværende CP-program med statsgaranti giver ligeledes BPN og den kombinerede enhed en fordel i forhold til konkurrenterne, hvad angår adgang til likviditet.

Selektivitet

- (167) De omhandlede foranstaltninger er selektive, eftersom de begunstiger en specifik enhed (BPN og den kombinerede enhed, som er resultatet af salget til BIC).

Konkurrenceforvridning og indvirkning på samhandelen

- (168) Den fordel, som BPN og den kombinerede enhed er indrømmet efter salget, skaber konkurrencefordrejning, navnlig under hensyntagen til de store omkostninger til lånoptagelse på de finansielle markeder.
- (169) I betragtning af BPN's stilling i den portugisiske finanssektor, af det forhold, at den finansielle sektor er åben for intens konkurrence i Unionen, samt det forhold, at BPN konkurrerer med et betydeligt antal filialer af udenlandske banker i Portugal, vurderer Kommissionen, at enhver fordel hidrørende fra statsmidler vil kunne påvirke samhandelen i Unionen og skabe konkurrencefordrejning, jf. traktatens artikel 107, stk. 1.

Konklusion

- (170) CGD's ydelse af en likviditetslinje på [200-400] mio. EUR til den kombinerede enhed efter salget og opretholdelse af en kreditlinje for BPN i form af CP'er til en værdi af [150-500] mio. EUR udgør statsstøtte.

6.1.1.4 Mulig støtte til køberen

- (171) For at sikre, at der ikke ydes nogen form for støtte til købere af en finansiell institution, der sælges af en stat, er det i henhold til punkt 49 i meddelelsen om bankerne vigtigt at overholde visse salgsbetingelser, herunder at: salgsprocessen er åben, gennemsigtig, ikke-diskriminerende og ikke behæftet med betingelser, at salget finder sted på markedsvilkår, og at staten fastsætter den højst mulige pris for de pågældende aktiver og passiver.

(172) Hvad angår den første betingelse: selv om salgsprocessen blev indledt som et offentligt udbud uden tilknyttede betingelser, var det bindende bud, der blev afgivet af BIC ikke endeligt med hensyn til forskellige materielle aspekter ved den planlagte transaktion, herunder det endelige omfang af de aktiver og passiver i BPN, som BIC havde til hensigt at erhverve, og det samlede antal filialer og arbejdsstyrken, som ville blive opretholdt. Alle disse aspekter blev drøftet under efterfølgende bilaterale forhandlinger mellem de portugisiske myndigheder og BIC, som munded ud i rammeaftalen af 9. december 2011. Selve rammeaftalen er ikke endelig for så vidt angår det nøjagtige omfang af den bank, der er genstand for erhvervelsen. Navnlig fastsætter den ikke, hvilke aktiver og passiver BIC overtager, men specificerer tydeligt, at BPN vil have en kapital på [200-400] mio. EUR på salgstidspunktet. Med andre ord, hverken BIC's bud af 20. juli 2011 eller rammeaftalen angiver tydeligt, hvad BIC køber, men fastsætter begge en salgspris.

(173) Det er i den forbindelse vigtigt at bemærke, at rammeaftalen ikke burde afvige fra betingelserne i BIC's bindende bud af 20. juli 2011 og give BIC og/eller den kombinerede enhed supplerende fordele. Under hensyn til den meget generelle formulering af det bindende bud af juli 2011 kunne BIC nemt opnå yderligere indrømmelser fra statens side og f.eks. få reduceret omfanget af aktiver og passiver, som den skulle overtage. Disse supplerende indrømmelser ville give en højere tier 1-kernekapital end den, der var angivet i BIC's bud fra juli 2011 – uden at være i strid med betingelserne for salgsprocessen.

(174) Kommissionen ser derfor positivt på Portugals tilsagn om at begrænse kapitalniveauet for BPN på salgsdatoen til [10-18] % af tier 1-kernekapitalen, som angivet i BIC's bud. Det supplerende tilsagn fra Portugal, der går på, at BIC tilbagebetaler kapital i tilknytning til eventuelle ikke-rentable lån, der overføres til staten eller til en enhed, der ejes af staten, efter salget, sikrer, at tier 1-kernekapitalen ikke øges uretmæssigt efter salget.

Statsmidler

(175) Som påvist i punkt 6.1.1.3 optræder der statsmidler i forbindelse med alle de foranstaltninger, der vedrører salget til BIC.

Fordel

(176) Da der hverken i BIC's bud af 20. juli 2011 eller i rammeaftalen (disse angiver kun den kapital i BPN, bør råde over på salgstidspunktet uden at tage hensyn til risikovægtede aktiver og BIC's ret til at udvælge aktiver

og passiver, der skal overføres til SPV'erne forud for salget) fremhæver Kommissionen, at det, der kan ske, er at BPN får en tier 1-kernekapitalprocent, der er større end den værdi, der er angivet i budet. Ifølge oplysningerne fra de portugisiske myndigheder er der i BIC's bud af 20. juli 2011 angivet en tier 1-kernekapitalprocent på [10-18] %.

(177) Kommissionen bemærker imidlertid, at Portugal forpligtede sig til at begrænse kapitalniveauet for BPN på salgsdatoen til [10-18] % af tier 1-kernekapitalen, dvs. det niveau, som var angivet i BIC's bud. Det vil gøre det muligt for staten at maksimere prisen for de omhandlede aktiver og passiver. Den forpligtelse skal opfyldes for at sikre, at BIC ikke indrømmes nogen fordel.

(178) Ved efter salget at udøve retten til staten til at overføre yderligere ikke-rentable lån, ville BIC desuden i endnu højere grad begrænse bankens perimeter og øge tier 1-kernekapitalprocenten for den kombinerede enhed til et niveau, der ligger over det, som var angivet i BIC's bud af 20. juli 2011. Denne foranstaltning gav BIC en ekstra fordel. Det supplerende tilsagn fra Portugal om tilbagebetaling af kapital i tilknytning til eventuelle ikke-rentable lån, der overføres til staten eller til en enhed, der ejes af staten, efter salget, sikrer, at tier 1-kernekapitalen ikke stiger på ny efter salget. Denne supplerende forpligtelse skal opfyldes for at sikre, at BIC ikke indrømmes nogen fordel.

Selektivitet

(179) De omhandlede foranstaltninger er selektive, eftersom de begunstiger en specifik enhed, dvs. BIC, og implicit også den kombinerede enhed.

Konkurrenceforbrejning og indvirkning på samhandelen

(180) I betragtning af BPN's stilling i den portugisiske finanssektor, af det forhold, at den finansielle sektor er åben for intens konkurrence i Unionen, samt det forhold, at BPN konkurrerer med et betydeligt antal filialer af udenlandske banker i Portugal, vurderer Kommissionen, at enhver fordel hidrørende fra statsmidler vil kunne påvirke samhandelen i Unionen og skabe konkurrenceforbrejning, jf. traktatens artikel 107, stk. 1.

Konklusion

(181) Under hensyn til de tilsagn, Portugal har afgivet, konkluderer Kommissionen, at det endelige resultat af processen, herunder hvad der er aftalt med BIC i rammeaftalen, ikke ville have ændret resultatet af udbudsproceduren, og at BIC ikke gives nogen fordel via salgsprocessen.

6.1.2 Kvantificering af støtten

- (182) BPN og den kombinerede enhed, som viderefører BPN's økonomiske aktiviteter nød godt af forskellige statsstøtteforanstaltninger, som opsummeres i det følgende:

Tabel nr. 1

Støtte ydet til BPN og den kombinerede enhed

Beskrivelse	Beløb i mio. EUR
a. Lån ydet af CGD forud for nationaliseringen	315
b. Overførsel af aktiver til SPV'erne til en værdi af 3,9 mia. EUR inden udbudsproceduren	mellem 1 800 og 4 000
c. Statens kapitalindsprøjtning den 15. februar 2012	600
d. Likviditetslinjer, CGD har ydet BPN (den 31. december 2011)	[200-400]
Dækket af en eksplicit statsgaranti	[150-500]
e. Likviditetslinjer, BIC har anmodet om til den kombinerede enhed	
Heraf opretholdelse af det igangværende CP-program	400
Heraf ny likviditetslinje	300

- (183) Det skal for det første bemærkes, at disse støtteforanstaltninger under ét ikke bør anses for at være kumulative, idet de ifølge de portugisiske myndigheder erstattede andre (f. eks. blev de indledende lån ydet af CGD forud for nationaliseringen erstattet af CP'er udstedt af BPN efter nationaliseringen).

- (184) Foranstaltning b og c omfatter kapitalindsprøjtninger eller svarer til kapitalindsprøjtninger. De beløber sig til mindst 3 mia. EUR, dvs. ca. 50 % af BPN's balance forud for nationaliseringen. De samlede statsgarantier ydet af Portugal siden nationaliseringen i forbindelse med CP-udstedelsen til fordel for BPN beløber sig desuden til 5 mia., og heraf var der indtil den 31. december 2011 brugt 4,5 mia. EUR.

- (185) BIC har desuden ret til at overføre indlån med rentesatser, der mindst ligger [...] basispoint over referencesatsen, eller til fra staten at modtage godtgørelse for differencen, hvilket skønnes at indebære omkostninger for Portugal på ca. [...] EUR. Overførslen til staten af omkostninger i forbindelse med tvister og overførsel i

forbindelse med salget af supplerende aktiver og passiver fra BPN's balance til SPV'erne, herunder ikke-rentable lån, omfatter endelig statsstøtte, som ifølge Portugal ikke kan kvantificeres.

6.2 De forskellige støtteforanstaltningers forenelighed: anvendelse af artikel 107, stk. 3, litra b), i TEUF

- (186) Ifølge artikel 107, stk. 3, litra b), i TEUF har Kommissionen beføjelse til at erklære "støtte, der kan fremme virkeliggørelse af vigtige projekter af fælleseuropæisk interesse eller afhjælpe en alvorlig forstyrrelse i en medlemsstats økonomi" for at være støtte, som er forenelig med det indre marked.
- (187) Kommissionen har anerkendt, at den globale finansielle krise kan skabe alvorlige forstyrrelser i en medlemsstats økonomi, og at foranstaltningerne til støtte for bankerne kan bidrage til at afhjælpe sådanne forstyrrelser. Denne vurdering blev bekræftet i meddelelsen vedrørende bankerne, i meddelelsen om rekapitalisering ⁽¹⁾, i meddelelsen om værdiforringede aktiver ⁽²⁾ og i meddelelsen om omstrukturering ⁽³⁾. Kommissionen mener fortsat, at der kan godkendes statsstøtte i medfør af traktatens artikel 107, stk. 3, litra b), under hensyn til nye spændinger på finansmarkederne. Kommissionen bekræftede denne holdning ved at vedtage meddelelsen om forlængelse, ud over den 31. december 2011, af meddelelsen om statsstøttereglerne anvendelse på foranstaltninger truffet over for pengeinstitutter i forbindelse med den finansielle krise ⁽⁴⁾.
- (188) Navnlig Portugal blev hårdt ramt af den finansielle og økonomiske krise. Disse konsekvenser blev bekræftet ved, at Kommissionen ved flere lejligheder ⁽⁵⁾ godkendte de foranstaltninger, som de portugisiske myndigheder havde taget i brug for at bekæmpe den finansielle krise. Det skal også huskes, at den vanskelige økonomiske og finansielle situation fik landet til at indgive en officiel anmodning om international bistand den 7. april 2011, i forlængelse af hvilken aftalememorandummet blev undertegnet den 17. maj 2011.

⁽¹⁾ EUT C 10 af 15.1.2009, s. 2.

⁽²⁾ Meddelelse fra Kommissionen om behandlingen af værdiforringede aktiver i Fællesskabets banksektor (EUT C 72 af 26.3.2009, s. 1).

⁽³⁾ Meddelelse fra Kommissionen om genoprettelse af rentabiliteten i finanssektoren under den nuværende krise og vurdering af omstrukturingsforanstaltninger på grundlag af statsstøttereglerne (EUT C 195 af 19.8.2009, s. 9).

⁽⁴⁾ Meddelelse fra Kommissionen — Statsstøttereglerne anvendelse på foranstaltninger truffet over for pengeinstitutter i forbindelse med den aktuelle globale finanskris (EUT C 356 af 6.12.2011, s. 8).

⁽⁵⁾ Kommissionens afgørelse af 29.10.2008 i sag om statsstøtte nr. NN60/2008 – Den portugisiske garantiordning (EUT C 9 af 14.1.2009) som berigtiget (EUT C 25 af 31.1.2009), forlænget ved Kommissionens afgørelse af 22.2.2010 i sag om statsstøtte nr. N51/2010 (EUT C 96 af 16.4.2010), forlænget på ny ved Kommissionens afgørelse af 23. juli 2010 i sag om statsstøtte nr. N315/2010 (EUT C 283 af 20.10.2010), og yderligere ved Kommissionens afgørelse af 21.1.2011 i sag om statsstøtte nr. SA.32158 (EUT C 111 af 9.4.2011) samt ved Kommissionens afgørelse af 21.12.2011 i sag om statsstøtte nr. SA.34034 (endnu ikke offentliggjort).

- (189) Kommissionen konkluderede, at en ikke-ordnet afvikling af BPN kunne få alvorlige konsekvenser for den portugisiske økonomi. Foranstaltningerne kan derfor vurderes i henhold til artikel 107, stk. 3, litra b), i traktaten.

6.3. Forenelighed i henhold til meddelelsen om omstrukturering

- (190) Meddelelsen om omstrukturering fastsætter regler om statsstøtte til omstrukturering af finansielle institutioner under den nuværende krise. For at være forenelig med artikel 107, stk. 3, litra b), i traktaten skal en omstrukturering ifølge meddelelsen om omstrukturering:

- (i) føre til genoprettelse af bankens rentabilitet
- (ii) omfatte et passende egetbidrag fra støttemodtageren (byrdedeling)
- (iii) indeholde tilstrækkelige foranstaltninger til begrænsning af konkurrencefordrejninger

6.3.1 Rentabilitet

- (191) Meddelelsen om omstrukturering fastsætter i punkt 9 og 10, at medlemsstaten er forpligtet til at fremlægge en omfattende og detaljeret omstruktureringsplan, som bør indeholde fuldstændige oplysninger om forretningsmodellen. Planen bør identificere årsagerne til den finansielle institutions vanskeligheder og alternativer til den foreslåede omstruktureringsplan,
- (192) Omstruktureringsplanen skal påvise, at bankens strategi var baseret på en sammenhængende tilgang, og at banken retablerer den langsigtede rentabilitet uden at skulle ty til statsstøtte.
- (193) Meddelelsen om omstrukturering bekræfter i punkt 17, at salg af en finansiell institution (eller en del heraf) til en tredjepart kan bidrage til at genskabe rentabiliteten på lang sigt. I det foreliggende tilfælde bemærker Kommissionen sig, at de portugisiske myndigheder besluttede at sælge BPN gennem en udbudsprocedure. Bankaktiviteten skulle således sælges til BIC efter visse justeringer, og visse udvalgte aktiviteter skulle overføres til SPV'erne med det formål at afvikle dem på lang sigt. Kommissionen skal derfor vurdere, om BPN's bankaktivitet, som kommer til at høre ind under køberens aktiviteter (den kombinerede enhed), bliver rentabel.
- (194) Kommissionen anførte i sin afgørelse af 24. oktober 2011, at den ikke havde modtaget en aktivitetsplan, som effektivt påviste BPN's rentabilitet som integreret

enhed i BIC, og derfor ikke kunne drage nogen konklusion desangående. Portugal fremlagde en detaljeret aktivitetsplan for BPN - som en integreret enhed i den erhvervende virksomhed - i form af en omstruktureringsplan fra januar 2012 (inkl. supplerende oplysninger om aktiviteten og rentabiliteten, der blev indsendt den 3. februar 2012).

- (195) Ifølge omstruktureringsplanen fra 2012 har den del af BPN, der sælges til BIC, en balance, der ligger betydeligt under (ca. [...] mia. EUR) BPN's balance på nationaliseringsstidspunktet.
- (196) Sammen med BIC's aktiver har den nye enhed samlede aktiver til en værdi af [...] mia. EUR.
- (197) På tidspunktet for salget til BIC omfattede BPN's balance kun de mest rentable aktiviteter og bankens bedste aktiver. Der blev navnlig foretaget en sanering af de lån, der skulle overføres til BIC, og størstedelen af de ikke-likvide aktiver blev overført til SPV'erne.
- (198) BPN's passiver består i første række af detailbanksindlån til en værdi af 1 669 mio. EUR og efterstillet gæld, der beløber sig til 246 mio. EUR.

Tabel nr. 2

Situation for BPN efter salg og kapitalindsprøjtning (pro forma) ⁽¹⁾

	Mio. EUR;
Indlån, centralbanker og kreditinstitutter	[...]
Nettokredit til kunder	[...]
Andre aktiver	[...]
AKTIVER I ALT	[...]
Indlån	[...]
Andre passiver	[...]
Efterstillet gæld	[...]
PASSIVER I ALT	[...]
Egenkapital	[...]
PASSIVER OG EGENKAPITAL I ALT	[...]

⁽¹⁾ Se Portugals meddelelse af 17. februar 2012, bilag II.

- (199) De omstruktureringsforanstaltninger, der allerede er iværksat af de midlertidige administratorer, vil blive videreført af BIC med henblik på at adressere de specifikke årsager til BPN's problemer.
- (200) Som anført i betragtning (24) er der tale om en helt ny administration. Under hensyn til de specifikke omstændigheder, som førte til nationaliseringen af BPN og navnlig de utallige påstande om svindel begået af den tidligere administration, anlagde den nye administration forskellige retssager⁽¹⁾ for at forsvare bankens interesser. Bankens procedurer til risikovurdering blev revideret gennemgribende for at efterleve bedste praksis.
- (201) De nye administratorer fokuserede også på at forbedre omkostningsstrukturen og iværksatte forskellige initiativer, der skulle reducere driftsomkostningerne. Driftsomkostningerne blev reduceret med ca. [...] mio. EUR og personaleomkostningerne med ca. [...] mio. EUR mellem december 2008 og december 2010.
- (202) Ifølge omstruktureringsplanen fra januar 2012 består BIC's strategi i at samle de vigtigste detailbanksaktiviteter og udnytte BPN's net til at blive en referencebank for støtte til samhandelen og finansielle transaktioner mellem Portugal og Angola.
- (203) Planen er baseret på fornuftige underliggende makroøkonomiske budgetter, som tager hensyn til den nuværende situation på markederne i Portugal og de økonomiske prognoser, der siger, at recessionen fortsætter indtil 2014.
- (204) De finansielle beregninger viser, at den enhed, som i slutningen af perioden (31. december 2016) bliver resultatet af omstruktureringen, selv i tilfælde af en krise bør være i stand til at dække sine omkostninger og opnå en egenkapitalforrentning på ca. [1-10] %.
- (205) Det planlagte indledende kapitalgrundlag ligger langt over minimumskravene til kapital med en tier 1-kernekapitalprocent på ca. [10-18] %, hvilket skyldes statens kapitalindsprøjtning.
- (206) Efter statens betydelige kapitalindsprøjtning forventes det, at bankens beregnede kapitalprocenter i og ved udgangen af omstruktureringsperioden kommer til at ligge over minimumskravene, hvorved bankens solvens sikres. I

overensstemmelse med den aktivitetsplan, Portugal har lagt frem, og som er afspejlet i omstruktureringsplanen fra januar 2012, vil tier 1-kernekapitalprocenten i henhold til et referencescenarie ved afslutningen af omstruktureringsperioden (31. december 2016) være på [8-12] %, dvs. lidt over minimumskravet på 10 %, som er fastsat af BdP med virkning fra december 2012⁽²⁾, og i et krisescenarie ville den ligge lidt under ([7-11] %) som angivet i fig. 1 i betragtning (207).

- (207) Det forudses, at denne udvikling navnlig vil skyldes behovet for at anvende den aktivitetsplan, der er fastlagt i omstruktureringsplanen fra januar 2012, ydelse af mere kredit til økonomien og indvirkningen af de negative resultater i de første år af omstruktureringsplanens gennemførelse. Disse negative resultater skyldes hovedsageligt bankens omkostninger, som stadig ligger højt sammenholdt med omfanget af dens aktiviteter, og udgifterne til den omstrukturering, som BIC vil gennemføre.

Fig. 1

Projektioner for den kombinerede enhed BPN/BIC i basis-scenariet for 2012-2016.

[...]

- (208) Hvad angår likviditet, er aktivitetsplanen navnlig centreret omkring indlån, hvor der forventes en vækst på ca. [1-10] % pr. år. Kommissionen finder, at en stabil finansiering af den kombinerede enhed via indlån er et vigtigt element i omstruktureringsplanen. Under hensyn til den kombinerede enheds begrænsede størrelse og dens vækstpotentiale synes beregningerne angående indlånenes udvikling at være troværdige.
- (209) For at garantere den kombinerede enheds rentabilitet mener Kommissionen samtidigt, at der ikke bør foreligge noget incitament til at erstatte indlånene med finansiering på engrosbankmarkederne. Det er i den sammenhæng vigtigt, at forrentningen for den likviditetslinje, BIC har anmodet om for at kompensere for en eventuel indlånsflugt, mindst forhøjes op til Euriborsatsen + [...] basispoint. Det tilsagn, Portugal har afgivet i denne forbindelse, er nødvendigt for at sikre, at omstruktureringsskøtten er forenelig med det indre marked under hensyn til, at [...] råder over betydelige indlån, som nu forrentes med en sats, der ligger over Euriborsatsen + [...] basispoint, og at BIC derfor kan vælge ikke at beholde disse indlån. Hvis forrentningen for den nye kreditlinje ikke fastsættes på et niveau, som giver BIC et incitament til at opretholde indlån i et omfang som fastsat i omstruktureringsplanen fra januar 2012, kan BIC blive foranlediget til at erstatte indlån med billigere finansiering fra CGD. En sådan erstatning kan øge rentabiliteten på kort sigt for den kombinerede enhed, men ville samtidigt være til skade for dens levedygtighed.

⁽¹⁾ Omfattende 45 sagsanlæg mod den tidligere BPN-administration, 25 civilretlige og 20 strafferetlige.

⁽²⁾ Se meddelelse fra Banco de Portugal fra 10. maj nr. 3/2011, Diário da República n.º 95, Série II.

- (210) Det er i den forbindelse også vigtigt at understrege, at med anvendelsen af Euriborsatsen + [...] basispoint ydes likviditetslinjen fortsat på vilkår, der er mere gunstige end dem, som BIC med sandsynlighed kunne opnå på markedet. Selv om Kommissionen ikke har fået noget referencgrundlag for lignende transaktioner på markedet, påpeger den, at det er usandsynligt, at det på markedet ville være muligt at opnå en kreditlinje med samme varighed og omfang - selv til en højere rentesats. Det er ifølge Kommissionen også værd at bemærke, at renten for de lån, der er ydet af CGD [...], er fastsat til Euriborsatsen over [...] måneder + [...] basispoint.
- (211) Under hensyn til ovenstående nærer Kommissionen derfor ikke tvivl om BPN's levedygtighed.

6.3.2 Støtte begrænset til minimum og fordeling af byrder

- (212) Ifølge meddelelsen om omstrukturering er det nødvendigt, at støttemodtageren selv yder et passende egetbidrag, således at man kan begrænse støtten mest muligt, undgå konkurrencefordrejninger og forebygge moralsk risiko. Til det formål er det nødvendigt a) både at begrænse omstrukturingsomkostningerne og støttebeløbet mest muligt, og b) at der ydes et betydeligt egetbidrag.
- (213) Principperne vedrørende egetbidraget for den støttemodtagende bank er omhandlet i afsnit 3 i meddelelsen om omstruktureringen. Meddelelsen fastsætter, at: (i) omstrukturingsstøtten skal begrænses til dækning af de omkostninger, der er nødvendige til at genskabe levedygtigheden; (ii) at den begunstigede bank skal bidrage til finansiering af omstruktureringen mest muligt med egne ressourcer, f. eks. gennem salg af aktiver og (iii) omstrukturingsomkostningerne skal bæres på passende vis af dem, der har investeret i banken, gennem dækning af tab med den disponible kapital og passende godtgørelse af offentlige interventioner. Formålet med fordeling af byrder er dobbelt: at begrænse konkurrencefordrejning og forebygge moralsk risiko ⁽¹⁾.
- (214) Omstrukturingsplanen skal tydeligt vise, at støtten er begrænset mest muligt. Omstrukturingsomkostningerne skal ikke kun bæres af staten, men også i videst muligt omfang af dem, der investerede i banken. Banken og dens aktionærer bør med andre ord bidrage til omstruktureringen mest muligt med deres egne midler. Omstrukturingsstøtten skal begrænses til dækning af de omkostninger, der er nødvendige til at genskabe levedygtigheden. En virksomhed bør derfor ikke modtage offentlige midler, som kan anvendes til at finansiere aktiviteter, der kan skabe fordrejninger på markedet, som ikke er relateret til omstrukturingsprocessen, f. eks. erhvervelser ⁽²⁾.

Støtte begrænset til minimum

- (215) Hvad angår begrænsning af støtten til et minimum, angiver meddelelsen om omstrukturering i punkt 23, at omstrukturingsstøtte bør være begrænset til dækning af de omkostninger, der er nødvendige for at genoprette rentabiliteten.
- (216) Kommissionen bør i den forbindelse for det første vurdere de portugisiske myndigheders påstand om, at omkostningerne i forbindelse med salget af BPN til BIC ligger under den pris, Portugal ville skulle betale, hvis BPN blev afviklet, og for det andet, om den støtte, der er ydet til omstrukturering af BPN, er begrænset mest muligt.

Sammenligning mellem salg og ordnet afvikling

- (217) Kommissionen satte i sin afgørelse af 24. oktober 2011 spørgsmålstegn ved forskellige aspekter ved den kvantitative sammenligning af de to scenarier, som Portugal på det tidspunkt opererede med.
- (218) I omstrukturingsplanen fra januar 2012 fremlagde Portugal en ajourført sammenligning af de to scenarier og ændrede sine oprindelige budgetter for at imødekomme de vigtigste forbehold. Kommissionen havde givet udtryk for i sin afgørelse af 24. oktober 2011, med hensyn til omkostningerne i forbindelse med en ordnet afvikling. Portugal behandlede specifikt spørgsmålet om haircut af lånekapitalen og behandling af indehavere af efterstående obligationer.
- (219) Portugal fremlagde bl.a. supplerende oplysninger og et alternativt benchmark for de beregninger, som landet havde anvendt i forbindelse med sit haircut på 30-50 % af bogføringsværdien i forbindelse med salg af lån. Portugal fremlagde også de endelige oplysninger om lån, som BIC ender med at erhverve, og hvis omfang ikke var kendt på tidspunktet for den indledende sammenligning den 17. februar 2012. I det nye scenarie er der endelig heller ikke tale om ordnet afvikling af omkostninger i forbindelse med godtgørelse af bestemte indehavere af efterstående obligationer (som specificeret i betragtning (221)).
- (220) Under hensyn til den nuværende økonomiske situation og den betydelige reduktion af aktiviteterne i banksektoren synes anvendelsen af et haircut på salget af låneporteføljen at være berettiget. Hvis lånene skulle oprettholdes indtil deres udløb, ville staten desuden skulle afholde finansieringsomkostninger og bære kreditrisikoen indtil udløbet. Kommissionen kan derfor godkende det lavere skønnede haircut, som Portugal har meddelt, nemlig [20-50] %.

⁽¹⁾ Se pkt. 22 i meddelelsen om omstrukturering.

⁽²⁾ Se sag nr. T-17/03 Schmitz-Gotha Fahrzeugwerke GmbH/Comissão, Sml. 2006 II, s. 1139.

(221) Hvad angår indehavere af efterstående obligationer, er det Kommissionens opfattelse, at det samlede beløb på 245 mio. EUR er sammensat af flere udstedelser. Det kan være muligt [...]. Efter en retlig analyse af betingelserne for hver enkelt udstedelse, meddelte Portugal, at [...].

(222) Fig. 3 viser en oversigt over skønnede udgifter/indtægter på grundlag af de reviderede budgetter, der er nævnt i betragtning (219) og (221). Med dette skøn tages der kun hensyn til de marginale omkostninger i forbindelse med de to scenarier (og ikke allerede afholdte omkostninger), og det er baseret på de BNP-balancetal, der var tilgængelige på tidspunktet for salget til BIC ⁽¹⁾.

Fig. 3

viser en sammenligning mellem et salg til BIC og en ordnet afvikling (mio. EUR)

		Salg til BIC	Afvikling
	UDGIFTER		
1	Finansieringsbetaling til kreditinstitutter		[...] ⁽¹⁾
2	Betaling af kunders indskud		[...]
3	Kapitalforøgelse	[...]	
4	Indehavere af efterfølgende obligationer, undtagen obligationer uden udløbsdato - TBC		[...]
	Samlede udgifter	[...]	[...]
		Salg til BIC	Afvikling
	INDTÆGTER		
5	Salg af kundelån (2 114 mio. efter haircut på 30 %)		[...]
6	Tilbagebetaling af indlån og lån til kreditinstitutter		[...] ⁽²⁾
7	Salgspris for BPN	[...]	
8	Præmie for salg af indlån - 2 % af indlånssaldo		[...]
	Samlede indtægter		[...]
	SKØNNET DIFFERENCE	[...]	[...]

⁽¹⁾ Værdien af den gæld til kreditinstitutter, der blev overtaget af BIC inden statens kapitalindsprøjtning.

⁽²⁾ Værdien af den gæld til kreditinstitutter, der blev overtaget af BIC inden statens kapitalindsprøjtning.

(223) Samlet set ville løsningerne med en ordnet afvikling, hvor staten betaler alle indlån (med undtagelse af dem, der vedrører indehavere af efterstående obligationer uden udløbsdato) og hele eksponeringen i forhold til kreditinstitutter, være mere omkostningskrævende end salget til BIC.

(224) Kommissionen erkender, at der er usikkerhed med hensyn til forskellige budgetter, navnlig for så vidt angår muligheden for at inddrive lån, der er overført til BIC. Der skal også tages hensyn til det forhold, at en ordnet afvikling kan have negative konsekvenser for tilliden til banksektoren under ét og vurderingen af den offentlige gæld.

(225) Kommissionen konkluderer på grundlag af de foreliggende oplysninger, at valget af løsningen med omstrukturering af banken, dvs. salget til BIC, bidrog til at begrænse støttebeløbet mest muligt.

Støtte begrænset til minimum i forbindelse med omstrukturering af BPN

(226) BPN modtog et betydeligt støttebeløb før og efter nationaliseringen, således som det er angivet i betragtning (182) - (185). Støtten var nødvendig for bankens overlevelse i den periode, der var påkrævet til den valgte omstrukturingsløsning, dvs. salget af bankens rentable dele til BIC og afvikling på lang sigt af de dårlige aktiver. I forlængelse af omstrukturingsplanen ophører BPN med at eksistere som uafhængig bank. Detailbankaktiviteterne, som erhverves af BIC, har en samlet balance, der ligger 35 % under BPN's balance før nationaliseringen. I den nuværende markedssituation er disse foranstaltninger (navnlig udskillelsen af ikke-detailbankaktiviteter og deres overførsel til SPV'erne) tæt forbundet med levedygtigheden for den bank, der bliver tilbage på markedet. Ikke-detailbankaktiviteterne blev overført til SPV'erne og afvikles over en lang periode. Kommissionen erkender, at de betydelige forsinkelser med gennemførelsen af omstrukturingsplanen for BPN hænger sammen med de usædvanlige omstændigheder, der var gældende for den portugisiske økonomi, og som førte til undertegnelsen af aftalememorandummet af 17. maj 2011.

(227) Som Kommissionen angav i sin afgørelse af 24. oktober 2011 kræver BIC ud over de foranstaltninger, som BPN blev indrømmet før salget, supplerende foranstaltninger som omhandlet i betragtning (56).

(228) Kommissionen rejste i sin afgørelse af 24. oktober 2011 spørgsmålet om, hvorvidt den kapitalindsprøjtning, BIC anmodede om, svarede til det minimumsbeløb, der var nødvendigt for at sikre levedygtigheden. Under hensyn til de balancejusteringer, som BIC anmodede om i sit bud af 20. juli 2011 og BPN's finansielle erklæringer fra juni 2011, skønnede Portugal, at et kapitalniveau på [200-400] mio. EUR svarer til en tier 1-kernekapitalprocent på [10-18] %.

⁽¹⁾ Se Portugals meddelelse af 17. februar 2012, bilag II.

- (229) Portugal gør gældende, at kapitalniveauet er et resultat af udbudsproceduren, hvis der også tages hensyn til den pris, som BIC skal betale til staten (40 mio. EUR). Dette beløb er berettiget på grund af omkostningerne til at centrere banken omkring sine primære aktiviteter og behovet for at opretholde en tilstrækkelig buffermargin ved hjælp af den supplerende kapital. Portugal finder, at buffermarginen er tilstrækkelig til at opretholde en passende egenkapital, navnlig i de første år af sammenlægningen, hvis der ligeledes tages hensyn til BPN's negative ry og Portugals vanskelige økonomiske situation.
- (230) Det skal påpeges, at kapitalprocenten ifølge omstruktureringsplanen fra januar 2012 når op på [8-12] % i slutningen af det fjerde år efter salget, og at den i et krisescenarie når [7-11] % (hvilket ligger lidt under Portugals lovgivningsmæssige minimum på 10 %).
- (231) Kommissionen konkluderer derfor, at en tier 1-kernekapitalprocent på [10-18] % er et resultat af udbudsproceduren, og at den er nødvendig for at sikre bankens rentabilitet med udgangspunkt i omstruktureringsplanen fra januar 2012.
- (232) Kommissionen finder det også positivt, at rammeaftalen indeholder et tilsagn fra BIC's side om ikke at udbetale BPN-dividende eller -udbytter til aktionærerne i en periode på 5 år. Formålet med dette tilsagn er at sikre, at den kapital, BPN tilføres, ikke forlader banken med det samme i form af udbytte til aktionærerne.
- (233) De aktiver, der derfor i sidste instans erhverves af BIC, er således ikke de samme som i BIC's bud af 20. juli 2011, og denne bank forbeholder sig retten til igen at overføre ikke-rentable lån. For at begrænse støtten mest muligt mener Kommissionen derfor, at enhver reduktion af de risikovægtede aktiver, som er resultatet af overførsel af lån til staten, skal ledsages af en tilsvarende reduktion af kapitalen svarende til [10-18] % af reduktionen af de risikovægtede aktiver. Reduktionen af kapitalen kan være et haircut af bogføringsværdien af de nye lån, der er overført til staten.
- (234) Kommissionen understreger, at BIC anførte, at den kombinerede enhed kunne opretholde en tier 1-kernekapitalprocent på [10-18] %, hvis den igen overførte ikke-rentable lån, ved at yde nye lån til økonomien. Kommissionen finder ikke, at en foranstaltning af denne type ville begrænse støtten mest muligt og det af følgende årsager: for det første er BIC's kernekapitalprocent før salget mindre end [10-18] % på salgsdatoen. Når BPN og BIC fusionerer, falder tier 1-kernekapitalprocenten derfor med det samme (således som det er beskrevet i omstruktureringsplanen fra januar 2012). Hvis den kombinerede enhed derfor opretholder en tier 1-kernekapitalprocent på [10-18] % efter fusionen, ville kapitaliseringen være større end BIC forventede. For det andet tager omstruktureringsplanen fra 2012 allerede højde for ydelse af nye lån til økonomien, og tier 1-kernekapitalprocenten på [10-18] (som er meget høj) for BPN på salgstidspunktet anses for at være tilstrækkeligt. Der er derfor ikke behov for tilførsel af yderligere kapital end den, der var planlagt i omstruktureringsplanen fra 2012, med henblik på ydelse af nye lån. Kommissionen finder det derfor positivt, at Portugal har afgivet tilsagn om, at BNP's tier 1-kernekapitalprocent på tidspunktet for salget til BIC ikke kan overstige [10-18] %, og at hvis der sker overførsel af ikke-rentable lån til staten eller til enhver enhed, der kontrolleres af staten efter salget, skal Banco BIC eller den kombinerede enhed til staten eller enhver enhed, der kontrolleres af staten, overføre kapital, der er forbundet med sådanne lån, svarende til [10-18] % af de risikovægtede aktiver for disse lån.
- (235) På den anden side gøres det i meddelelsen om omstruktureringen opmærksom på, at det er nødvendigt at indføre et købsforbud for at begrænse støtten til det nødvendige minimum. I punkt 23 i meddelelsen anføres det, at "en virksomhed bør derfor ikke modtage offentlige midler, som kan anvendes til at finansiere aktiviteter, der kan skabe fordrejninger på markedet, som ikke er relateret til omstruktureringsprocessen. F. eks. må overtagelse af aktier i andre virksomheder eller nye investeringer ikke finansieres ved hjælp af statsstøtte, medmindre dette er afgørende nødvendigt for genoprettelse af virksomhedens rentabilitet".
- (236) Kommissionen bemærker, at omstruktureringsplanen fra 2012 allerede anførte, at den kombinerede enhed bliver en rentabel enhed, som skulle forvalte en acceptabel egenkapitalforrentning, og man forudså endog fortjeneste. Denne retablering af rentabiliteten afhænger ikke af erhvervelser. Tværtimod vurderer Kommissionen, at forbuddet mod erhvervelser garanterer, at den kapital, der anses for at være nødvendig til omstruktureringen, forbliver i banken og dermed bidrager til retablering af rentabiliteten. Kommissionen finder i den forbindelse, at Portugals tilsagn om at anvende et forbud mod køb er nødvendigt for at sikre omstrukturingsstøttens forenelighed med det indre marked.

Egetbidrag

- (237) Hvad angår egetbidraget, fastsætter meddelelsen om omstrukturering, at de omkostninger, der er forbundet med omstruktureringen, ikke blot skal bæres af staten, men også af bankens tidligere investorer og aktionærer. Dette krav sikrer, at de banker, der modtager redningsstøtte, påtager sig et passende ansvar for tidligere adfærd, og er et passende incitament for så vidt angår den fremtidige adfærd.

(238) I den foreliggende sag finder Kommissionen det positivt, at aktionærerne har mistet deres aktier i banken uden nogen form for kompensation. De deltager således på en hensigtsmæssig måde i at bære byrderne for en bank, hvis værdi ifølge to uafhængige kilder, der var udpeget af Portugal, var negativ. Kommissionen finder det også positivt at BPN's bestyrelse er ændret og skiftet ud i forbindelse med nationaliseringsprocessen.

(239) Kommissionen påpeger imidlertid, at indehavere af efterstående obligationer til en værdi af 245 mio. EUR forbliver i banken, som skal privatiseres, og at de kan blive ved med at modtage kuponrente.

(240) Som fastsat i punkt 26 i meddelelsen om omstrukturering bør bankerne "imidlertid ikke anvende statsstøtte til at forrente egenkapitalen (stamkapital og efterstillet gæld), hvis dens aktiviteter ikke giver et tilstrækkeligt stort overskud".

(241) Hvad angår omstrukturingsperioden for BPN, fulgte denne bank ikke Kommissionens politik med hensyn til hybride instrumenter, som er fastsat i punkt 26 i meddelelsen om omstrukturering. Kommissionen klargjorde i den forbindelse, at i forbindelse med omstrukturering er diskretionær kompensation for tab (f. eks. ved frigørelse af reserver eller reduktion af egenkapitalen) i støtte-modtagende banker med henblik på at sikre udbetaling af dividende og kuponrente for efterstillet gæld principielt ikke forenelig med en fordeling af byrderne. Kommissionen bemærker, at betalingen af kuponrenter ikke var i overensstemmelse med dette princip og bør kompenseres ved en mere dybtgående omstrukturering⁽¹⁾.

(242) Kommissionen finder, at en mere dybtgående omstrukturering af banken kan være tilstrækkelig til at kompensere for den manglende fordeling af byrder.

(243) Eftersom banken er ved at blive solgt, er det imidlertid indtil 31. december 2016 nødvendigt med et redningsforbud for at sikre et minimum af byrdefordeling blandt bankens aktionærer.

(244) Kommissionen noterer sig i den forbindelse Portugals tilsagn om, at Banco BIC, den kombinerede enhed og Portugal – for at bidrage til BPN's omstruktureringsproces – indtil den 31. december 2016 ikke vil udøve call option-rettighejder med hensyn til efterstående gæld, der er udstedt af BPN forud for salget.

Forrentning af støtteforanstaltninger

(245) Kommissionen påpeger, at forrentning af de støtteforanstaltninger, der er omhandlet i betragtning (182)-(185), navnlig af garantierne, kapitalindsprøjtningen og overførslen af aktiver til SPV'erne ikke er forenelig med Kommissionens relevante meddelelser herom.

(246) Statsgarantierne blev forrentet med 20 basispoint, hvilket ligger meget under det niveau, der er fastsat i Kommissionens regler om forrentning af statsgaranti for gældsbeviser udstedt af finansielle institutioner.

(247) Indsprøjtningen af kapital på 600 mio. EUR i BPN, der fandt sted i februar 2012, er tydeligvis ikke genstand for en forrentning, der er i overensstemmelse med meddelelsen om rekapitalisering. Faktisk forventer de portugisiske myndigheder ikke nogen forrentning af den tilførte kapital. Det, der skete, var, at kapitalen blev indsprøjtet med det formål at gøre det muligt at sælge banken til en negativ pris.

(248) Hvad angår overførsel af aktiver til SPV'erne til bogføringsværdien, erkender Kommissionen, at overførslen af aktiver til de tre SPV'er rent teoretisk har til formål at beskytte levedygtigheden for BPN og muliggøre salg af banken, men overførslen til bogføringsværdi indebærer en støtte, som ikke er forenelig med de vigtigste krav i meddelelsen om værdiforringede aktiver. Overførslen sker til bogføringsværdien, som ligger langt over den reelle økonomiske værdi, og der er ikke planlagt nogen form for modydelse til staten. Ifølge meddelelsen om værdiforringede aktiver kan en gennemgribende omstrukturering kompensere for eventuelle afvigelser fra de vigtigste kriterier, der er fastsat i meddelelsen, herunder for så vidt angår prisen. Det forhold, at der er planlagt en gennemgribende omstrukturering af BPN er et element, der kan få Kommissionen til at vurdere, at foranstaltningen er forenelig med værdiforringelsesmeddelelsen. Overførslen af aktiver til SPV'erne kunne derfor vurderes sammen med de øvrige foranstaltninger til fordel for BPN inden for rammerne af den gennemgribende omstrukturering.

(249) Punkt 25 i meddelelsen om omstrukturering fastsætter, at såfremt der af hensyn til den finansielle stabilitet undtagelsesvist åbnes mulighed for at fravige en på forhånd fastlagt passende byrdedeling i redningsfasen, skal der kompenseres herfor i form af et yderligere bidrag på et senere stadium i omstruktureringen, f. eks. i form af tilbagebetalingsklausuler (claw-back) og/eller mere vidtgående omstrukturering, omfattende yderligere foranstaltninger til begrænsning af konkurrencefordrejninger.

⁽¹⁾ Se navnlig Kommissionens afgørelser i sag nr. N 61/2009 vedrørende redning og omstrukturering af Caja Castilla la Mancha (EUT C 289 af 26.10.2010, s. 1).

(250) Kommissionen finder, at omstruktureringen af BPN er tilstrækkeligt vidtgående. Kommissionen påpeger for det første, at der er tale om en lille bank. I forlængelse af omstruktureringsplanen ophører BPN med at eksistere som uafhængig bank. Detailbankaktiviteterne, som erhverves af BIC, har en samlet balance, der ligger 35 % under BPN's balance før nationaliseringen. De aktiviteter, der ikke vedrører detailbankvirksomheder, er opgivet definitivt.

(251) Under hensyn til den dybtgående omstrukturering af BPN kan Kommissionen derfor konkludere, at fordelingen af byrder er tilstrækkelig.

6.3.3 Foranstaltninger til begrænsning af konkurrencefordrejninger

(252) Hvad angår foranstaltningerne til begrænsning af konkurrencefordrejningerne, fastsætter meddelelsen om omstrukturering, at arten af sådanne foranstaltninger vil afhænge af størrelsen af støtten og de betingelser og vilkår, der var gældende, da den blev ydet, samt de karakteristiske træk ved det eller de markeder, som modtager-banken opererer på.

(253) Selv om BNP har modtaget et betydeligt støttebeløb, skal der også tages hensyn til bankens begrænsede størrelse. Som anført i punkt 32 i meddelelsen om omstrukturering vil Kommissionen analysere de mulige konsekvenser af støtten på de markeder, hvor den begunstige bank skal operere efter omstruktureringen, og frem for alt vil den undersøge, hvilken størrelse og relative betydning den vil få på sit marked eller sine markeder, når dens rentabilitet er blevet genoprettet.

(254) Kommissionen påpeger i den forbindelse, at den økonomiske enhed, BPN, der eksisterede før statens intervention⁽¹⁾, ophører med at eksistere. Den var genstand for en nationalisering og en dybtgående og vidtrækkende omstrukturering. Efter disse operationer bliver den bank, som kommer til at konkurrere på markedet, meget mindre.

(255) BPN var ved udgangen af 2008 den syvendestørste finansielle enhed i Portugal for så vidt angår den samlede balance. Banken er siden nationaliseringen blevet mindre, navnlig efter overførslen af indlån. Medio 2011 indtog den en 12. plads med en markedsandel, både med hensyn til indlån og lån, der ligger under 1 %. Indlånene og lånene blev næsten halveret i perioden 2008-2011.

(256) I sine bemærkninger til afgørelsen af 24. oktober 2011 anførte Portugal for det første, at BPN allerede inden

nationaliseringen havde en markedsandel, der lå på [1-2] %. Portugal oplyste for det andet, at BNP efter nationaliseringen havde været genstand for en betydelig omstrukturering, og at dens størrelse fortsat var begrænset. Selv efter sammenlægningen med BIC får den nye kombinerede enhed for det tredje en markedsandel på under [< 1] % i Portugal, eftersom BPN's markedsandel på nuværende tidspunkt ligger på ca. [< 1] % med hensyn til lån til kunder og indlån, og BIC's markedsandel er på [< 1], for så vidt angår lån og [< 1] % for indlån.

(257) Kommissionen påpeger også, at salget af bankens aktiviteter ved en udbudsprocedure gav konkurrenterne mulighed for at købe BPN's varemærke og aktiviteter, hvilket begrænsede konkurrencefordrejningerne.

(258) Kommissionens vurdering er også positiv for så vidt angår den dividendepolitik, der er beskrevet i betragtning (56) (xiii).

(259) Punkt 44 i meddelelsen om omstrukturering fastsætter også, at bankerne ikke må henvise til offentlig støtte, de har nydt godt af, som en konkurrencemæssig fordel, når de markedsfører deres finansielle produkter. Kommissionen finder det positivt, at Portugal har forpligtet sig til at sikre, at BIC ikke henviser til anvendelse af statsstøtte i sine markedsføringskampagner og i sine meddelelser til investorer.

(260) Kommissionen udtrykte tvivl om, hvorvidt de foreslåede foranstaltninger var tilstrækkelige under hensyn til det betydelige støttebeløb og det forhold, at BPN havde nydt godt af rekapitaliseringsforanstaltninger, af garantier og støtteforanstaltninger for værdiforringede aktiver, som ikke forrentes i overensstemmelse med kravene i de relevante meddelelser.

(261) Kommissionen bemærkede sig navnlig, at banken kommer til at operere på markedet med en tier 1-kernekapitalprocent på ca. [10-18] %, hvilket ligger langt over minimumsniveauet på 9 %, der blev krævet i slutningen af 2011, og på 10 %, der blev krævet ved udgangen af 2012.

(262) Hertil kommer, at BIC anmodede om at få ret til inden for en frist på [...] måneder at sælge ikke-rentable lån i en periode på mindst [...] dage (op til [...] % af hele låneporteføljens nominelle værdi). Den anmodede også om to former for likviditetsstøtte fra CGD. For det første opretholdelse gennem tre år af CP-kreditlinjen på op til [150-500] mio. EUR med en statsgaranti og et tilsagn fra CGD om at opretholde vilkårene for denne kreditlinje indtil [...]. For det andet, en anden kreditlinje, der ydes af CGD op til [150-350] mio. EUR, for at kompensere for faldet i indlån til ned under en tærskel på 1,8 mia. EUR med en forrentning på Euriborsatsen +[...] basispoint.

⁽¹⁾ Se navnlig Kommissionens afgørelser i sagerne N 61/2009 om redningsstøtte til omstrukturering af Caja Castilla la Mancha (EUT C 289 af 26.10.2010, s. 1) og i sag nr. NN 19/2009 om støtte til omstrukturering af Dunfermline Building Society (EUT C 101 af 20.4.2007, s. 7).

- (263) Herved sikres, at statsstøtten ikke anvendes af den kombinerede enhed til at øge sine aktiviteter på bekostning af konkurrenterne, og at de konkurrencefordrejninger, der opstår på grund af støtten, adresseres på en hensigtsmæssig måde.
- (264) I betragtning af den spændte situation, der er registreret på markedet, og de nye skrappe betingelser, Portugal pålagde banksektoren efter de begivenheder, der mundede ud i undertegnelsen af aftalememorandummet, finder Kommissionen, at disse likviditetslinjer i betydeligt omfang ville få indflydelse på, hvorvidt den kombinerede enhed efter omstruktureringen vil kunne konkurrere på markedet over for andre spillere, som ikke modtog statsstøtte.
- (265) Statsstøtten kan således kun anses for at være forenelig, hvis der iværksættes tilstrækkelige foranstaltninger, som sikrer, at statsstøtten ikke anvendes til skade for konkurrenterne, hvoraf nogle ikke har modtaget en tilsvarende offentlig støtte. Der skal opretholdes en situation med fair konkurrence mellem banker, der har modtaget offentlig støtte, og banker, der ikke har modtaget en sådan støtte. Statsstøtten bør ikke formindske incitamentet for de banker, der ikke modtog støtte, til at konkurrere, investere og innovere og bør heller ikke skabe barrierer for adgang til markedet, som kan få negativ indvirkning på de grænseoverskridende aktiviteter.
- (266) Det er nødvendigt at sikre, at den kombinerede enhed ikke opnår en konkurrencefordel hidrørende fra overførslen af likviditetsrisikoen til staten og kapitaltilførslen.
- (267) For at begrænse konkurrencefordrejningerne, som skyldes, at bankens kapitalniveau kommer til at ligge over det krævede minimum (se betragtning (261)), finder Kommissionen for det første, at enhver reduktion af de værdiforringede aktiver, som skyldes overførslen af lån til staten, bør ledsages af en tilsvarende kapitalreduktion. Det tilsagn, som Portugal har givet angående BPN's maksimale kapitalniveau, er derfor nødvendigt for at sikre, at omstrukturingsstøtten er forenelig med det indre marked.
- (268) Kommissionen finder for det andet, at varigheden for kreditlinjen på [150-500] mio. EUR i tilknytning til BPN's CP-program bør begrænses til en periode på [...] år. Forrentningen for den anden likviditetslinje bør desuden ligge tættere på markedsvilkårene, og der skal anvendes en Euriborsats + [...] basispoint. For at sikre overholdelse af disse krav skal Portugal desuden frem til den 31. december 2016 have Kommissionens forudgående godkendelse, hvis CGD eller staten yder kreditlinjer. Kommissionen ser i den forbindelse positivt på Portugals tilsagn om likviditetslinjer, som er nødvendigt for at sikre, at omstrukturingsstøtten er forenelig med det indre marked.
- (269) Meddelelsen om omstrukturering fastsætter for det tredje en forbindelse mellem forbuddet mod erhvervelser og konkurrencefordrejninger. Denne meddelelse fastsætter i punkt 39 og 40, at statsstøtte ikke må "anvendes til skade for konkurrenter, som ikke nyder tilsvarende offentlig støtte", og at banker ikke bør "anvende statsstøtte til erhvervelse af konkurrerende virksomheder". Kommissionen finder det positivt, at Portugal som anført i betragtning (236) har forpligtet sig til at indføre et forbud mod erhvervelser frem til den 31. december 2016.
- (270) BIC's ret til at overføre andre ikke-rentable lån til staten bør endelig ophøre den [...] og ikke [...] måneder efter salgsdatoen. Kommissionen finder, at BIC har haft mulighed for at gennemgå BPN's lån lige siden iværksættelsen af udbudsproceduren og navnlig lige siden undertegnelsen af rammeaftalen den 9. december 2011. Låneporteføljen er desuden blevet saneret ved to tidligere lejligheder: med overførslen af de mindst rentable lån til SPV'erne i december 2010 og efterfølgende da BIC i sin egenskab af køber anmodede om ret til at overføre yderligere lån til staten for at nå et forhold mellem lån og indlån på [110-150] %.
- (271) Kommissionen påpeger, at enhver anden mulighed for at tilbageføre lån sikrer BIC mod risikoen for forværring af den økonomiske situation. En eventuel situation med "ikke-rentable" lån ville med høj sandsynlighed afspejle en forværring af den økonomiske situation, som berørte hele banksektoren. BIC's ret til at tilbageføre andre ikke-rentable lån til staten skaber konkurrencefordrejning, eftersom ingen anden bank har denne mulighed. Fristen for tilbageføring af lån bør derfor senest være den [...]. Kommissionen finder det derfor positivt, at Portugal har forpligtet sig til at overholde fristen den [...].

6.3.4 Konklusion

- (272) Hvis alle de forpligtelser, der er omhandlet i afsnit 5.2, opfyldes behørigt, giver omstrukturingsplanen fra januar 2012 tilstrækkelig dokumentation for sikring af den langsigtede rentabilitet for den kombinerede enhed og af en tilstrækkelig byrdefordeling, samt for, at der er truffet passende foranstaltninger for at begrænse uønskede konkurrencefordrejninger. Kommissionen erklærer derfor omstrukturingsplanen fra januar 2012 for at være forenelig med meddelelsen om omstrukturering.

6.3.5 Overvågning

- (273) Ifølge punkt 46 i omstrukturingsmeddelelsen er det for at kunne kontrollere, at omstrukturingsplanen gennemføres korrekt, nødvendigt, at medlemsstaten fremlægger periodiske detaljerede rapporter. Portugal skal derfor fra datoen for nærværende afgørelse halvårligt indsende sådanne rapporter til Kommissionen.

7. Konklusion

- (274) Kommissionen beklager, at Portugal ulovligt har ydet den statsstøtte, der er omhandlet i afsnit 6.1.2, "Kvantificering af statsstøtten" i strid med traktatens artikel 108, stk. 3. Denne støtte kan imidlertid, i sammenhæng med andre støtteforanstaltninger, der er gennemgået i denne afgørelse, anses for at være forenelig, hvis de forpligtelser, der er omhandlet i afsnit 5.2, opfyldes —

VEDTAGET DENNE AFGØRELSE:

Artikel 1

1. Følgende foranstaltninger, som Portugal har iværksat, udgør statsstøtte:

- i. Lån ydet af CGD forud for nationaliseringen
- ii. Lån og likviditetslinjer, som CGD har ydet BPN efter nationaliseringen og forud for salget, hvad enten de var ledsaget af eksplicit statsgaranti eller ej
- iii. Overførsel af BPN-aktiver til SPV'erne til bogføringsværdien før og efter salget
- iv. Statens kapitalindsprøjtning den 15. februar 2012
- v. Likviditetslinjer, der skulle ydes af CGD, og som BIC anmodede om til fordel for den kombinerede enhed

vi. BIC's ret til at overføre indlån til staten til en sats på mindst [...] basispoint over referencesatsen eller til fra staten at modtage en godtgørelse for differencen

vii. Overførsel til staten af omkostninger i forbindelse med tvister.

2. De støtteforanstaltninger, der er omhandlet i stk. 1, er forenelige med det indre marked under hensyn til de forpligtelser, der er omhandlet i afsnit 5.2.

Artikel 2

Portugal skal senest to måneder efter meddelelsen af nærværende afgørelse meddele Kommissionen, hvilke foranstaltninger landet har truffet for at efterkomme afgørelsen. Desuden forelægger Portugal efter datoen for denne afgørelse hver sjette måned detaljerede rapporter om, hvilke foranstaltninger der er truffet for at efterkomme den.

Artikel 3

Denne afgørelse er rettet til Den Portugisiske Republik

Udfærdiget i Bruxelles, den 27. marts 2012.

På Kommissionens vegne

Joaquín ALMUNIA

Næstformand

KOMMISSIONENS AFGØRELSE

af 27. juni 2012

om maltas planlagte statsstøtte SA.33015 (2012/C) til Air Malta plc.

(meddelt under nummer C(2012) 4198)

(Kun den engelske udgave er autentisk)

(EØS-relevant tekst)

(2012/661/EU)

EUROPA-KOMMISSIONEN HAR —

yderligere spørgsmål ved brev af 19. marts 2012, som Malta besvarede ved brev af 19. april 2012.

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (herefter benævnt TEUF), særlig artikel 108, stk. 2, første afsnit,

- (3) Kommissionens beslutning om indledning af proceduren blev offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende* den 21. februar 2012. Kommissionen opfordrede interesserede parter til at fremsætte eventuelle bemærkninger.

under henvisning til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, særlig artikel 62, stk. 1, litra a),

- (4) Kommissionen modtog bemærkninger fra seks interesserede parter. Disse bemærkninger blev videresendt til Malta med anmodning om kommentarer, som Malta fremsendte ved brev af 27. april 2012.

under henvisning til den beslutning, hvorved Kommissionen indledte proceduren efter TEUF's artikel 108, stk. 2, med hensyn til støttesag nr. SA.33015 ⁽¹⁾,

2. BESKRIVELSE AF FORANSTALTNINGEN OG OMSTRUKTURERINGS-PLANEN

efter at have opfordret interesserede parter til at fremsætte eventuelle bemærkninger i overensstemmelse med disse artikler og under hensyntagen til deres bemærkninger, og

2.1 Omstruktureringsstøtte

ud fra følgende betragtninger:

- (5) Malta anmeldte en omstruktureringsstøtte til Air Malta på 130 mio. EUR i form af egenkapital, herunder et gæld-for-aktier-bytte af det godkendte redningslån på 52 mio. EUR med udgangspunkt i nedenfor beskrevne omstruktureringsplan, der startede i november 2010 (efter godkendelse af redningslånet), og som omfatter en omstruktureringsperiode på 5 år fra efteråret 2010 til efteråret 2015.

1. SAGSFORLØB

- (1) Ved brev af 16. maj 2011 underrettede Malta Kommissionen om omstruktureringsstøtten til Air Malta plc efter et redningslån på 52 mio. EUR, der blev godkendt af Kommissionen ved afgørelse af 15. november 2010 (N 504/2010, herefter "afgørelse om redningsstøtte"). Kommissionen anmodede om yderligere oplysninger ved breve af 5. juli og 1. september 2011, som de maltesiske myndigheder besvarede ved breve af 2. august og 22. september 2011.

2.2 Støttedtagere

- (2) Ved brev af 25. januar 2012 meddelte Kommissionen Malta, at den havde besluttet at indlede proceduren efter TEUF's artikel 108, stk. 2, vedrørende ovennævnte støtte (herefter "beslutningen om at indlede proceduren"). Malta fremsendte sine kommentarer vedrørende beslutningen ved brev af 5. marts 2012. Kommissionen stillede

- (6) Air Malta plc har været Maltas statslige luftfartsselskab siden 1974. I starten af omstruktureringsprocessen opererede Air Malta 12 passagerfly og fløj ruteflyvning til 43 destinationer i Europa, Nordafrika og det østlige Middelhavsområde. Air Malta ejes af den maltesiske stat (98 %) og private investorer (2 %).

- (7) Air Malta er en meget lille aktør på det europæiske luftfartsmarked (ca. 1,8 millioner passagerer i 2010) og står kun for 0,25 % af den samlede europæiske luftfartsindustri produktionskapacitet og output (målt i passagerer). Med den påtænkte reduktion af Air Maltas flåde med 2 fly bliver selskabet en endnu mindre aktør på det voksende europæiske marked for lufttransport. Air Malta har planer om at slutte sig til en global alliance for at få bedre flyforbindelser med den reducerede flåde samt for at udnytte flåden bedre.

⁽¹⁾ Kommissionens afgørelse K(2012) 170 endelig af 25. januar 2012 (EUT C 50, 21.2.2012, s. 7).

- (8) Ikke desto mindre er Air Malta det vigtigste luftfartsselskab, hvad angår flyvninger til og fra Malta, med en markedsandel på 51 % (passagerer) og 28 % (fragt). Ifølge Malta er omstruktureringen af Air Malta af afgørende betydning, da luftfartsselskabet giver Malta regelmæssige og pålidelige forbindelser til vigtige europæiske og nordafrikanske centre, samtidig med at det understøtter økonomien med tjenesteydelser som transport af post og gods samt patienter, der skal behandles i udlandet. Disse opgaver varetages ikke af Air Maltas hovedkonkurrenter, der især er lavprisselskaber som Ryanair og easyJet.
- (9) Air Malta har haft underskud på sit kerneforretningsområde i adskillige år og havde f.eks. et driftsunderskud på 23,1 mio. EUR i regnskabsåret ⁽¹⁾ 2010 og 37,3 mio. EUR i regnskabsåret 2011 (se tabel 2).
- (10) Air Malta plc har følgende datterselskaber (tilsammen benævnt "Air Malta-koncernen"):

Tabel 1

Air Malta-koncernens struktur

Datterselskab	Air Malta plc's andel	Resultat før skat for regnskabsåret 2010 (i '000 EUR)
<i>Osprey Insurance Brokers Ltd.</i> (forsikringsmægler)	100 %	618
<i>Shield Insurance Company Ltd.</i> (internt forsikringsselskab)	100 %	1 165
<i>Selmun Palace Hotel Co. Ltd.</i> (firestjernet hotel i Malta)	100 %	(879)
<i>Holiday Malta</i> (arrangør af specialrejser med base i Det Forenede Kongerige)	100 %	(1 081 GBP)
<i>World Aviation Group</i> (salgsrepræsentant for Air Malta og andre luftfartsselskaber)	50 %	241
<i>Lufthansa Technik Malta</i> (joint venture med Lufthansa Technik AG med henblik på vedligeholdelse og reparation af fly)	8 %	(10 896)

2.3 Omstruktureringsplan

- (11) Omstruktureringsplanen (af 29. november 2011) og den opdaterede udgave af 28. februar 2012 sigter mod, at Air Malta skal have overskud i regnskabsåret 2014 og atter være et rentabelt selskab senest i 2015. Omstruktureringsperioden er sat til fem år og løber fra efteråret 2010 til efteråret 2015.
- (12) I omstruktureringsplanen antages det, at det vil være muligt at vende de nuværende tab fra et driftsunderskud (resultat før renter og skat) på 37,3 mio. EUR og et nettounderskud på 88,9 mio. EUR i regnskabsåret 2011 til et driftsoverskud på [...] (*) mio. EUR og en nettofortjeneste på [...] mio. EUR i regnskabsåret 2014 med yderligere forbedringer af resultatet i regnskabsåret 2015 og regnskabsåret 2016 (se tabel 2).

Tabel 2

Resultatopgørelse 2008-2016

(i mio. EUR)

Regnskabsår	2008	2009	2010	2011	2012(f)	2013(f)	2014(f)	2015(f)	2016(f)
Indtægter	273,7	249,5	210,8	207,5	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Driftsresultat	(8,9)	(33,8)	(23,1)	(37,3)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Nettoresultat	3,6	(23,7)	(11,6)	(88,9)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

- (13) Omstruktureringsplanen sigter mod at opnå et afkast af den investerede kapital ⁽²⁾ på [4-6] % og en forrentning af egenkapitalen ⁽³⁾ på [5-7] % for regnskabsåret 2016.

⁽¹⁾ Air Maltas regnskabsår starter 1. april. Således går regnskabsåret 2011 f.eks. fra 1.4.2010 til 31.3.2011 og regnskabsåret 2016 fra 1.4.2015 til 31.3.2016.

(*) Forretningshemmelighed

⁽²⁾ Afkast af investeret kapital = nettofortjeneste/(gæld + egenkapital)

⁽³⁾ Forrentning af egenkapital = nettofortjeneste/egenkapital

Tabel 3

Afkast af investeret kapital og forrentning af egenkapital 2012-2016

Regnskabsår	2012	2013	2014	2015	2016
Forrentning af egenkapital	Ikke relevant	- [30 til - 20] %	[2 til 6] %	[4 til 6] %	[5 til 7] %
Afkast af investeret kapital	- [60 til - 50] %	- [20 til 10] %	[0 til 5] %	[4 til 6] %	[4 til 6] %

- (14) For at opnå disse resultater foreslår Air Malta følgende hovedtiltag:

Rute- og netstrategi

- (15) Målet er at skabe en mere omkostningseffektiv fartplan. Derfor vil Air Malta afvikle nogle ruter – både tabsgivende og rentable – og øge antallet af afgang på udvalgte kerneruter.

- (16) Air Malta har allerede truffet foranstaltninger med henblik på at afvikle de tabsgivende ruter til Leipzig, Tunis, Damaskus, Palermo og Torino i starten af 2011.

- (17) Derudover er Air Malta fra efteråret 2011 gået i gang med at afvikle eller reducere kapaciteten på nogle ruter, hvilket Air Malta tilbyder som kompenserende modydelse i overensstemmelse med Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder ⁽¹⁾ (herefter "rammebestemmelserne"). Det vil også betyde, at de dertil knyttede ankomst- og afgangstidspunkter i en række udenlandske lufthavne frigives, hvorved Air Malta giver afkald på alle aktuelle hævdevundne rettigheder til disse ankomst- og afgangstidspunkter. Senest i 2013 vil [...] ankomst- og afgangstidspunkter blive overdraget til koordinerede lufthavne ⁽²⁾ som f.eks. London-Gatwick, Manchester, Amsterdam, Frankfurt, Genève, Catania, Stuttgart, London-Heathrow og München. Andre luftfartsselskaber kan drage fordel af, at nogle ruter afstås eller får færre afgang, ved potentielt at øge deres belægningsgrad og/eller udbytte.

- (18) Hvad angår de forskellige ruters rentabilitet, fremlagde Malta bruttofortjenesten på alle ruterne fra regnskabsåret 2010 til regnskabsåret 2013 samt fra sommeren 2009 til sommeren 2012. Bruttofortjenesten beregnes som følger: Indtægter minus variable direkte omkostninger minus faste direkte omkostninger. Ruterne er rentable, hvis de giver en bruttofortjeneste på mindst 0 %. Ruterne er "marginale rentable", hvis de aktuelt giver en bruttofortjeneste, der er mindre end 0 %, men større end -10 %, og hvis de bliver rentable i fremtiden. Ifølge Malta er

både rentable og "marginale" ruter blevet klassificeret som relevante kompenserende modydelse.

- (19) Ændringerne i rutenettet mellem regnskabsåret 2010 og regnskabsåret 2013 hænger sammen med en samlet kapacitetsnedsækering på 20,9 % i forhold til den samlede kapacitet i 2010 målt i udbudte sædekilometer (ASK ⁽³⁾). Dette omfatter en kapacitetsnedsækering på [27-33] % ([12,5-15,5] % ⁽⁴⁾ vedrører ruter, der hævdes at være rentable, [5,5-7,5] % ⁽⁵⁾ vedrører "marginale" ruter, og [9-11] % ⁽⁶⁾ vedrører urentable ruter) samt en kapacitetsforøgelse på [8-10] % ved lancering af nye destinationer og en udvidelse af eksisterende ruteflyvninger.

Tabel 4

Kapacitetsændring 2010-2013

Kapacitetsændring	Udbudte sædekilometer	% ift. regnskabsåret 2010
Samlet antal udbudte sædekilometer (regnskabsåret 2010)	4 145 522	
Kapacitetsnedsækering målt i udbudte sædekilometer	[...]	[27-33] %
Kapacitetsforøgelse målt i udbudte sædekilometer	[...]	[8-10] %
Samlet antal udbudte sædekilometer (regnskabsåret 2013)	3 275 710	79 %
Samlet kapacitetsnedsækering (regnskabsår 2010-2013)	869 812	20,9 %

- (20) Forbindelserne til internationale knudepunkter er særligt vigtige, da de er af afgørende betydning for Maltas adgang til globale markeder. Derfor har Air Malta indgået kodelingsaftaler med en række luftfartsselskaber. Derudover planlægger Air Malta at slutte sig til en global alliance for at få bedre flyforbindelser og udnytte flåden bedre.

⁽¹⁾ EUT C 244 af 1.10.2004, s. 2

⁽²⁾ Koordinerede lufthavne er lufthavne, hvor tildelingen af ankomst- og afgangstidspunkter foretages af en koordinator i overensstemmelse med forordning (EØF) nr. 95/93 om fælles regler for tildeling af ankomst- og afgangstidspunkter i Fællesskabets lufthavne (EFT L 14, 22.1.1993, s. 1).

⁽³⁾ ASK = available seat kilometre (udbudte sædekilometer).

⁽⁴⁾ 17,9 %, hvis man ser på ændringen mellem sommeren 2009 og sommeren 2012.

⁽⁵⁾ 9,8 %, hvis man ser på ændringen mellem sommeren 2009 og sommeren 2012.

⁽⁶⁾ 1,7 %, hvis man ser på ændringen mellem sommeren 2009 og sommeren 2012.

Omkostningsbesparende tiltag

- (21) De omkostningsbesparende tiltag sigter mod at forbedre Air Maltas driftseffektivitet og dermed trimme omkostningsstrukturen ved at strømline kerneforretningsområdet, gribe ind over for ineffektiv drift og gøre Air Malta til et konkurrencedygtigt og bæredygtigt luftfartsselskab. De årlige forbedringer i rentabiliteten som følge af de omkostningsbesparende tiltag forventes at beløbe sig til i alt [42-52] mio. EUR ved udgangen af omstrukturingsperioden, svarende til en reduktion i luftfartsselskabets samlede omkostninger på [10-12] % og et fald i de samlede driftsomkostninger pr. passager på [7,5-10] % (mens det samlede antal passagerer i den samme periode forbliver næsten konstant). De vigtigste punkter er: nedskæringer i rutenettet ([21-27] mio. EUR), personalebesparelser ([9-11] mio. EUR) og kontraktstyring ([7-9] mio. EUR).
- (22) Den planlagte kapacitetsnedskæring på 20,9 % har indvirkning på faste og variable direkte omkostninger i form af f.eks. en reduktion i brændstoftilfyldning på ca. [...] mio. gallons ([...] mio. EUR), en reduktion i antallet af timer i luften og dermed et fald i de samlede vedligeholdelsesomkostninger [...] samt en reduktion af afgifterne i forbindelse med landing, handling, navigation og en-route [...].
- (23) Luftfartsselskabet vil reducere flåden fra 12 til 10 fly. Ét fly er allerede blevet udlejet til et mexicansk luftfartsselskab fra [...], og et andet fly, der i øjeblikket er udlejet i henhold til en kortfristet kontrakt, er blevet udlejet til et polsk luftfartsselskab fra [...] til [...]. Begge fly vil blive udlejet til kostpris, og dermed vil Air Maltas samlede lejeudgifter blive reduceret. De samlede lejeudgifter forventes at falde med [2,5-3,5] mio. EUR.
- (24) Nedskæringen i rutenettet forventes imidlertid at have en negativ indvirkning på antallet af befordrede passagerer og mængden af befordret gods, før tiltagene er gennemført. Det antages, at antallet af passagerer (rute- og charterpassagerer) vil falde fra 1,75 millioner i regnskabsåret 2011 til [1,5-1,7] millioner i regnskabsåret 2013, hvilket vil føre til et indtægtsfald på [11-13] mio. EUR. Fragtindtægterne forventes at falde med [1-2] mio. EUR som følge af nedskæringerne i rutenettet.
- (25) Air Malta er i færd med at genforhandle kontrakterne med de største leverandører. Det overordnede mål for kontraktbesparelser er ca. [7-8] mio. EUR. Der er indledt genforhandlinger med ti forretningspartnere. Der er allerede opnået store besparelser [...] ved forhandlinger med Malta International Airport ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Den tidligere statsejede lufthavn er blevet privatiseret. Den største aktionær er et privat konsortium med Austrian Flughafen Wien AG i spidsen. Den maltesiske stat er kun minoritetsaktionær (20 %).

Indtægtsfremmende tiltag

- (26) Air Malta sigter mod at øge indtjeningen ved at hente ekstra indtægter fra betalbare tillægstjenester (ligesom lavprisselskaberne) og forbedre indtægtsstyringen og prissætningen.
- (27) Da Air Maltas marked er sæsonpræget, er der i de indtægtsfremmende tiltag fokus på at forbedre udbyttet om sommeren, hvor belægningsgraden allerede er stor, og at skabe indtægter om vinteren ved hjælp af målrettet markedsføring, kampagner og salg af flysæder. Den samlede indtjening pr. passager (inkl. indtægter fra tillægstjenester) forventes at stige til [110-120] EUR pr. passager i regnskabsåret 2016; til sammenligning beløb denne post sig til [100-105] EUR i regnskabsåret 2011. Passagerindtægterne fra tillægstjenester vil således udgøre [3-4] % af de samlede indtægter i regnskabsåret 2016, sammenlignet med ca. 20 % hos Air Maltas primære konkurrenter, easyJet og Ryanair. De vigtigste indtægtsfremmende tiltag omfatter: forbedring af belægningsgraden ([9-10] mio. EUR), udbyttestyling ([8-10] mio. EUR) og indtægter fra tillægstjenester ([9-11] mio. EUR).

Belægningsgrad

- (28) Air Malta har udformet en ny handelsstrategi for at forbedre konkurrenceevnen og belægningsgraden. Strategien går bl.a. ud på at forenkle og standardisere processer og tilbud, brande Air Malta som et "destinationsselskab" (tættere forretningsforbindelser med Maltas turistmyndigheder), skabe loyale kunder, der vender tilbage igen og igen, anvende guerilla-markedsføring og -distribution samt introducere innovative produkter og tilbud.
- (29) Den nye strategi og forbedrede markedsføring skal føre til større indtægter. Som det fremgår af tabel 5, vil antallet af passagerer i overensstemmelse med Air Maltas omstrukturingsplan falde mellem regnskabsåret 2011 og regnskabsåret 2013 som følge af den planlagte kapacitetsnedskæring. Senest i regnskabsåret 2016 vil faldet i antallet af passagerer imidlertid være indhentet igen ved hjælp af målrettet markedsføring [...]; der skal opnås en højere belægningsgrad i lavsæsonen ved at satse på at øge passagertallet om vinteren og i mellemsæsonerne samt på at få markedet til at vokse.
- (30) Med en forventet vækst i passagervolumen på ca. [90 000-100 000] ved et gennemsnitligt udbytte og gradvist lavere passagerrelaterede meromkostninger forventes indtægterne at stige med [7-9] % fra 205,4 mio. EUR i regnskabsåret 2011 til [200-240] mio. EUR i regnskabsåret 2016.

Tabel 5

Belægningsgrader, regnskabsårene 2011-2016

Regnskabsår	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Indtægter (i '000 EUR)	205 369	[180 000-220 000]	[180 000-220 000]	[190 000-240 000]	[200 000-240 000]	[200 000-240 000]
Passagerer (i mio.) ⁽¹⁾	1,75	[1,6-1,8]	[1,6-1,8]	[1,6-1,8]	[1,6-1,8]	[1,6-1,8]
Sæder i alt (i mio.)	[2,5-3]	[2-2,5]	[2-2,5]	[2-2,5]	[2-2,5]	[2-2,5]
Belægningsgrad ⁽²⁾	[72-75] %	[72-75] %	[72-75] %	[72-75] %	[73-78] %	[73-78] %

⁽¹⁾ Baseret på Air Maltas ruteøkonomi, inklusive rute- og charterflyvninger (driftsaktiviteterne i Malta og Det Forenede Kongerige)

⁽²⁾ De budgetterede belægningsgrader er baseret på det budgetterede antal sæder og passagerer.

(31) Den positive prognose for belægningsgraderne afspejler luftfartsselskabets forbedrede handelsstrategi og det større fokus på udbyttestyring. De væsentligste faktorer bag ændringerne i belægningsgraden er vækst i flytrafikken (baseret på den forventede markedsvækst på 5,9 % i henhold til Eurocontrols prognose), lavere billetpriser med henblik på en forbedret konkurrenceevne, hvilket medfører en udbyttereduktion på [4-6] % og en stigning i antallet af passagerer, fornyet evaluering af rutenettet, så man kun satser på de rentable ruter, udvidede kodedelingsaftaler og udvidet samarbejde med [...], ophør med at forære gratis billetter til en række kunder samt en forventet forbedring af den politiske situation i Libyen (i planen antages det, at flyvningerne til Libyen er indstillet i regnskabsåret 2012 på grund af krisen for nylig).

(32) Efter en række ændringer i den forretningsmæssige tilgang og rutestrategien, som allerede blev iværksat i starten af omstrukturingsprocessen, har Air Malta allerede opnået en stigning i belægningsgraden på [6-8] % (fra [65-67] % i regnskabsåret 2010 til [72-75] % i regnskabsåret 2011).

Udbyttestyring

(33) Air Malta vil anvende branchens standardpraksisser, hvad angår indtægtsstyring, prissætning og øget fokus på MICE (møder, incitament, konferencer, udstillinger), forretningsrejser og samarbejde med rejsearrangører. Det forventes, at disse bestræbelser vil føre til en indtægtsstigning på [8-10] mio. EUR.

(34) Indtægtsfremmende tiltag omfatter: ændringer i prissætningsstrukturen, fokus på større passagervolumen i lav- og mellemsæsonerne samt bedre udbytteresultater i højsæsonen og en strategisk ramme til styring af rejsearrangører ([3-4] mio. EUR).

(35) Tiltag vedrørende indtægtsstyring omfatter: forenkling af processerne, styring af markedet frem for de individuelle flyvninger ([4-5] mio. EUR).

Indtægter fra tillægstjenester før og under flyvningen

(36) Ligesom mange lavprisselskaber vil Air Malta opkræve gebyrer for tillægstjenester både før og under flyvningen, hvilket forventes at give en indtægtsstigning på [9-11] mio. EUR i regnskabsåret 2016.

(37) Tiltag til indtægtsgenerering før flyvningen omfatter

— differentierede gebyrer for tjenesteydelser alt efter salgskanal (rejsearrangører, global distribution, opkaldscentre og online) på mellem 10,00 og 15,00 EUR for at tilskynde kunderne til at bruge billigere og mere rentable salgskanaler som f.eks. internettet (rentabilitetsforbedring på [1-2] mio. EUR p.a.)

— større indtægter fra alle de tillægstjenester, der bookes gennem Air Maltas nye internetbookingmaskine ([1-2] mio. EUR p.a.)

— gebyr for ekstra taske på [35-45] EUR, når passagererne medbringer mere end ét stk. bagage; det antages, at 3 % af alle passagerer rejser med mere end én taske ([1-2] mio. EUR p.a.)

— generering af yderligere indtægter via et gebyr for sædereservation på [9-11] EUR pr. reservation; det antages, at gennemsnitligt 10 passagerer pr. flyvning vil foretage sædereservation

— gebyr for loungeadgang på [9-11] EUR med en antaget udnyttelsesgrad på 1 % ([100 000-200 000] EUR p.a.)

— indtægter via bagageforsikring på [3-5] EUR, der tilbydes ved online-booking; udnyttelsesgraden antages at være på 1 % ([50 000-100 000] EUR p.a.).

(38) Tiltag til indtægtsgenerering under flyvningen omfatter

— betalt forplejning om bord ([4-5] mio. EUR p.a.);

— salg af toldfrie og andre varer ([1-2] mio. EUR p.a.).

Personaledskæringer og ændringer i organisationen

(39) Air Malta planlægger at omstrukturere organisationen betydeligt for at reducere omkostningerne til administration og støttefunktioner, men også for at forbedre produktiviteten i salgsfunktionerne. Med den nye organisationsstruktur vil der blive frigivet ca. 430 årsværk, hvilket giver en årlig besparelse på [9-11] mio. EUR. Overgangen til den nye organisation vil forløbe over ca. 18-24 måneder, hvorfor den fulde besparelse først vil kunne ses i resultatopgørelsen for regnskabsåret 2014. Det skal bemærkes, at den samlede besparelse vil blive udhulet af årlige lønstigninger på [2-3] %, der er aftalt med personalet fra regnskabsåret 2013 og frem.

(40) De fire fagforeninger har en juridisk gyldig kollektiv overenskomst, ifølge hvilken personalet har ret til at gå på efterløn. Betingelserne for at have ret til efterløn er udformet sådan, at det kun er [...] -personale, der har mulighed for at søge.

(41) Derudover vil Air Malta tilbyde personalet en frivillig fratrædelsesordning, som gælder alle medarbejderne, idet Air Malta forbeholder sig retten til at godtage eller afslå en given ansøgning. Ansatte, der har arbejdet kontinuerligt i Air Malta i mindst [...] år, er berettiget til at få en frivillig fratrædelsesordning. Med en frivillig fratrædelsesordning får den enkelte medarbejder [...] udbetalt op til [...] EUR.

(42) Desuden har Air Malta også undergået en større strukturændring i organisationen og rekrutteret nye nøgleledere til ledelsesteamet.

2.4 Statsstøtte og finansiering af omstruktureringens omkostninger

(43) Da de samlede omstruktureringsomkostninger beløber sig til 238 mio. EUR, vil den maltesiske stat rekapitalisere Air Malta med en egenkapital på 130 mio. EUR i henhold til følgende tidsplan: 60 mio. EUR vil blive indskudt i form af nye aktieemissioner i regnskabsåret 2013, 15 mio. EUR i regnskabsåret 2014, 3 mio. EUR i regnskabsåret 2015 foruden 52 mio. EUR i form af et lån

fra staten, der substituerer det godkendte redningslån, og som allerede er udbetalt med henblik på at blive konverteret til egenkapital.

(44) Air Malta foreslår, at det resterende beløb (dvs. egenbidraget på 45 %) finansieres ved salg af jord (66,2 mio. EUR), salg af datterselskaber ([9-12] mio. EUR), salg af motorer ([9-12] mio. EUR) samt via et banklån ([20-25] mio. EUR).

(45) Den største del af selskabets egenbidrag kommer fra salg af jord. Air Malta har lejede rettigheder til værdifulde jordbesiddelser omkring Malta International Airport. Maltas regering har tilkendegivet sin strategiske interesse i at erhverve Air Maltas jord ved lufthavnen. De pågældende jorder repræsenterer en knap ressource, som regeringen ønsker udviklet på en måde, der matcher den langsigtede strategi for udviklingen af luftfartsaktiviteten i Malta; der skal f.eks. oprettes et fragtknudepunkt som en del af et udvidet luftfartsanlæg, der også omfatter flyreparation og andre tilknyttede faciliteter. Salget vil ikke ske gennem en åben, gennemsigtig og ikke-diskriminerende udbudsprocedure. I overensstemmelse med den generelle politik og de nationale lovkrav skal alle statens ejendoms køb imidlertid gennemføres til en fair og åben markedspris, der afspejler den pris, som en privat investor ville betale på markedsbaserede vilkår. I omstruktureringsplanen antages det, at den tilgrænsende jord omkring lufthavnen sælges for et samlet beløb på 66,2 mio. EUR mellem regnskabsåret 2012 og regnskabsåret 2014. Værdien er baseret på en uafhængig vurderingsrapport fra november 2011 udfærdiget af [...], en uafhængig valuar udpeget af regeringen til dette formål.

(46) Air Malta optog et privat lån på [25-30] mio. EUR, der blev ydet af [...] i december 2011. Dette mellemfinansieringslån vil lette overgangen til den endelige egenkapitalstruktur over de næste tre år.

(47) Air Malta skønner at kunne generere indtægter på [9-11] mio. EUR ved salg af sine datterselskaber [...].

(48) Salget af reservemotorer [...] fandt sted henholdsvis 28. oktober og 17. december 2010 og gav en indtægt på [19-22] mio. USD. Men mens motor nr. [...] var Air Maltas fulde ejendom, var motor nr. [...] lejet med forkøbsret af Air Malta, der udnyttede forkøbsretten til at købe motoren for [5-7] mio. EUR. Nettoprovenuet fra salget af motorerne er [9-12] mio. EUR.

(49) Aftalen om banklånet på [20 to 25] mio. EUR vil først blive endeligt indgået i regnskabsåret 2014; Air Malta har derfor endnu ikke afsluttet forhandlingerne.

Tabel 6

Midlernes oprindelse og anvendelse 2011-2016

(i mio. EUR)

Anvendelse	Regnskabsårene 2011-2016	Oprindelse	Regnskabsårene 2011-2016
Tilbagebetaling af redningsstøtte	52 000	Internt bidrag: Salg af jord	66 200
Tilbagebetaling af lån fra tredjemand	[20 000-25 000]	Salg af datterselskaber	[9 000-12 000]
Fratrædelsesgodtgørelser	[25 000-30 000]	Salg af motorer	[9 000-12 000]
Omstrukturingsomkostninger	[13 000-16 000]	Bidrag fra tredjemand: Banklån	[20 000-25 000]
Kapitaludgifter	[13 000-16 000]		
Ændring i arbejdskapital/ nettounder-skud	[50 000-60 000]		
Betaling til vedligeholdelsesreserve	[40 000-50 000]	Statsmidler Statslige kapitalindskud	130 000
I alt	238 000		238 000

2.5 Kommissionens beslutning om at indlede proceduren

- (50) Den 25. januar 2012 indledte Kommissionen den formelle undersøgelsesprocedure. I beslutningen udtrykte Kommissionen tvivl om Air Maltas langsigtede rentabilitet; tvivlen gik nærmere betegnet på det realistiske i de optimistiske prognoser i den tidligere udgave af omstrukturingsplanen, ifølge hvilke rentabiliteten senest vil være genvundet i 2016 og ligge på et niveau, der svarer til rentabilitetsniveauet i større lavprisselskaber som Ryanair eller større traditionelle luftfartsselskaber som Lufthansa. Kommissionen satte især spørgsmålstejn ved den skønnede effekt af indtægter fra tillægstjenester, omkostningsreduktionen via genforhandling af kontrakter, vækstraterne for markedet, udbyttet samt det forhold, at der ikke tages højde for omkostningsinflationen i Air Maltas omstrukturingsplan. Derudover blev Malta opfordret til at fremlægge yderligere præciseringer, hvad angår analysen af scenariet.
- (51) Med hensyn til de foreslåede kompenserende modydelse satte Kommissionen spørgsmålstejn ved, om den foreslåede samlede kapacitetsnedsnkering på 20 % af de udbudte sædekilometer kan betragtes som kompenserende modydelse, eftersom kapacitetsnedsnkeringen også indbefatter tabsgivende ruter, hvis nedlægning er nødvendig for at genoprette rentabiliteten. Kommissionen anmodede også om yderligere præciseringer, hvad angår beregningen af visse ikke-tabsgivende ruters rentabilitet, samt yderligere oplysninger til godtgørelse af, at de foreslåede modydelse er tilstrækkelige til at kompensere for den urimelige konkurrencefordrejning, som statsstøtten medfører.
- (52) Foruden kapacitetsnedsnkeringen satte Kommissionen spørgsmålstejn ved, om det foreslåede salg af ikke-tabsgivende aktiver kan betragtes som en kompenserende

modydelse, set i lyset af, at den kompenserende modydelse fortrinsvis skal finde sted på det marked, hvor selskabet vil have en stærk markedsposition efter omstruktureringen, jf. punkt 40 i Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder.

- (53) Hvad angår egenbidraget, satte Kommissionen spørgsmålstejn ved, om bidraget er reelt og faktisk og ikke indbefatter nogen fremtidige forventede gevinster, jf. punkt 43 i rammebestemmelserne. Kommissionen anmodede især om præciseringer vedrørende salget af Air Maltas datterselskaber og tilgængeligheden af lånet på 20 mio. EUR; Kommissionen ønskede også at få præciseret, om salget af motorer fandt sted i omstrukturingsperioden.
- (54) Endelig udbad Kommissionen sig yderligere oplysninger om, hvorvidt omstrukturingsplanen overholdt princippet om engangsstøtte, hvad angår en kapitalforhøjelse på 57 mio. EUR, som Malta gennemførte i april 2004.

3. BEMÆRKNINGER FRA MALTA

- (55) Som svar på Kommissionens beslutning om at indlede proceduren fremsatte Malta bemærkninger og præciseringer vedrørende alle de pågældende punkter og anførte, at den anmeldte omstrukturingsplan opfylder alle betingelserne i rammebestemmelserne. Malta fremlagde også en opdatering af omstrukturingsprocessens forløb for at godtgøre, at der allerede var gjort store fremskridt.
- (56) Med hensyn til tvivlen om, hvorvidt rentabiliteten kan genoprettes, har Air Malta revideret prognoserne (se Tabel 3) til et overskud før renter og skat på [3-5] % i regnskabsåret 2016, hvilket er mindre end de historiske tidligere overskud i Ryanair og Lufthansa. Denne reduktion i rentabiliteten skyldes hovedsagelig justeringen af brændstofforbruget.

- (57) Air Malta fremsatte underbyggede bemærkninger vedrørende indtægterne fra tillægstjenester og godtgjorde, at de vil udgøre [3-5] % af passagerindtægterne i regnskabsåret 2016, hvilket er væsentligt mindre end de procentdele, som opnås af de direkte konkurrerende lavprisselskaber som Ryanair og easyJet samt andre rute-netselskaber, hvis strategi er at generere indtægter fra tillægstjenester, f.eks. Aer Lingus. Hvad angår reduktion af omkostningerne via genforhandling af kontrakter, bekræftede Air Malta, at der allerede er opnået tilsagn om over [4-6] mio. EUR p.a. i henhold til afsluttede forhandlinger, samt at der er defineret en række yderligere besparelser, hvilket vil give et samlet beløb for kontraktbesparelser på [9-11] mio. EUR i stedet for [7-9] mio. EUR som tidligere fastsat i planen.
- (58) Malta har også revideret antagelserne for vækstraten på det maltesiske marked og reduceret den fra 5,9 % p.a. til 4 % p.a. frem til 2016. Derudover har Malta forudset en passagernedgang på [2-4] % p.a. for regnskabsårene 2011-2013 (i overensstemmelse med kapacitetsnedsæringen); efter en sådan reduktion har Malta anslået en årlig vækstrate for passagertallet på [2-4] % for regnskabsårene 2013-2016. Denne vækstrate er lavere end den gennemsnitlige vækstrate på markedet for den samlede periode.
- (59) Malta har præciseret, at der i omstrukturingsplanen kun forudsættes en gennemsnitlig vækst på under 2 % for udbytter gennem hele perioden (passagerindtægter inkl. tillægstjenester/samlet antal passagerer), hvilket er på niveau med prognoserne for adskillige rutenetselskaber i Europa, f.eks. Aer Lingus og IAG, og lavere end for de direkte konkurrerende lavprisselskaber easyJet og Ryanair. Malta har også tilpasset den skønnede omkostningsinflation, især hvad angår lejede fly og forventede brændstofomkostninger, samt præciseret forudsætningerne for scenarieanalysen, herunder afvigelsen fra overskuddet før renter og skat.
- (60) Hvad angår de foreslåede kompenserende modbydelser, fremlagde Malta yderligere oplysninger om beregningen af ruternes rentabilitet med hensyn til deres bidrag til de faste/variable direkte omkostninger og indirekte driftsomkostninger. Malta gentog, at salget af de to overskudsgivende forsikringsselskaber kunne betragtes som en relevant kompenserende modbydelse, fordi det gav Air Malta omkostningseffektive forsikringsløsninger, og fordi begge forsikringsselskaber var vigtige aktører på det lokale marked for luftfartsforsikringer. Da Air Malta er et lille luftfartsselskab, har det en høj andel af indirekte driftsomkostninger i forhold til det samlede omkostningsgrundlag som følge af de funktionelle krav til luftfartsdrift. En uforholdsmæssigt stor kapacitetsnedsæring ville således kompromittere luftfartsselskabets langsigtede rentabilitet.
- (61) Hvad angår egenbidraget bekræftede Malta, at alle afhændelser af datterselskaber vil blive gennemført på en åben, konkurrencepræget, gennemsigtig og ikke-diskriminerende måde. Malta fremlagde også yderligere oplysninger om salget af motorer, lånet på [20-25] mio. EUR, der skal ydes i regnskabsåret 2014, og bekræftede, at der var indgået aftale om et mellemfinansieringslån på [25-30] mio. EUR.
- (62) Hvad angår princippet om engangsstøtte, fremlagde Malta en forretningsplan, ifølge hvilken kapitalforhøjelsen på 57 mio. EUR blev gennemført i 2004, og godtgjorde således, at denne transaktion burde anses for at være i overensstemmelse med princippet om den markedsøkonomiske investor.

4. BEMÆRKNINGER FRA INTERESSEREDE PARTER

- (63) Under den formelle undersøgelsesprocedure modtog Kommissionen bemærkninger fra seks interesserede parter: Ryanair; International Airlines Group SA (IAG, dvs. det holdingselskab, der ejer British Airways og Iberia); det maltesiske industri- og handelskammer; Maltas pilotforening (Airline Pilots Association Malta (ALPA)); den maltesiske hotel- og restaurantforening (MHRA) samt en konsulent, der ønsker at være anonym.
- (64) Det maltesiske industri- og handelskammer, Maltas pilotforening (ALPA) og den maltesiske hotel- og restaurantforening (MHRA) var positivt stemt over for Air Maltas fortsatte drift og understregede Air Maltas betydning for hele den maltesiske økonomi, især turistsektoren. Kommissionen blev anmodet om tage højde for sagens særlige forhold og Air Maltas lille størrelse i sin vurdering af omstrukturingsplanen.
- (65) De kritiske bemærkninger fra Ryanair og IAG vedrører hovedsagelig den tvivl, der allerede er givet udtryk for i beslutningen om at indlede proceduren, for så vidt angår genoprettelsen af rentabiliteten og de grundlæggende forudsætninger. Ryanair anfører, at Air Maltas lille flådestørrelse ikke giver mulighed for stordrifts- og integrationsfordele. Denne ulempe vil blive større med nedsæringen i antallet af fly. Derudover kritiserer Ryanair og den anonyme konsulent det forhold, at salget af jord ikke vil ske ved et åbent udbud, og hævder, at Malta håber på at tilføre ekstra støtte til Air Malta gennem denne transaktion.
- (66) Med hensyn til transport af patienter, der skal behandles i udlandet, og forbindelsen til destinationer uden for EU, der er baseret på en bilateral aftale, henviser Ryanair til lovgivningen om forpligtelse til offentlig tjeneste, særlig forordning (EF) nr. 1008/2008, der fastsætter, at forpligtelse til offentlig tjeneste skal indføres efter et åbent udbud og kompenseres på basis af en analyse af de omkostninger, som en typisk, veldrevet virksomhed ville have ved at opfylde forpligtelsen til offentlig tjeneste. Ryanair advarer imod, at en formodet forpligtelse til offentlig tjeneste efterfølgende anvendes til at retfærdiggøre omstrukturingsplanen, og opfordrer Kommissionen til at undersøge denne problemstilling nærmere, navnlig for at afgøre, om der er fastsat en sådan kompensation.

5. MALTAS KOMMENTARER TIL DE INTERESSEREDE PARTERS BEMÆRKNINGER

- (67) Malta fremsatte detaljerede kommentarer til alle argumenterne i tredjeparternes bemærkninger. Malta afviste især bemærkningerne vedrørende Air Maltas genoprettelse af den langsigtede rentabilitet og hævdede, at tendensen i retning af et hurtigt voksende underskud allerede var vendt.
- (68) Air Maltas handelsstrategi er at være et "destinationsselskab" med aktiviteterne centreret omkring den lokale lufthavn. Desuden skal selskabet bringes på fode igen gennem en betydelig reduktion af spild og tab ledsaget af en ændring i selskabets arbejdspraksisser.
- (69) Hvad angår påstanden om Air Maltas manglende evne til at udnytte stordriftsfordele, anfører de maltesiske myndigheder, at driftsomkostningerne i luftfartsbranchen i sagens natur har variabel karakter ([60-70] % i Air Maltas tilfælde). Disse omkostninger omfatter udgifter til brændstof, flyleje og -vedligeholdelse, landing, navigation og besætning; alle disse udgifter er underlagt regulerede markedspriser, hvilket i et vist omfang begrænser de stordriftsfordele, et luftfartsselskab kan udnytte.
- (70) Hvad angår vurderingen og salget af strategisk ejendom til staten, understreger Malta endnu en gang, at vurderingen er foretaget af en ekstern og uafhængig valuar [...] uden interessekonflikt og er baseret på en detaljeret rapport, som opfylder de internationale vurderingsstandarder, der er fastsat af International Valuation Standards Council. Logikken bag denne transaktion ligger i selskabets nye behov (betydelige personalenedskæringer) og selskabets kulturændring, der kræver, at arbejdsstyrken er baseret i én moderne bygning. Derfor har selskabet afhændet fast ejendom, som det ikke længere har brug for. Med henvisning til de sparsomme landressourcer i Malta anfører de maltesiske myndigheder, at strategien med at opføre et luftfartsanlæg på de pågældende jorder blev besluttet mange år før Air Maltas omstrukturering.
- (71) Hvad angår offentlig tjeneste, bekræftede de maltesiske myndigheder, at forpligtelsen til offentlig tjeneste i henhold til forordning (EF) nr. 1008/2008 om fælles regler for driften af lufttrafiktjenester i Fællesskabet ikke tidligere har været pålagt selskabet og heller ikke vil blive det i fremtiden. Som følge heraf har staten ikke udbetalt og vil heller ikke udbetale kompensation. Air Malta har således aldrig modtaget midler fra det offentlige for de tjenesteydelser, der leveres til og fra Malta, herunder transport af patienter.

6. VURDERING AF STØTTEN

6.1 Spørgsmålet om, hvorvidt der foreligger statsstøtte

- (72) Ifølge TEUF's artikel 107, stk. 1, er statsstøtte eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig

form, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner, uforenelig med det indre marked i det omfang, den påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne.

- (73) Støttebegrebet omfatter enhver begunstigelse, som finansieres direkte eller indirekte af statsmidler og ydes af staten selv eller af organer, der optræder på vegne af staten.
- (74) I denne sammenhæng skal de maltesiske myndigheders beslutning om at indskyde 130 mio. EUR som ny egenkapital i selskabet betragtes som statsstøtte. Kapitalindskuddet involverer statsmidler og udgør en selektiv fordel for Air Malta, da det forbedrer selskabets økonomiske situation.
- (75) Foranstaltningen påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne og konkurrencen, da Air Malta er i konkurrence med andre luftfartsselskaber i EU, navnlig efter ikrafttrædelsen af den tredje fase af liberaliseringen af lufttransporten ("tredje pakke") den 1. januar 1993. Foranstaltningen sætter Air Malta i stand til at fortsætte driften, så selskabet ikke står over for de konsekvenser, der normalt er forbundet med dårlige økonomiske resultater; foranstaltningen fordrejer således konkurrencevilkårene.
- (76) På den baggrund udgør kapitalindskuddet statsstøtte i henhold til artikel 107, stk. 1, i TEUF. Denne konklusion bestrides ikke af de maltesiske myndigheder.

6.2 Støttens forenelighed med det indre marked i henhold til Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder.

- (77) I henhold til TEUF's artikel 107, stk. 3, litra c), kan der ydes støtte til fremme af udviklingen af visse erhvervsgrøner eller økonomiske regioner, når den ikke ændrer samhandelsvilkårene på en måde, der strider mod den fælles interesse.
- (78) Kommissionen betragter denne foranstaltning som omstrukturingsstøtte, der skal vurderes på grundlag af kriterierne i rammebestemmelserne for omstrukturering samt rammebestemmelserne for luftfartssektoren fra 1994 ⁽¹⁾, så det kan fastslås, hvorvidt foranstaltningen er forenelig med det indre marked i henhold til artikel 107, stk. 3, i TEUF.

⁽¹⁾ Anvendelse af EF-traktatens artikel 92 og 93 og EØS-aftalens artikel 61 på statsstøtte i luftfartssektoren, EFT C 350 af 10.12.1994, s. 5.

- (79) Kommissionen anerkender, at de maltesiske myndigheder har sørget for at overholde standstill-forpligtelsen (i overensstemmelse med punkt 34 i rammebestemmelserne for omstrukturering) og ikke har ydet støtte til Air Malta (bortset fra den redningsstøtte, som Kommissionen godkendte den 15. november 2010).

6.2.1 Støtteberettigelse

- (80) I henhold til punkt 33 i rammebestemmelserne skal en virksomhed for at være støtteberettiget kunne betragtes som en kriseramt virksomhed i overensstemmelse med definitionen i rammebestemmelsernes punkt 9-13.

Kriseramt virksomhed

- (81) Ifølge punkt 9 i rammebestemmelserne betragter Kommissionen en virksomhed som kriseramt, når virksomheden ikke med egne finansielle midler eller med de midler, som virksomheden kan opnå fra ejeren/aktionærer og kreditorer, er i stand til at standse de tab, som uden de offentlige myndigheders indgriben næsten med sikkerhed vil medføre virksomhedens ophør på kort eller mellemlang sigt.
- (82) Det præciseres derefter i rammebestemmelsernes punkt 10, litra a), at et selskab med begrænset ansvar betragtes som kriseramt, når over halvdelen af den tegnede kapital er forsvundet, og over en fjerdedel af denne kapital er gået tabt i løbet af de sidste 12 måneder.
- (83) Kommissionen noterer, at Air Malta er et selskab med begrænset ansvar, der har mistet næsten hele sin tegnede kapital, og som ikke kan opfylde sine nuværende forpligtelser. Air Malta blev allerede betragtet som en kriseramt virksomhed i den afgørelse, hvor redningsstøtten til virksomheden blev godkendt⁽¹⁾. Ifølge rammebestemmelsernes punkt 25 skal en medlemsstat senest seks måneder efter godkendelsen af redningsstøtten tilsende Kommissionen en omstrukturings- eller likvidationsplan eller dokumentation for, at lånet er blevet fuldstændig tilbagebetalt. Malta har behørigt anmeldt omstrukturingsplanen for Air Malta inden for fristen på seks måneder. I løbet af denne relativt korte periode har Air Maltas situation ikke ændret sig væsentligt, så selskabet har stadig brug for omstrukturingsstøtte for at blive et rentabelt foretagende; selskabet opfylder derfor stadig kriterierne i rammebestemmelsernes punkt 10, litra a), og kan således betragtes som en kriseramt virksomhed af de samme grunde som dem, der er anført i afgørelsen om redningsstøtte (punkt 7-13 og punkt 45).
- (84) Det præciseres i rammebestemmelsernes punkt 12, at en nyoprettet virksomhed ikke er berettiget til at modtage rednings- eller omstrukturingsstøtte, selv om dens

finansielle stilling er vanskelig. Som udgangspunkt vil en virksomhed blive betragtet som en nyoprettet virksomhed i de første tre år efter påbegyndelsen af dens aktiviteter på det relevante forretningsområde.

- (85) Air Malta er oprettet i 1974 og kan derfor ikke betragtes som en nyoprettet virksomhed.

Koncern

- (86) Ifølge punkt 13 i rammebestemmelserne kan en virksomhed, der tilhører eller er i færd med at blive overtaget af en større koncern, normalt ikke modtage rednings- eller omstrukturingsstøtte, medmindre det kan påvises, at virksomhedens vanskeligheder hidrører fra virksomheden selv og ikke er et resultat af en vilkårlig omkostningsfordeling inden for koncernen, og at virksomhedens vanskeligheder er for alvorlige til, at koncernen selv kan løse dem. Når en kriseramt virksomhed opretter et datterselskab, betragtes datterselskabet sammen med den kriseramte virksomhed, der kontrollerer det, som en koncern og kan modtage støtte på de betingelser, der er fastsat i dette punkt.

- (87) Air Malta plc udgør sammen med sine datterselskaber en koncern (se punkt (10)). Koncernens regnskaber viser, at luftfartsselskabet – selvom det er en del af en større koncern – faktisk står for 94 % af Air Malta-koncernens samlede omsætning; ingen af de andre koncernselskaber vil således kunne finansiere omstruktureringen af Air Malta. Desuden fremgår det af regnskaberne, at selskabets vanskeligheder hidrører fra selskabet selv og derfor ikke kan tilskrives andre virksomheder i koncernen.

- (88) Kommissionen mener derfor, at Air Maltas vanskeligheder ikke er et resultat af en vilkårlig omkostningsfordeling inden for koncernen, men hovedsagelig skyldes lave indtægter fra selskabets kerneforretningsområde. Vanskelighederne er for alvorlige til, at koncernen selv kan løse dem, især fordi mange af datterselskaberne er tabsgivende, og fordi de positive bidrag fra de rentable datterselskaber er alt for små til at opveje underskuddet fra Air Maltas kerneforretningsområde.

6.2.2 Genoprettelse af den langsigtede rentabilitet

- (89) For det første skal omstrukturingsplanen, jf. rammebestemmelsernes punkt 35, strække sig over en så kort periode som muligt og inden for en rimelig tidshorisont og på grundlag af realistiske forventninger om de fremtidige betingelser for driften genoprette virksomhedens langsigtede rentabilitet.
- (90) Omstrukturingsplanen skal omfatte foranstaltninger til en vending af udviklingen, så virksomheden efter omstruktureringen vil kunne dække alle omkostninger, herunder afskrivninger og finansieringsomkostninger.

⁽¹⁾ N504/2010 Air Malta plc, http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_N504_2010

Den omstrukturerede virksomheds forventede afkast af egenkapitalen skal være tilstrækkeligt til, at den kan klare sig i konkurrencen ved egen hjælp (jf. rammebestemmelsernes punkt 37).

- (91) Omstruktureringsplanen, der opererer med en omstruktureringsperiode på fem år, sigter mod, at selskabets rentabilitet skal være genoprettet fra og med regnskabsåret 2014 for dermed at sikre selskabets langsigtede rentabilitet.
- (92) Derudover vil de vigtigste omstruktureringsforanstaltninger og gennemførelsen af de kompenserende modtydelser finde sted i første halvdel af omstruktureringsperioden. Enkelte mindre omstruktureringsforanstaltninger samt dele af den anmeldte kapitaltilførsel skal imidlertid finde sted i 2014 og 2015. De maltesiske myndigheder har godtgjort, at omstruktureringsperioden er fastsat til fem år efter en omhyggelig vurdering af den kortest mulige periode, der er påkrævet for at genoprette selskabets langsigtede rentabilitet, idet der er taget højde for fremtidige driftsbetingelser.
- (93) Kommissionen noterer, at den anmeldte omstruktureringsperiode på fem år især er påkrævet på grund af Air Maltas flytning. Air Malta var således nødt til først at gennemføre de frivillige fratrædelsesordninger og efterlønsordninger (efter forhandling med fagforeningerne) i første halvdel af omstruktureringsperioden. Derefter vil selskabets reducerede personale kunne flyttes til det nye hovedkontor. Salget af jord, der udgør hovedparten af egenbidraget, kan således først finde sted i anden halvdel af omstruktureringsperioden (regnskabsårene 2012-2014). Derudover vil Malta først udbetale støtten i anden halvdel af omstruktureringsperioden (se punkt 43) på grund af budgetmæssige begrænsninger. Kommissionen noterer endvidere, at især lufttransportsektoren under de nuværende økonomiske omstændigheder har brug for, at der opnås stabile drifts- og serviceresultater for at sikre en *langsigtet* rentabilitet som et solidt udgangspunkt for fremtidig vækst og ikke kun en kortsigtet genoprettelse. Det vil i sagens natur tage adskillige år. Kommissionen noterer, at en omstruktureringsperiode på fem år eller mere er blevet godtaget i tidligere tilfælde⁽¹⁾. Derfor finder Kommissionen i det store og hele, at den forholdsvis lange omstruktureringsperiode (november 2010-2015) er acceptabel.
- (94) For at få Air Malta på fode igen rummer omstruktureringsplanen betydelige omkostningsbesparelser, især via kapacitets- og personalenedskæringer samt en forbedret omkostningsstyring. De årlige forbedringer i rentabiliteten som følge af de omkostningsbesparende tiltag forventes at beløbe sig til i alt [42-52] mio. EUR ved udgangen af omstruktureringsperioden, svarende til en reduktion i de samlede omkostninger på [9-11] % i

løbet af regnskabsårene 2010-2016 eller et fald i de samlede driftsomkostninger pr. passager på [8-10] % i løbet af regnskabsårene 2010-2016.

- (95) Omstruktureringsplanen anskueliggør, at det især er kapacitetsnedskæringen i form af en reduktion af flåden fra 12 til 10 fly og den deraf følgende kapacitetsnedskæring målt i udbudte sædekilometer, der fører til betydelige omkostningsbesparelser.
- (96) De sociale omkostninger i forbindelse med omstrukturen udgøres af selskabets juridiske forpligtelser over for de medarbejdere, der bliver afskediget. Selskabet har allerede afsluttet forhandlinger med tre af fagforeningerne, der dækker 85 % af arbejdsstyrken. Forhandlingerne med den sidste fagforening (Malta's pilotforening (ALPA)) er ved at blive afsluttet. Kommissionen noterer, at selskabet har mere end nået sin målsætning om 500 ansøgninger til efterlønsordningerne og de frivillige fratrædelsesordninger. Over 40 % af det samlede planlagte antal medarbejdere har allerede forladt selskabet.
- (97) De omkostningsbesparelser på [7-9] mio. EUR, der skønnes at kunne opnås via kontraktstyring, ser realistiske ud, da der allerede er opnået tilsagn om over [4-5] mio. EUR p.a. som følge af de forhandlinger, der er afsluttet til dato, og ifølge de maltesiske myndigheder repræsenterer igangværende forhandlinger med Malta International Airport (der hovedsagelig ejes af private aktionærer) den største omkostningsreduktion [...]; disse forhandlinger er 90 % afsluttet.
- (98) Hvad angår indtægterne fra tillægstjenester, har de maltesiske myndigheder vist, at de skønnede tal ([3-5] % af de samlede indtægter eller [3-5] % af passagerindtægterne i regnskabsåret 2016) er betydeligt lavere end de tilsvarende tal i andre selskaber, herunder lavprisselskaber og rutenetselskaber. Derudover er Air Malta med held begyndt at gennemføre nogle af de indtægtsfremmende tiltag i form af tillægstjenester, der giver resultater på højde med eller endda over målsætningerne i omstruktureringsplanen.

Scenarieanalyse

- (99) Disse resultater er baseret på realistiske antagelser. Kommissionen ser positivt på det forhold, at alle antagelserne i omstruktureringsplanen er blevet revideret efter beslutningen om at indlede proceduren, og at nogle af hovedantagelserne er blevet justeret. Der er tale om følgende justeringer:
- (a) BNP og markedsprognoserne er blevet revideret, så de afspejler den forværrede økonomiske situation i Europa. Den årlige vækstrate på 5,9 % for det maltesiske lufttransportmarked er blevet reduceret til 4 % p.a. for perioden frem til 2016 i lyset af IMF's og Eurostats reviderede prognoser for BNP-vækst.

⁽¹⁾ Se Kommissionens afgørelse i sag *Austrian Airlines* (C 6/09), EUT L 59 af 9.3.2010, s. 1, præmis 296 (omstruktureringsperiode på seks år) og sag *Royal Mail Group* (SA.31479), C(2012) 1834 final, præmis 217 (omstruktureringsperiode på fem år).

- (b) Hvad angår det antagede udbytte, har Malta vist, at den antagede gennemsnitlige vækst i udbyttet på under 2 % er på niveau med prognosen for adskillige rutenetselskaber i Europa (f.eks. Lufthansa (1,3 % i 2012), Air France-KLM (1,0 % i 2012), IAG (2,9 % i 2012)) og lavere end for de direkte konkurrerende lavprisselskaber easyJet (3,4 % i 2012) og Ryanair (5 % i 2012).
- (c) Hvad angår antagelserne om inflation, har Air Malta revideret disse og foretaget inflationsjusteringer ved at medregne en omkostningsstigning på 1,2 % p.a. i den faste komponent i flylejen. Revideringen af inflationskomponenten i lejekontrakterne har ført til, at 60 % af selskabets driftsomkostninger (personaleomkostninger, brændstof og lejekontrakter) er blevet inflationsjusteret. Der er anlagt en konservativ tilgang og ikke fremsat nogen inflationsantagelser, for så vidt angår indtægterne, for at tage højde for en stigende købekraft på lang sigt. Derudover er lønstigninger blevet indbefattet i omstrukturierungsplanen; lønomkostninger er Air Maltas andenstørste udgiftspost.
- (d) Brændstofomkostninger, der udgør selskabets største udgiftspost, er udtrykt i faste priser. Prognosen for brændstofpriserne er blevet revideret for bedre at afspejle de seneste langsigtede prognoser for oliepriserne.
- (100) Endvidere fremlagde Malta en scenarieanalyse, der ud over ovennævnte mest realistiske antagelser (basisscenarioet) omfattede det bedst tænkelige og det værst tænkelige scenarie med modificerede antagelser for adskillige hovedfaktorer som f.eks. forventede omkostningsreduktioner via genforhandling af kontrakter, personalenedskæringer, passagertal, indtjening pr. passager, brændstofpris og valutakurser.
- (101) Revideringen og tilpasningen af en række væsentlige antagelser, jf. punkt 99, har ført til et revideret budget for basisscenarioet, hvor driftsresultatet for regnskabsåret 2015 blev justeret fra [11-13] mio. EUR til [9-11] mio. EUR, og driftsresultatet for regnskabsåret 2016 blev justeret fra [13-15] mio. EUR [9-11] mio. EUR. Sammen med de fremlagte præciseringer giver de tilpassede antagelser og det reviderede budget nu et mere realistisk og fornuftigt billede af Air Maltas fremtidige udvikling.
- (102) Air Malta sigter mod at opnå en egenkapitalforrentning på henholdsvis [4-6] % og [4-6] % samt et afkast af investeret kapital på henholdsvis [4-6] % og [4-6] % i regnskabsårene 2015 og 2016. Disse rentabilitetstal er på niveau med tallene i andre større europæiske luftfartsselskaber de seneste år.
- (103) Enkelte større europæiske luftfartsselskaber som British Airways, Iberia eller easyJet budgetterer med et langt større afkast af investeret kapital (12 % ⁽¹⁾) de kommende år. Kommissionen noterer imidlertid, at Air Malta som et lille luftfartsselskab med en flåde på kun 10 fly, der ikke har så store muligheder for at udnytte synergier, og som derudover agter at opfylde specifikke behov på grund af Maltas afsides beliggenhed, ikke kan sammenlignes med større nationale luftfartsselskaber eller store lavprisselskaber. Når sagens særlige forhold tages i betragtning, forekommer et afkast af investeret kapital på [4-6] % at være tilstrækkeligt til at sætte Air Malta i stand til at klare sig i konkurrencen ved egen hjælp.
- (104) Derudover har Air Malta indtil videre gjort fremskridt i forbindelse med omstruktureringen, og det viser, at omstrukturierungsforanstaltningerne allerede virker. Tallene for 2011 viser en indtægtsstigning på 1,6 % i forhold til 2010 (på trods af en kapacitetsnedsækering på 8 %), og det er 2,9 % mere end det, der er budgetteret med i omstrukturierungsplanen ⁽²⁾. Air Maltas økonomiske resultater i periodeopgørelsen for april-december 2011 er forbedret med 13 mio. EUR i forhold til året før, og det er ca. 1 mio. EUR mere end det, der er budgetteret med i omstrukturierungsplanen. Andre nøgleindikatorer for samme periode viser, at belægningsfaktoren er steget med [3-5] %, at passagertallet er steget med [1-3] %, og at den gennemsnitlige billetpris er steget med [0-2] %, mens omkostningerne pr. udbudt sædekilometer er [0-2] % lavere.
- (105) På denne baggrund vurderer Kommissionen, at den reviderede omstrukturierungsplan vil sætte Air Malta i stand til at genoprette sin langsigtede rentabilitet inden for en rimelig tidshorisont.
- 6.2.3 *Forhindring af urimelige konkurrencefordrejninger (kompenenserende modtydelser)*
- (106) For det andet skal der træffes bestemmelse om kompenenserende modtydelser, jf. rammebestemmelsernes punkt 38, for at sikre, at de skadelige virkninger for samhandelsvilkårene begrænses mest muligt. Disse modtydelser kan bestå i at afhænde aktiver, indskrænke kapaciteten eller virksomhedens aktivitetsniveau på markedet og fjerne hindringer for adgang til de pågældende markeder (jf. punkt 39 i rammebestemmelserne).
- (107) I den forbindelse vil nedlæggelse af tabsgivende aktiviteter, der under alle omstændigheder ville være nødvendig for igen at gøre virksomheden levedygtig, ikke blive betragtet som en indskrænkning af virksomhedens kapacitet eller aktivitetsniveau med henblik på vurderingen af modtydelserne (jf. punkt 40 i rammebestemmelserne).
- ⁽¹⁾ Se IAG's bemærkninger af 2. marts 2012.
- ⁽²⁾ I omstrukturierungsplanen beløber de forventede indtægter i december 2011 sig til 169,939 mio. EUR, mens de aktuelle tal viser indtægter på 174,896 mio. EUR (dvs. 2,9 % mere end budgetteret).

(108) Air Malta foreslår følgende kompenserende modydelser:

- Nedsækering af den absolutte kapacitet inden for personbefordring
- Afståelse af rentable og potentielt rentable ruter
- Afståelse af ankomst- og afgangstidspunkter i koordinerede europæiske lufthavne
- Nedsækering i antallet af fragtflyvninger
- Salg af datterselskaber.

Nedsækering af den absolutte kapacitet inden for personbefordring

(109) Den første kompenserende modydelse, som Air Malta foreslår, er en kapacitetsnedsækering inden for personbefordring. Den samlede kapacitetsnedsækering udgør 19,7 % (sommeren 2009 til sommeren 2012) eller 20,9 % (regnskabsårene 2010-2013). I henhold til rammebestemmelsernes punkt 40 kan den samlede kapacitetsnedsækering ikke godtages, da den også omfatter nedsækering i og afståelse af urentable ruter.

Afståelse af rentable og potentielt rentable ruter

(110) Ud fra oplysningerne fra den formelle undersøgelsesprocedure er Kommissionen i stand til at identificere 14 rentable ruter⁽¹⁾, hvor kapaciteten kan nedsækres, eller som kan afstås, samt en række charterflyvninger, der kan accepteres som kompenserende modydelser.

(111) Rentabiliteten for rute-flyvninger bestemmes på grundlag af den såkaldte "bruttofortjeneste", der beregnes som følger: Indtægter minus variable direkte omkostninger minus faste direkte omkostninger. Ruterne er rentable, hvis de giver en bruttofortjeneste på mindst 0 %. I den såkaldte "nettofortjeneste" tages der højde for indirekte driftsomkostninger. Efter Kommissionens opfattelse forekommer bruttofortjenesten at være det relevante tal, da der her tages højde for alle omkostninger, der er direkte forbundet med den pågældende rute. Det ville være for snævert at anvende nettofortjenesten, da de indirekte driftsomkostninger ikke er proportionale med flådestørrelse og kapacitet og ikke kan reduceres til under et vist niveau, da visse aktiviteter og funktioner er nødvendige for luftfartsselskabets normale drift, uanset hvilken størrelse det har.

(112) Kommissionen tager ikke højde for såkaldt "marginale" ruter, dvs. ruter, der med en bruttofortjeneste på mellem 0 % og -10 % ikke er rentable i dag, men som muligvis kan blive rentable i fremtiden med den rette styring og kommercielle opmærksomhed og de rette investeringer, jf. rammebestemmelsernes punkt 40, hvor der henvises til "tabsgivende aktiviteter" på tidspunktet for anmeldelsen af omstrukturingsplanen.

(113) Hvad angår rentabiliteten for charterflyvninger, har de maltesiske myndigheder bekræftet, at alle charterruter er rentable. Det samlede overskud fra charterflyvninger i regnskabsåret 2010 var [5-8] % (bruttofortjeneste).

(114) Kommissionen tager højde for opgørelsen af ændringerne mellem regnskabsåret 2010 og regnskabsåret 2013, men ikke for ændringerne mellem sommeren 2009 og sommeren 2012, da udgangen af regnskabsåret 2010 (dvs. marts 2010) er et mere passende udgangspunkt end sommeren 2009, dvs. seks måneder tidligere, i betragtning af at omstrukturingsperioden startede i efteråret 2010. Kommissionen noterer, at de maltesiske myndigheder har bekræftet, at rutenettet skulle være konstant fra regnskabsåret 2013 og frem, således at denne kapacitetsændring gælder hele omstrukturingsperioden.

(115) Baseret på en samlet kapacitet i regnskabsåret 2010 på 4 145 522 udbudte sædekilometer udgør kapacitetsnedsækeringerne for både rentable rute-flyvninger og charterflyvninger [...] udbudte sædekilometer, hvilket ledsages af en forventet kapacitetsforøgelse på [...] udbudte sædekilometer. Den samlede kapacitetsnedsækering inden for personbefordring, der kan godtages som kompenserende modydelse (kapacitetsnedsækering inden for rentable ruter minus kapacitetsforøgelse) mellem regnskabsåret 2010 og udgangen af omstrukturingsperioden udgør derfor 5 % af kapaciteten i 2010.

Afståelse af ankomst- og afgangstidspunkter i koordinerede europæiske lufthavne

(116) Som følge af Air Maltas ændringer i rutenettet, nedsækninger i antallet af afgang og nedlægning af visse ruter vil [...] ankomst- og afgangstidspunkter⁽²⁾ blive afstået til koordinerede niveau 3-lufthavne i Europa⁽³⁾. Kommissionen noterer, at afståelsen af disse ankomst- og afgangstidspunkter vil sætte andre konkurrerende luftfartsselskaber i stand til at øge deres kapacitet i disse koordinerede lufthavne (uanset hvilken konkret rute der er tale om) og således kan betragtes som en fjernelse af hindringer for adgang til markedet. Denne foranstaltning kan derfor godtages som kompenserende modydelse.

⁽²⁾ [...].

⁽³⁾ Se artikel 2, litra g), i forordning (EØF) nr. 95/93 samt definitionen af niveau 3-lufthavne under punkt 5 i Worldwide Slot Guidelines udarbejdet af den internationale luftfartsforening (International Air Transport Association (www.iata.org/wsg)).

⁽¹⁾ [...].

Nedskæring i antallet af fragtflyvninger

- (117) I forbindelse med den formelle undersøgelsesprocedure har Malta foreslået en kapacitetsnedskæring i fragtflyvninger på 20 % som ekstra kompenserende modydelse. Ifølge Malta har de pågældende fragtflyvninger været rentable. Air Malta har en betydelig position på det lokale fragtmarked (med en markedsandel på 28 % for flyvninger til og fra Malta). Kommissionen vil derfor betragte denne nedskæring som kompenserende modydelse.

Salg af datterselskaber

- (118) Ud over kapacitetsnedskæringen foreslår Air Malta at sælge ikke-tabsgivende aktiver som kompenserende modydelse. Disse aktiver omfatter datterselskaberne Shield Insurance Company Ltd (herefter benævnt Shield Insurance) og Osprey Insurance Brokers Company Ltd (herefter benævnt Osprey Insurance Brokers). Shield Insurance er koncernens interne forsikringsselskab med sæde i Guernsey, hvis hovedopgave er at håndtere Air Maltas forsikringer. Det har imidlertid adgang til det internationale forsikringsmarked og er autoriseret til at udøve forsikringsvirksomhed inden for forskellige forsikringsklasser, både med henblik på Air Malta-koncernen og tredjeparter. Osprey Insurance Brokers er en forsikringsmægler, der er specialiseret i håndteringen af kunder af middelstort til stort økonomisk omfang inden for alle forsikringsklasser, herunder luftfartsforsikring.
- (119) I henhold til rammebestemmelsernes punkt 40 skal den kompenserende modydelse særligt finde sted på det marked, hvor virksomheden vil komme til at indtage en stærk position efter omstruktureringen.
- (120) Det marked, hvor Air Malta har og fortsat vil have en betydelig markedsposition, er det maltesiske marked for lufttransport (både passagerer og gods). Dette gælder ikke forsikringssektoren. Forsikringsaktiviteterne ligger uden for selskabets kernevirkksomhed og er ikke snævert forbundet med luftfartsaktiviteterne. Efter salget af Shield Insurance og Osprey Insurance Brokers vil Air Malta-koncernen i realiteten ikke være aktiv på forsikringsmarkedet længere. Hverken salget af Shield Insurance eller Osprey Insurance Brokers kan derfor betragtes som kompenserende modydelser.

Vurdering af, om de foreslåede kompenserende modydelser er hensigtsmæssige

- (121) Når Kommissionen foretager sin vurdering af, om de pågældende modydelser er hensigtsmæssige, vil den tage hensyn til strukturen og konkurrenceforholdene på markedet for at undgå, at en given modydelse medfører en forværring af strukturen på markedet (jf. rammebestemmelsernes punkt 39).

- (122) Modydelserne skal stå i et rimeligt forhold til støttens konkurrencefordrejende virkninger og navnlig til virksomhedens størrelse og relative vægt på dens marked(er). Indskrænkningens omfang må afgøres på grundlag af de konkrete omstændigheder (rammebestemmelsernes punkt 40).
- (123) Air Malta er en meget lille aktør på det europæiske luftfartsmarked og står kun for 0,25 % af den samlede europæiske luftfartsindustri's produktionskapacitet og output (målt i passagerer). Selvom Air Malta stadig har en førende position på det maltesiske luftfartsmarked, er de selskaber, der ville drage fordel af, at Air Malta forlod markedet, først og fremmest store lavprisselskaber som Ryanair og easyJet, som allerede har en betydelig markedsandel på det europæiske luftfartsmarked.
- (124) Kommissionen noterer, at en yderligere nedskæring af flådestørrelsen for en lille aktør som Air Malta ville have en negativ virkning på selskabets rentabilitet uden at give nævneværdige markedsmuligheder for konkurrenterne. Air Maltas flåde er nok for lille til at give synergier og til at rumme flere typer fly med henblik på at tiltrække et større marked og nå ud på potentielle markeder. Det er meget vanskeligt for Air Malta at differentiere produkterne om bord og sædekonfigurationerne i flyene for at maksimere overskuddet. Air Maltas lille størrelse er desuden en ulempe for selskabet med hensyn til finansiering af fly, håndtering af kontrakter og lignende, hvor stordriftsfordele giver håndgribelige økonomiske og konkurrencemæssige fordele. Yderligere kapacitetsnedskæringer kan have en selvforstærkende negativ virkning på selskabets evne til at klare sig over for større konkurrenter.
- (125) Desuden er Malta et område, der er berettiget til støtte i henhold til artikel 107, stk. 3, litra a), i TEUF. I henhold til punkt 56 i rammebestemmelserne kan betingelserne for tildeling af støtte være mindre strenge med hensyn til modydelser.
- (126) Derudover skal Kommissionen tage højde for sagens særlige forhold, når den vurderer, om de foreslåede kompenserende modydelser er hensigtsmæssige. Maltas afslides beliggenhed som ø giver problemer med hensyn til tilgængeligheden til resten af Den Europæiske Union. Kommissionen anerkender, at de maltesiske øer ligger geografisk isoleret, hvorfor grænseoverskridende forbindelser til det europæiske fastland og andre dele af verden er begrænset til transport ad sø- og luftvejen. Tilstrækkelige luftforbindelser er af afgørende betydning for Maltas økonomi i betragtning af den økonomiske

åbenhed ⁽¹⁾ (der nødvendiggør pålidelige transportforbindelser for forretningsrejsende) og den omfattende turisme ⁽²⁾. Tilstrækkelige luftforbindelser er også livsnødvendige for Maltas økonomiske og sociale samhørighed både internt og i forhold til resten af EU med henblik på daglig transport af post og gods, herunder letfordærlige varer, mellem øerne og det europæiske fastland samt transport af patienter i båre og kuvøser (i tilfælde, hvor påkrævet speciallægehjælp ikke er tilgængelig i Malta).

- (127) I kommissionsbeslutning af 7. marts 2007 vedrørende Cyprus Airways ⁽³⁾ tog Kommissionen i sin vurdering af hensigtsmæssigheden i de kompenserende modeller, hvad angår Cypren, hensyn til

"... territoriale, og derfor permanente, særtræk, som indvirker på dets socioøkonomiske udvikling. Cyperns afsides beliggenhed resulterer i direkte problemer med hensyn til tilgængeligheden til resten af Den Europæiske Union, og som følge heraf er landet særdeles afhængigt af luft- og søtransport, men navnlig af lufttransport. Dette er vigtigt, da luftfart i Cyperns tilfælde er den eneste rentable transportmulighed for forretningsreisende."

- (128) Kommissionen noterer, at Malta er i en situation, der kan sammenlignes med Cyperns, hvad angår afsides beliggenhed, tilgængelighed og afhængighed af lufttransport.

- (129) Kommissionen noterer, at da Air Malta er en meget lille aktør på det europæiske luftfartsmarked, og da den anmeldte støtte ikke vil sætte Air Malta i stand til at føre en aggressiv ekspansionspolitik eller vokse i omfang, er den konkurrencefordrejende virkning af den anmeldte foranstaltning begrænset.

⁽¹⁾ Den maltesiske økonomi har en høj grad af åbenhed; eksporten og importen stod for henholdsvis ca. 77 % og 73 % af BNP i 2009. 58 % af eksporten foregik ad luftvejen. Om end størstedelen af importen foregik ad søvejen, stod lufttransporten også for en betydelig andel, nemlig 30 %.

⁽²⁾ Malta er stærkt afhængig af turisme, der igen er afhængig af lufttransporten. Turistsektoren har længe været en vigtig søjle i den maltesiske økonomi og er den førende serviceaktivitet både målt i jobskabelse og indtjening i fremmed valuta. Turismen står for ca. 25 % af Maltas BNP. I 2009 fik Malta besøg af ca. 1,2 millioner turister, der brugte 638 mio. EUR. I henhold til 2010-udgaven af de europæiske statistikker, var andelen af indtægter fra international turisme i BNP højest i Malta (11,4 %). Malta er også stærkt afhængig af HORECA-sektoren (hotel-, restaurant- og catering-sektoren). I henhold til EU's arbejdsstyrkeundersøgelse er helt op til 8,6 % af den erhvervsaktive befolkning beskæftiget i HORECA-sektoren, og det er den højeste procentsats i hele EU-27, hvor den gennemsnitlige sats er 4,3 %. At turismen er vigtig for Malta, afspejles i turistintensiteten, der var på 19,4 % (overnatninger pr. indbygger), mens gennemsnittet i EU-27 var på 4,6 %. Omkring 98 % af turistpassagererne valgte lufttransport frem for søtransport.

⁽³⁾ sin beslutning K(2007) 300 af 7. marts 2007 (EUT L 49 af 22.2.2008, s. 25), præmis 132.

- (130) Kommissionen mener, at kapacitetsnedsættelsen på 5 % (for rentable aktiviteter) inden for personbefordring (der er knyttet til en reduktion af flåden på to fly (der således reduceres fra 12 til 10 fly)) ved første øjekast kan forekomme lille. I betragtning af, at Air Malta er et lille luftfartsselskab sammenholdt med den europæiske luftfartsindustri produktionskapacitet og output (målt i passagerer), og i betragtning af Air Maltas lille flådestørrelse, finder Kommissionen imidlertid ikke denne kapacitetsnedsættelse ubetydelig. Desuden noterer Kommissionen, at den samlede kapacitetsnedsættelse vil føre til, at Air Maltas markedsandel på det maltesiske lufttransportmarked reduceres fra 51 % i 2010 til under 40 % i 2016 ⁽⁴⁾.

- (131) På baggrund af ovenstående, og i betragtning af, at Air Malta vil afstå et betragteligt antal ankomst- og afgangstidspunkter til koordinerede lufthavne og derved skaber nye forretningsmuligheder for konkurrenterne, og i betragtning af den væsentlige kapacitetsnedsættelse på 20 % i fragtsegmentet (der vil berøre flyselskabets betydelige markedsposition på det lokale fragtmarked), Maltas særlige situation på grund af afsides beliggenhed, tilgængelighed og afhængighed af lufttransport, konkluderer Kommissionen, at de foreslåede kompenserende modeller er hensigtsmæssige med henblik på at minimere støttens konkurrencefordrejende virkninger og står i rimeligt forhold til disse virkninger og Air Maltas størrelse og betydning.

6.2.4 Begrænsning af støtten til et minimum (egenbidrag)

- (132) For det tredje er det påkrævet, at støttemodtageren yder et betydeligt bidrag til omstrukturingsplanen med egne midler for at begrænse støttebeløbet til det absolutte minimum af de nødvendige omstrukturingsomkostninger, jf. rammebestemmelsernes punkt 43. Det kan f.eks. ske ved afhændelse af aktiver, som ikke er nødvendige for virksomhedens overlevelse, eller ved ekstern finansiering på markedsvilkår.

- (133) For store virksomheder finder Kommissionen normalt, at et bidrag på mindst 50 % af omstrukturingsomkostningerne er hensigtsmæssigt. Under ekstraordinære omstændigheder og i tilfælde af særligt store problemer kan Kommissionen imidlertid acceptere et mindre bidrag fra virksomheden selv (jf. rammebestemmelsernes punkt 44).

- (134) Egenbidraget skal være et reelt bidrag, dvs. et faktisk bidrag, hvilket udelukker forventede fremtidige gevinster såsom cashflow (jf. punkt 43 i rammebestemmelserne). Bidraget må i sagens natur ikke indbefatte anden statsstøtte.

⁽⁴⁾ Kommissionen bemærker, at den i tidligere omstrukturingsbeslutninger ikke har skelnet mellem rentable og urentable aktiviteter i sin vurdering af, hvorvidt en kapacitetsnedsættelse var en hensigtsmæssig kompenserende model.

- (135) Som beskrevet ovenfor i afsnit 2.4 består det foreslåede egenbidrag fra Air Malta i salg af jord, salg af datterselskaber, salg af motorer samt optagelse af et banklån.

Salg af jord

- (136) Den største del af selskabets egenbidrag (66,2 mio. EUR) vil komme fra salg af jord omkring Malta International Airport til den maltesiske stat. Tilsagnet om købsaftale blev indgået den 7. december 2011.

- (137) Salget vil ikke ske ved en åben, gennemsigtig og ikke-diskriminerende udbudsprocedure. I overensstemmelse med den generelle politik og de nationale lovkrav skal alle den maltesiske stats ejendoms køb imidlertid gennemføres til en fair og åben markedsværdi, der afspejler den pris, som en privat investor ville betale på markedsbaserede vilkår.

- (138) Air Malta har forklaret, at nogle af selskabets ejendomme i forbindelse med omstruktureringen er blevet overflødige, f.eks. hovedkontoret, der er for stort til den reducerede medarbejderstab. Med flytningen til nye lokaler ønsker Air Malta også at fremme kulturændringen og blive et moderne og dynamisk luftfartsselskab.

- (139) Den maltesiske regering har givet udtryk for sin strategiske interesse i at erhverve Air Maltas ejendom omkring Malta International Airport, da de pågældende jorder repræsenterer en sparsom ressource. Regeringen forklarede sin langsigtede strategi for udvikling af luftfartsaktiviteterne i Malta, herunder oprettelse af et fragtknudepunkt som del af et udvidet luftfartsanlæg, der også omfatter flyreparation og andre relaterede faciliteter.

- (140) Kommissionen anerkender, at Malta med ejendoms-erhvervelsen forfølger sin strategi for udvikling af luftfartsbranchen i Malta med henblik på at øge beskæftigelsen i denne sektor. Derfor mener Kommissionen, at hovedformålet med salget af jord ikke er at indskyde frisk kapital i Air Malta, men at forfølge et troværdigt politisk mål.

- (141) Ejendomsværdien er baseret på en uafhængig vurderingsrapport fra den 25. november 2011 udfærdiget af [...], en uafhængig valuar udpeget af regeringen til dette formål. [...] er et velrenommeret ejendomsmæglerfirma med solid international og lokal erfaring. Kommissionen har analyseret vurderingen og fundet den pålidelig. Vurderingen giver ikke anledning til bekymring, da der ikke er fundet nogen indlysende fejl, da der er anvendt accepterede vurderingsmetoder – de anvendte vurderingsstandards er fastsat af International Valuation Standards

Council – og da vurderingen er baseret på troværdige antagelser. Derfor mener Kommissionen, at resultatet af denne vurderingsrapport ligger tilstrækkeligt tæt på jordens realistiske markedspris.

- (142) På baggrund af ovenstående accepterer Kommissionen provenuet fra salg af jord som egenbidrag.

Salg af datterselskaber

- (143) Salget af datterselskaber [...] vil ifølge Malta generere mindst EUR [10-12] mio. EUR.

- (144) Datterselskabernes værdi er baseret på vejledende værdier opstillet af [...] i et dokument med titlen "Review of potential disposal of assets" ("Gennemgang af potentiel afhændelse af aktiver") af 24. juni 2011.

- (145) Malta bekræftede, at alle afhændelser og transaktioner vil blive gennemført på en åben, konkurrencepræget, gennemsigtig og ikke-diskriminerende måde. Salgsprocessen styres af en uafhængig konsulent. Den åbne udbudsprocedure lanceres ved offentliggørelse af licitationen og ved, at der åbnes et elektronisk datarum. Når der er foretaget udvælgelse af en række tilbudsgivere, åbnes datarummet igen for de udvalgte tilbudsgivere med henblik på due diligence-gennemgang. De udvalgte tilbudsgivere opfordres til at afgive deres endelige tilbud. Air Maltas bestyrelse udpeger og godkender den vindende tilbudsgiver med udgangspunkt i en maksimering af aktivernes værdi. De vigtigste skridt meddeles de ikke-vindende tilbudsgivere for at sikre en gennemsænkkelig og ikke-diskriminerende procedure. Der er allerede lanceret to salgsprocedurer i overensstemmelse med den ovenfor beskrevne fremgangsmåde: salget af Selmun Palace og salget af Holiday Malta.

- (146) Kommissionen noterer, at de første bud på et af datterselskaberne, Holiday Malta, var betydeligt [...] end den vejledende værdi. Den seneste vurdering af Selmun Palace fra december 2011 – [...] – underbygger imidlertid en værdi på mellem [...] og [...] mio. EUR.

- (147) Selvom Air Malta har anlagt en konservativ tilgang – antagelserne i omstruktureringen omfatter en risikostyring på 15 % (et provenu fra afhændelserne på [10-12] mio. EUR i stedet for [12-14] mio. EUR) – mener Kommissionen ikke, at de oplysninger, der er givet om vurderingen af datterselskaberne, er tilstrækkelige. Vurderingsrapporterne er af forholdsvis ringe kvalitet og sætter ikke Kommissionen i stand til at tage endelig stilling til datterselskabernes faktiske værdi.

- (148) På den baggrund er Kommissionen ikke i stand til sætte præcise tal på provenuet fra salget af datterselskaber. Kommissionen noterer imidlertid, at datterselskaberne, baseret på de disponible oplysninger, så absolut har en vis værdi. Eventuelle indtægter fra salget af datterselskaber vil derfor forhøje egenbidraget.

Salg af motorer

- (149) Provenuet fra salget af de to reservemotorer til [...], en privat international finansierings- og udlejningsvirksomhed inden for reservemotorer til fly, skal indbefattes i Air Maltas egenbidrag til omstrukturingsomkostningerne. Salget af reservemotoren med serienummer ESN [...] fandt sted den 28. oktober 2010 og genererede [10-12] mio. USD. Salget af reservemotoren med serienummer ESN [...] fandt sted den 17. december 2010 og genererede [9-11] mio. USD. Det samlede provenu fra salget af motorer beløber sig til [19-23] mio. USD (ca. [15-17] mio. EUR). Det skal dog bemærkes, at mens motor nr. [...] leaset af Air Malta, Air Malta havde forkøbsret til motor nr. [...] og udnyttede forkøbsretten til en pris på [5-7] mio. EUR. Motoren blev efterfølgende solgt til [...] og derefter tilbageleaset.

- (150) Air Malta har anvendt nettoprovenuet fra salget af motorerne til egenbidraget og har derfor betragtet de [5-7] mio. EUR som en omkostning. Nettoprovenuet beregnes som indtægten fra salget af motorerne til [...] ([10-12] mio. USD + [9-11] mio. USD = [19-23] mio. USD eller [15-17] mio. EUR) fratrukket omkostningerne til køb af motor nr. [...] ([5-7] mio. EUR), hvilket giver [10-12] mio. EUR i egenbidrag.

- (151) Kommissionen noterer, at salget af motorerne fandt sted i omstrukturingsperioden eller kun ganske få dage før periodens start. Derfor kan hele indtægten fra disse afhændelser betragtes som egenbidrag. Desuden accepterer Kommissionen den foreslåede beregning af det faktiske beløb for salgsprovenuet og accepterer således egenbidraget på [9-12] mio. EUR.

Banklån

- (152) Et lån på [20-25] mio. EUR skulle blive ydet af [...] pr. medio 2014.

- (153) Malta har fremlagt hensigtserklæringer fra to banker dateret den 24. og den 29. november 2011. Der er dog endnu ikke indgået nogen bindende aftaler, da det ifølge Malta er bankernes forretningspolitik tidligst at binde sig to år før en transaktion. Da der således ikke er fremlagt nogen bindende aftaler, kan et sådant banklån

ikke betragtes som et reelt og faktisk egenbidrag som påkrævet i punkt 43 i rammebestemmelserne.

- (154) Kommissionen noterer imidlertid, at Air Malta allerede i december 2011 har skaffet et mellemfinansieringslån på [25-30] mio. EUR med en løbetid på tre år og stillet sikkerhed herfor uden hjælp fra de maltesiske myndigheder. Formålet med dette lån er at mellemfinansiere Air Maltas omstrukturering frem til 2014, hvor provenuet fra salget af jord forventes at blive realiseret.

- (155) Lånet vil blive ydet af [...]. Begge banker må betragtes som private banker.[...]

- (156) Air Malta skal betale en rentesats, der aktuelt er på [4-6] % p.a. (dvs. [150-350] basispoint over basisrentesatsen på [...] som referencerentesats, der aktuelt er 2,5 %) plus gebyrer på [1-1,5] % p.a. Der er stillet sikkerhed for lånet i form af et pantebrev på [25-30] mio. EUR.

- (157) Kommissionen noterer, at denne låneaftale fra december 2011 viser, at Air Malta allerede var i stand til at opnå ekstern finansiering på markedsvilkår uden hjælp fra de maltesiske myndigheder. Denne finansiering er udtryk for, at markedet har tillid til, at selskabet igen kan blive rentabelt. Kommissionen betragter således lånet på [25-30] mio. EUR som en del af egenbidraget.

Vurdering af, om det foreslåede egenbidrag er tilstrækkeligt

- (158) På baggrund af ovenstående mener Kommissionen, at provenuet fra salget af jord (66,2 mio. EUR), salget af motorer ([9-12] mio. EUR) samt banklånet optaget i december 2011 (30 mio. EUR) må betragtes som tilstrækkeligt og acceptabelt egenbidrag. Det samlede egenbidrag beløber sig således til 107 mio. EUR, svarende til 45 % af de samlede omstrukturingsomkostninger. Derudover noterer Kommissionen, at størrelsen af egenbidraget forhøjes med [10-12] mio. EUR, hvis det forventede provenu fra salget af datterselskaber realiseres, hvorved det samlede egenbidrag vil komme op på 49,5 % af de samlede omstrukturingsomkostninger.

- (159) Malta er et område, der er berettiget til støtte i henhold til artikel 107, stk. 3, litra a), i TEUF. I støtteberettigede områder kan betingelserne for godkendelse af støtte være mindre strenge, hvad angår størrelsen af støttemodtagers egenbidrag (jf. punkt 56 i rammebestemmelserne).

Derudover giver Malta's afvisning af beliggenhed problemer med hensyn til tilgængeligheden til resten af EU, hvorfor Malta er stærkt afhængig af lufttransport (se afsnit (126) ovenfor), og det skal der tages højde for.

- (160) Som følge af sagens særlige omstændigheder forekommer et egenbidrag på lidt under 50 % at være acceptabelt. Da omstrukturingsplanen og især den fremlagte finansielle plan viser, at støttebeløbet har en sådan størrelse, at det undgås at give Air Malta et likviditetsoverskud, der kan anvendes til aggressive, markedsfordrejende aktiviteter uden tilknytning til omstrukturingsprocessen, og at støtten ikke finansierer nye investeringer, der ikke er nødvendige for at genskabe selskabets rentabilitet, jf. punkt 45 i rammebestemmelserne, konkluderer Kommissionen, at egenbidraget på mindst 45 % er tilstrækkeligt i dette tilfælde.

6.2.5 Princippet om engangsstøtte

- (161) Endelig skal støtten leve op til princippet om engangsstøtte. I punkt 72 i rammebestemmelserne fastslås det, at en virksomhed, der allerede har fået rednings- og omstrukturingsstøtte inden for de seneste ti år, ikke er berettiget til at få rednings- eller omstrukturingsstøtte.
- (162) I april 2004 – før Malta tiltrådte EU – gennemførte landet en kapitalforhøjelse på 57 mio. EUR i Air Malta. Den pågældende transaktion foregik i naturalier og omfattede overdragelse af fast ejendom (jord og bygninger) til gengæld for tildelingen af yderligere aktier i Air Malta. Denne foranstaltning blev ikke betragtet som rednings- eller omstrukturingsstøtte af de maltesiske myndigheder, der anså kapitalforhøjelsen for at være forenelig med princippet om den markedsøkonomiske investor.
- (163) Kommissionen blev dengang underrettet om foranstaltningen i forbindelse med samarbejdet forud for tiltrædelsen. Da denne foranstaltning blev gennemført, før Malta tiltrådte EU, var det ikke påkrævet, at Malta ansøgte om Kommissionens godkendelse forud for kapitalforhøjelsen i 2004. I overensstemmelse med Kommissionens praksis⁽¹⁾ vil Kommissionen imidlertid tage højde for omstrukturingsstøtte, der er tildelt forud for tiltrædelsen, i forbindelse med anvendelsen af princippet om engangsstøtte i efterfølgende sager om omstrukturingsstøtte.
- (164) For at afgøre, om der var tale om en økonomisk fordel for Air Malta i forbindelse med kapitalforhøjelsen i 2004, og om denne foranstaltning derfor kunne betragtes som statsstøtte, skal Kommissionen vurdere, om selskabet opnåede "en økonomisk fordel, som det ikke ville have fået under normale markedsvilkår⁽²⁾". Med henblik på dette anvender Kommissionen princippet om den markedsøkonomiske investor. Ifølge dette princip vil der ikke være tale om statsstøtte, hvis en privat investor af en størrelse, der kan sammenlignes med de offentlige organer, under lignende omstændigheder og under normale markedsøkonomiske vilkår kunne have følt sig tilskyndet til at foretage det pågældende kapitalindskud. Kommissionen skal derfor vurdere, om en privat investor ville have foretaget den pågældende transaktion på de samme vilkår⁽³⁾. En hypotetisk privat investor handler som en fornuftig investor⁽⁴⁾, der ønsker at maksimere sin fortjeneste uden dog at løbe en for stor risiko i forhold til afkastet⁽⁵⁾.
- (165) Desuden "... skal en offentlig og en privat investors adfærd sammenlignes under hensyn til den holdning, en privat investor ville have indtaget i forbindelse med den pågældende transaktion på grundlag af de foreliggende oplysninger og udsigterne på dette tidspunkt⁽⁶⁾".
- (166) Kommissionens analyse og vurdering skal omfatte alle faktorer, der er relevante for transaktionen på det pågældende tidspunkt og i den pågældende sammenhæng. Det kan f.eks. være støttemodtagerens finansielle situation på det pågældende marked; den efterfølgende udvikling eller efterfølgende resultater er imidlertid irrelevante, medmindre de var forudset på tidspunktet for investeringen⁽⁷⁾.
- (167) Ved den pågældende transaktion overdrog staten fast ejendom (jord og bygninger) til Air Malta mod til gengæld at få tildelt yderligere aktier i Air Malta. Air Malta havde længe haft brugsretten til den pågældende faste ejendom. Air Malta havde siden 1979 rådet over den pågældende faste ejendom i henhold til en tidsubegrænset lejeaftale. Air Malta havde gennem årene forbedret værdien af ejendommen for egne midler og med forventningen om, at den skulle overdrages.

⁽¹⁾ Kommissionens beslutning 2007/509/EF af 20. december 2006 om statsstøttesag C 3/2005 (ex N 592/2004 (ex PL 51/2004)), som Polen har planer om at gennemføre for Fabryka Samochodów Osobowych SA (tidligere DAEWO – FSO Motor SA) (EUT L 187 af 19.7.2007, s. 30); Kommissionens beslutning 2010/174/EF af 10. marts 2009 om statsstøttesag C 43/07 (ex N 64/07) og C 44/05 (ex NN 79/05, ex N 439/04) ydet af Polen til Huta Stalowa Wola SA (EUT L 81 af 26.3.2010, s. 1).

⁽²⁾ Forenede sager T-228/99 og T-233/99, præmis 251.

⁽³⁾ Dom i forenede sager T-228/99 og T-233/99, *Westdeutsche Landesbank GZ mod Kommissionen*, Sml. 2003 II, s. 435 ff., præmis 245.

⁽⁴⁾ Sag C-482/99, *Frankrig mod Kommissionen*, Sml. 2002 I, s. 4397, præmis 71.

⁽⁵⁾ Forenede sager T-228/99 og T-233/99, præmis 255.

⁽⁶⁾ Forenede sager T-228/99 og T-233/99, præmis 246. Se også sag T-16/96, *Cityflyer Express mod Kommissionen*, Sml. 1998 II, s. 757, præmis 76.

⁽⁷⁾ Sag C-124/10P, *Kommissionen mod EDF*, Dom af 5. juni 2012, præmis 85.

- (168) Kommissionen noterer, at denne transaktion blev drøftet og forberedt gennem en række år. Planen om overdragelse af jorden blev allerede udformet i 1990'erne. Der blev allerede refereret til denne transaktion i et bestyrelsesdokument i 2000. Grunden til transaktionens forsinkelse var privatiseringen af Malta International Airport, der først blev gennemført i 2002.
- (169) Transaktionen blev foretaget i forbindelse med en koncernstrategi og forretningsplan for 2004-2007 (november 2003) og et 3-årigt budget. Med de positive udsigter for markedsforholdene i form af forventet vækst på det maltesiske lufttransportmarked, stigende sædekapaцитet og stigende fortjenstmargener i den europæiske luftfartssektor samt opmuntrende resultater forventedes det i forretningsplanen, at der ville ske en betydelig stigning i passagertal og udbytte i de efterfølgende år, og at selskabet ville være rentabelt senest i regnskabsåret 2007.
- (170) De relevante prognoser afspejlede den generelle holdning i luftfartsindustrien på det tidspunkt, der forudså kraftig vækst i luftfartssektoren. Desuden var de positive resultater baseret på yderligere forventede vækstmuligheder som følge af Maltas tiltrædelse af EU. Ud over en forbedret kapitalstruktur indeholdt forretningsplanen en række rimelige tiltag som f.eks. indførelse af en standardiseret, moderne og brændstofeffektiv flåde af Airbus A319/A320 samt rationalisering af vedligeholdelsen. Kommissionen noterer, at lavprisselskaberne i 2004 ikke blev betragtet som en trussel for Air Malta på Air Maltas kernemarked, da ruternes længde til/fra Malta blev anset for at være for stor til, at lavprisselskabsmodellen ville kunne fungere. Selvom forventningerne viste sig at være for optimistiske, og selvom udfordringerne på markedet efterfølgende viste sig at være undervurderet, og i betragtning af de oplysninger, der var tilgængelige i 2004, samt den generelle holdning i luftfartsindustrien, mener Kommissionen, at prognoserne i forretningsplanen og det 3-årige budget må anses for at have været troværdige på det pågældende tidspunkt.
- (171) Som følge af, at den maltesiske stat som hovedaktionær i Air Malta kun bidrog med en minimal aktiekapital, da selskabet blev grundlagt i 1974, var Air Malta stærkt underkapitaliseret sammenlignet med andre nationale luftfartsselskaber før april 2004 og havde brug for en kapitalstruktur, der stod i passende forhold til selskabets aktiviteter. Formålet med kapitalforhøjelsen, der skete i form af naturalier ved overdragelse af fast ejendom, var at sikre, at Air Malta havde en afbalanceret finansiell struktur, så selskabet kunne iværksætte en vækststrategi og få mulighed for yderligere afbalancering af egenkapitalen gennem bedre ordninger til styring af arbejdskapitalen.
- (172) Transaktionen var baseret på en markedsværdi med rådgivning fra PriceWaterhouseCoopers, der anførte, at "den værdi af aktiverne, der allokeres til selskabet, svarer mindst til den nominelle værdi af de aktier og den emissionspræmie, som selskabet udsteder til den maltesiske stat".
- (173) Endvidere noterer Kommissionen, at Air Malta ikke var en virksomhed i vanskeligheder i april 2004. Selvom Air Malta led tab, som Air Maltas datterselskab Azzura Air havde pådraget sig på grund af eftervirkningerne fra 9/11, havde Air Malta betydelige likvide reserver på det tidspunkt. I henhold til tallene pr. 31. juli 2003 beløb Air Maltas samlede egenkapital sig til 45,7 mio. EUR (udstedt aktiekapital på 11,7 mio. EUR plus en positiv balance i driftsregnskabet). I henhold til det interne regnskab for de sidste syv måneder op til den 29. februar 2004 var underskuddet for den periode på 15,5 mio. EUR, og et underskud på 19,2 mio. EUR var forventet for hele regnskabsåret. I forbindelse med afslutningen af det lovpligtige regnskab for juli 2004 blev der fundet yderligere tab, som blev opgjort i starten af 2005. Disse tab kunne imidlertid ikke være kendt eller forudset i april 2004.
- (174) Desuden var Air Malta i stand til at rejse eksterne lån fra tre private banker uden støtte fra staten.
- (175) Endelig deltog private minoritetsaktionærer i kapitalforhøjelsen i forhold til deres andele (under 5 % af den samlede kapital).
- (176) På den baggrund har Kommissionen ingen tvingende beviser for, at transaktionen i april 2004 ikke skulle have levet op til princippet om den markedsøkonomiske investor, da det forekommer ret rimeligt at gå ud fra, at en privat investor under lignende omstændigheder ville have haft den samme adfærd, som den maltesiske stat havde. Derfor udgjorde transaktionen i 2004 ikke statsstøtte til Air Malta.
- (177) Derudover har de maltesiske myndigheder bekræftet, at Air Malta ikke har modtaget nogen rednings- eller omstrukturingsstøtte de seneste ti år. Kommissionen mener derfor, at princippet om engangsstøtte er overholdt.

6.3 Konklusion

- (178) På baggrund af ovenstående mener Kommissionen, at den påtænkte støtte på 130 mio. EUR og omstrukturingsplanen er forenelig med kravene i rammebestemmelserne. Kommissionen anser således statsstøtten for at være forenelig med det indre marked —

VEDTAGET DENNE AFGØRELSE:

Artikel 1

Den af Malta anmeldte omstrukturingsstøtte, der består i tildelingen af 130 mio. EUR til Air Malta i form af egenkapital, herunder et gæld-for-aktier-bytte af det godkendte redningslån på 52 mio. EUR, udgør statsstøtte i henhold til artikel 107, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

Statsstøtten er forenelig med det indre marked i henhold til artikel 107, stk. 3, litra c), i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

Artikel 2

Denne afgørelse er rettet til Republikken Malta.

Udfærdiget i Bruxelles, den 27. juni 2012.

På Kommissionens vegne

Joaquín ALMUNIA

Næstformand

ABONNEMENTSPRISER 2012 (ekskl. moms, inkl. normale forsendelsesomkostninger)

EU-Tidende, L- + C-udgaven, kun papirudgave	22 officielle EU-sprog	1 200 EUR pr. år
EU-Tidende, L- + C-udgaven, papirudgave + årlig dvd	22 officielle EU-sprog	1 310 EUR pr. år
EU-Tidende, L-udgaven, kun papirudgave	22 officielle EU-sprog	840 EUR pr. år
EU-Tidende, L- + C-udgaven, månedlig kumulativ dvd	22 officielle EU-sprog	100 EUR pr. år
Supplement til EUT (S-udgaven), udbud og offentlige kontrakter, dvd, 1 udgave pr. uge	Flersproget: 23 officielle EU-sprog	200 EUR pr. år
EU-Tidende, C-udgaven — udvælgelsesprøver	Sprog iht. udvælgelsesprøve(r)	50 EUR pr. år

Den Europæiske Unions Tidende, der udkommer på EU's officielle sprog, fås i abonnement i 22 sprogudgaver. EU-Tidende omfatter L-udgaven (retsforskrifter) og C-udgaven (meddelelser og oplysninger).

Der abonneres særskilt på hver sprogudgave.

I henhold til Rådets forordning (EF) nr. 920/2005, offentliggjort i EU-Tidende L 156 af 18. juni 2005, er Den Europæiske Unions institutioner midlertidigt fritaget for forpligtelsen til at udarbejde og offentliggøre alle retsakter på irsk. Irske udgaver af EU-Tidende vil derfor blive markedsført særskilt.

Abonnementet på supplementet til EU-Tidende (S-udgaven (udbud og offentlige kontrakter)) omfatter alle udgaver på de 23 officielle sprog på én dvd.

Abonnenter på *Den Europæiske Unions Tidende* kan uden ekstra omkostninger rekvirere eksemplarer af diverse bilag til EU-Tidende (C ... A-udgaver). Abonnenterne gøres opmærksom på udgivelsen af bilagene ved hjælp af »meddelelser til læserne« i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Salg og abonnementer

Betalingsabonnementer på diverse tidsskrifter, som f.eks. *Den Europæiske Unions Tidende*, kan købes gennem vore salgsagenter. Listen over salgsagenterne findes på internettet:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_da.htm

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) giver direkte og gratis adgang til EU-retten. Via dette netsted kan man konsultere *Den Europæiske Unions Tidende*, og netstedet indeholder endvidere traktaterne, retsforskrifter, retspraksis og forberedende retsakter.

Yderligere oplysninger om Den Europæiske Union findes på: <http://europa.eu>

Den Europæiske Unions Publikationskontor
2985 Luxembourg
LUXEMBOURG

DA